

శ్రీ సద్గురు పరబ్రహ్మనేనమః

బోధానందలహరి

రచయిత :

రాఘవాపురపు తిరుపతిదాసు.

ప్రకాశకులు :

శ్రీ శీలం నేని కొటయ్యగారు,
గొట్టుముక్కల,
నందిగామ తాలూకా.

ప్రథమ ముద్రితము : వెయ్యి కాపీలు

శ్రీ మన్మథనామ సం॥ ఘాల్డుణము

1956

కాపీరైటు రిజర్వుడు :

ఓ వే

ఓసోదర సోదరీమణులారా!

సర్వేశ్వరుణి దివ్యకరుణచే, మనగ్రంథకర్తచే రచింపబడిన, గ్రంథములలో నీబోధానందలహరియను గ్రంథము మొదటి రచయితమైయున్నది. తరువాయి గ్రంథములు భక్తులకోరికననుసరించియు, ముద్రింపజేయుటకు కావలసిన డబ్బు యెక్కుతక్కువ తారతమ్యముల ననుసరించియు, ఆయాగ్రంథములను ముందువెనుకగా ముద్రింపజేయబడెను. యిప్పటికీగ్రంథమును ప్రకాశింపజేయుటకు కావలసిన ధన సహాయముజేసి మన శీలంనేని కోటయ్యగారు గొప్ప కీర్తిని సంపాదించుకొనుటయేగాక, ఉత్తరజన్మకు యీపవిత్రవినియోగ ఫలము, అమృతభాగ్యప్రాప్తికిదారిగదా! మన కోటయ్యగారు అనేక భక్తులకీ పావన, గ్రంథములను అందజేసినందులకు భక్తవత్సలుడైన సర్వేశ్వరుడు వీరి కుటుంబమునకు భాగ్య బోగ్యములనిచ్చి అన్నివిధముల కాపాడుగాక॥

ఓ సోదరులారా! యీగ్రంథమందు పాఠకులైనవారు అనేక విషయములను సులభముగా గ్రహించి, పరిణామ మనస్కులై తరించుటకును, మన భవగోగ నివృత్తికిని, తగిన దివ్యాషధమైయున్నది. గనుక ప్రతివారును తప్పక పఠించి పరిశీలనగావించిచూచి మీమీ పరిణామమార్పులు మీరే తెలుసుకొని సాటియాత్మ సోదరులైన మీమీ స్నేహితులకును, బంధువులకును, యీ పావన గ్రంథములను అందజేయుటకు ప్రయత్నముగూడా జేయగలరని నమ్ముచున్నాము.

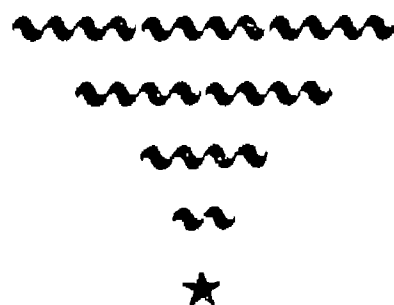
ఇట్లు. భజన సమాజము.

విషయ సూచిక

	పేజీ
గురు శిష్య సంవాదము.	1
విన్నపము.	22
దాసు జీవితకథ.	24
నిత్య స్మరణీయ నామావళి.	30
బోధానందలహరి ప్రారంభము.	31
విచారకస్తుతి, సరస్వతీస్తవము	31
సంస్కృతాంధ్ర కవిస్తుతి.	31
దాసు సదుపదేశము.	32
ప్రశ్నోత్తరములు	40
కర్మవిచారము	43
ప్రార్థనము	49
హితోపదేశము	53
ప్రశ్నోత్తరములు	79
మనజీవితము	92
మనోరథములు	96
చిత్త వృత్తిని నిగ్రహించుట	98
ఎరుక	98
గురు శిష్య ప్రశ్నోత్తరములు	100

సందేహ వాక్య ఫలములు	105
వైరాగ్య బోధోపరతులు	107
మంత్రానుష్ఠానము	108
మహా మంత్ర మహిమ	110
ఒక మానవజాతికి వృత్తిభేదములు	112
జీవపరిణామము	115
కామకోపధములు	116
సాధక లక్షణము, సాధక కృత్యము	117
సాధకుని నిత్య కృత్యములు	119

*

శ్రీ సద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః

1. గురుశిష్య సంవాదము

ఒకానొక సమయమున శ్రీ సద్గురుమూర్తి సమాధి చాలించి సుఖాసీనుడై విశ్రమించి యుండగా, మహాభక్తి యుక్తుడై చేదోయి జోడించుకొని శ్రీసద్గురు చరణారవింద ములకు సాష్టాంగ నమస్కార మాచరించి నిలచి కన్నుల వెంట నానందాశ్రు బిందు సందోహము శ్రవించుచుండగా ముకుళిత హస్తుడై :—

దండకం - శ్రీసద్గురుం జ్ఞానహితారమిశం ప్రసన్నాస్య మానంద కందం । మహామోహపాశభితం । యోగివర్యం । నతానేక యోగీశబృందం । నమచ్ఛిష్య హృస్మందిరాంతస్థ పాదారవిందం । మహాంతం । త్రిమూర్తి స్వరూపం । జగ ద్ద్వ్యాప్య సత్యప్రతాపం । హృదజ్ఞాన గాఢాంధకార ప్రదీపం దళదోర సంసార తాపం । దురాపం । శరచ్ఛంద్రికాకాశ నీహార కర్పూర గోక్షీర ఫేనా భగౌరాచ్ఛక్తిర్తిం । చిదానంద మూర్తిం । సదాచార సంపన్నతా చక్రవర్తిం । గతార్తిం । భజేదేవదేవం । భజేభాగధేయం । భజేస్వప్రకాశం । భజే స్థూల సూక్ష్మాదిశూన్యం । వదాన్యం । భజే భక్తవిజ్ఞాన దాతృత్వ దక్షం । భజే సత్కటాక్షం । భజేజ్ఞాన జంఝూని లోద్ధూత జన్మాప్యయ వ్యాధి జేమూతవారం । శుదామిన్య పూరం । మహాయోగివీరం । సదానందసారం । పరివ్రాజ

కాగ్రేసరం । వీతరాగం । సదాబ్రహ్మనిష్ఠాగరిష్ఠం । ప్రపంచోపకార క్రియాయుక్త భోధావతారం । దురీహ లతాచ్ఛేదనోద గ్రదాత్రం । జనస్తోత్రపాత్రం । శరీరాత్మ భాంత్యాటవీ । నీతిహోత్రం । పవిత్రం భజే నిర్వికారం । భజేదుష్టదూరం । భజే సర్వ వేదాంత లక్ష్మోనుకారం । భజేవాగతీతం । భజే లోకపూతం । భజే వాసనాక్లేశ పాథోధిపోతం । భజే సువ్రతం । సర్వవేదాంత లక్ష్మోనుకారం । భజే దేశికంత్యాం । భజేహం । భజేహం॥

అని స్తోత్రముచేసి వెండియు సాష్టాంగ నమస్కారమాచరించి భక్తిపరవశుడై నిలచియున్న శిష్యుని పరమకారుణ్యముతోచూచి:—

గురువు:- వత్సా! నేను వ్రాయుమనిచెప్పిన గ్రంథముపూర్తియైనదా? వ్రాయుచుంటివా?

శిష్యుడు:- ఏదియునులేదు. స్వామీ తమింపుడు.

గురు:- ఏమిది? నీవేల వ్రాయవైతివి?

శిష్యుడు:- గురూత్తమా! మీయాజ్ఞదాటరానిదగుటచే వ్రాయుటకు సిద్ధముగానే యుంటినిగాని యొకసందేహము నెన్నుతారుమారు సేయుచున్నది.

గురు:- ఏమా సందేహము?

శిష్యుడు:- మహాత్మా! ఆగ్రహింపక, యజ్ఞుడనగు నామనవిని సమగ్రముగా వినబ్రార్థితులు, మహాత్ములగు పెద్దలు వేద

వేదాంగములదుదముట్ట జడివి, యందలి సారమును పరోక్ష
 ముగా నెఱిగి, యల్లనల్లన జరితార్థులగుటకు సద్గురుమూర్తి
 పాదముల నాశ్రయించి, శ్రీవారి యనుగ్రహమునుబొంది
 గురూపదిష్ట మార్గమున బ్రహ్మ విచారణ సలిపి, తత్వనిశ్చ
 యులై, ప్రపంచోపకారాసక్తులై, సుకర్మాచరణ వలనగాని
 చిత్త శుద్ధి కలుగదనియు, చిత్త శుద్ధి కలిగినగాని యద్వైత
 మందు అనురాగము కలుగదనియు తలఁచి, కొందరు (ఇష్టా
 పూర్తములను) ఇష్టమనగా వేదమునందు చేప్పబడినట్లు యజ్ఞ
 ములు మొదలగునవి చేయుట. పూర్తములనగా చేరువులు,
 బావులు త్రవ్వింతుట, దేవతా ప్రతిష్ఠలు చేయుట, సప్తాహ
 ములు, భగవత్సంబంధములగు వ్రతములు మొదలగునవి
 చేయుట. ఈరెంటిని యిష్టాపూర్తములందురు. ఇట్టి వానిని
 గుఱించి తమ తమ బుద్ధి బలముకొలది గ్రంథములు వ్రాసి
 పామరులకొకవిధమగు దారిని చూపిరి. మఱికొందఱు ప్రకృతి
 విలాసముల ననుభవరూపముగ జూపియిది గారడవంటిదనియు
 భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యములు అను మూటిలో మోక్షసాధన
 సామగ్రియందు భక్తి గొప్పదని నిర్ణయించివ్రాసి, లోకము
 నకుపకరించిరి. మఱికొందఱు జ్ఞానము; వైరాగ్యము; ఉపరీతి
 ఈమూడును కలిగిన మనుజుడే మోక్ష సామ్రాజ్యమేలుట
 కర్హుడని యుపపనిదర్థముల బ్రతిపాదించు గ్రంథముల శ్లోక
 రూపముగను; పద్య రూపముగను; గద్య రూపముగను;
 కొంచెము పాడ నేర్చినవారు తత్వరూపముగను గ్రంథములను
 వ్రాసి; దురంత సంతాపకరమగు సగసార దావాన్నినుండి
 తాము తప్పకొని ముముక్షువులను తద్భయమునుండి తొల

గింపకలిగిరి. అయ్యా! సద్గురూ! నేనట్టిమహాత్ముల పాదరజమునుగూడ బోలను; చదువా: బండిగాలంతసున్న; జ్ఞానమా; గగనకుసుమము; పెద్దచదువులేకున్నను ఉక్తలేఖనమయిన సరిగా వ్రాయలేనినేను. పెద్దపండితునిలాగున మీరు వ్రాయనాకాజ్ఞాపించిన గ్రంథమును నేను వ్రాయగలుగుదునా, యను సందేహము నన్ను పూర్తిగ బాధించుచున్నది. మహాత్మా! తుమింపవలయును.

గురు:- ఓయీ! నీవింత సంశయము పడనవసరములేదు. బొల్లిపంగనామాలయ్యా! భోంచేయుదువు, బొల్లిగద్ద నెక్కిరావయ్యా! అని భగవంతుని సంభోదించి కృతార్థుడైన నిరక్షరాస్యుని చరిత్రమాబాల గోపాలమును తెలిసిన దేకదా. ఆతడే శాస్త్రముచదివెను? జ్ఞానమునకు విద్యయవసరములేదు. అయినను విద్యగలవాడు జ్ఞానముకలవాడయ్యెనేని, బంగారమునకు సువాసనయు గలిగినట్లుండును. స్తవనీయముగా నుండును. కొండలు విద్వాంసులు సభారంజకముగా నుపన్యసింపనేర్తురుగాని, చెప్పినట్లు తామాచరింపనేరరు. కొండలు జనరంజకముగా సభలలో నుపన్యసింపనేరరుగాని, విన్నకన్న పరమార్థముల శక్తివంచనలేకుండ సమాచరింప నేర్తురు. గనుక చదువురానివాడనని సంశయించుటసమంజసముకాదు. ఇటుచూడు, నాలుగు చిన్నముల బంగారమిచ్చినవాని కగసాలి నాలుగుచిన్నముల తగినట్టి యాభరణమే చేసియిచ్చి సంతోషపఱచును. విద్యయనునది పెద్దచెరువు. ఆతటాకము నండలి మధుర జలముల వారివారికిగల పాత్రలతో జనులు

తెచ్చుకొని తృప్తిపడుదురుగాని, ఒకనికి పెద్దపాత్ర కలదని యొకడు తన చిన్నపాత్రను దూరముగా పాటవేసి యూరి కొనునా? మఱియొక పాత్రలేనియపాత్రుడు తన దోసిలియే పాత్రగా జలమును గ్రోలడా? అట్టిసందర్భములో నాకుచదువు రాదని నీవెందుకు సం దేహింపవలెను? ఆయా సమయముల నీసం దేహమును పరమాత్మయే తీర్చి నీయద్యమము నిరా ఘాటముగా సాగింపగలడు.

శిష్యుః- సద్గురు ప్రభూ! నేనొక్క- 'మనవి చేయుచున్నాను. అజ్ఞాడను, నాయందాగ్రహింపక వినవేడుచున్నాను.

గురుః- ఏమది?

శిష్యుః- నాహృదయమునగల సం దేహములనెల్ల దేవరవారి వలన తీర్చుకొని యనంతరము—

గురుః- గ్రంథమువ్రాయవలయుననియా నీతలంపు? మంచిదే అడుగుము నీ సం దేహములను తీర్చుటకు సిద్ధముగానున్నాను ఇదియే నిన్ను వ్రాయమని చెప్పిన 'భోదానందలహరి' అను గ్రంథమగును.

శిష్యుః మహాప్రసాదము. నమస్తారము. అయ్యా! ఆత్మఎట్టిది? అనాత్మ ఎట్టిది?

గురుః పరమ సంతోషము. ప్రశ్న యెప్పటికిని చిన్నదిగను, వయోజనకారిగ నుండవలెను.

(బ్రహ్మము) ఆత్మ లక్షణము

ఆత్మ: సత్తు, చిత్తు, ఆనందము అను మూడూను స్వరూపముగాకలది. మఱియు సది అద్వయము, అఖండము. సజాతీయ, విజాతీయ, స్వగత భేదరహితము. పంచకోశ వ్యతిరిక్తము. శరీరేంద్రియాతీతము. నిర్వికారము. నిరుపాధి కము. నిష్కళంకము. దేశకాలాపరిచ్ఛిన్నము. నిత్యము. అవస్థా విలక్షణము. సత్తామాత్రము ఓయీ! దిక్కులు చూచుచున్నావు. నేను చెప్పిన యాయాత్మలక్షణము నీకు కొబ్బరికాయ నాకినట్లుండవచ్చును. ఇదిగో మరల చెప్పెద వినుము. సత్తు అనగా భూతకాలము, సర్వమానకాలము, భవిష్యత్కాలము అనెడి మూడుకాలములయందును మరే వస్తువుచేతను బాధింపబడకయుండునది

చిత్తు అనగా మరియొక సాధనమపేక్షింపక, నిత్యము తాను ప్రకాశించుచు, తనముందుకల సర్వమును ప్రకాశింప జేయునది.

ఆనందము అనగా పూలదండలు, స్త్రీలు, మైపుూత, భోగభాగ్యములు మొదలగువాని వలన గలిగిన యానంద మేనా? అందువేమో, అది కాదు. సుషుప్తియందుగల దేదియో అదే ఆనంద స్వరూపము. అన్ని యానందముల కంటె నదియే యధికానందమనుటకొక దృష్టాంతముచెప్పెద: లోకములో పురుష జాతికి అన్ని తేరగులయిన యానందం బులకంటె సురతానందమధికము. తన ప్రక్కనున్న సౌంద

ర్యవతియగు స్త్రీ నవల విడచి నిదురించుచున్నాడు. ఆసమయమున తన నిద్రాసుఖమునకించుక భంగము కలిగించునవ్వెలదిని కోపించుచున్నాడు. గనుక సుషుప్తియందలి యానందమే బ్రహ్మానందము. అద్వయమనగా: తనుగాక యెందవది లేనిది. అఖండమనగా వేఱుచేయుట కలవిగానిది.

సజాతీయము అనగా చెట్టుకు చెట్టు సజాతీయము. స్వగతమలనగా చెట్టునపుట్టిన పూలు, పండ్లు మొదలైనవి. విజాతీయములనగా చెట్టుకు పాలు, గుడ్లు మొదలగునవి. అనగాతనయందు పుట్టినవిగాని, తనకితరములగునవి కానివేనని తాత్పర్యము పంచకోశములు అనగా అన్నమయము, ప్రాణమయము. మనోమయము. విజ్ఞానమయము. ఆనందమయము అనునవి వీనికి వ్యతిరేక్తుడనుట, శరీరేంద్రియాతీతమనగా: శరీరమనగా అది మూడు విధములు స్థూలము, సూక్ష్మము, కారణము. ఈమూటికిని ఇంద్రియములు, కరేంద్రియములయిదు. జ్ఞానేంద్రియములయిదు. ఈ పదింటికిని కూడ సతీతమనుట నిర్వికారము. అనగా ఏవిధమగు మార్పును లేనిదనుట. నిరుపాధికము అనగా ఏవిధమయిన ఆధారము (శరీరము) ను లేనిది. నిష్కల్మషము అనగా యేవిధమయిన విషయవాసనలు లేనివి. దేశకాలావరిచ్ఛిన్నము. దేశము చేతను, కాలముచేతను, భేదింపరానిది. అనగా ఉపేంద్రుడు అను పేరుగలవాడు ఇరువదియేండ్ల వయసు గలవాడై యుండగా మన యూరిలో చూచితిమి. వానినే అరువదియేండ్ల వయస్సు గలవాడైనపుడు, విజయనగరములో చూచితిమి.

ఇరువదియేండ్ల వాడై నప్పుడు ను పేండ్రుడే. అరువది యేండ్ల వాడై నప్పుడు ను పేండ్రుడే. మనయూరిలో చూచినప్పుడు ఉ పేండ్రుడే. విజయనగరములో చూచినప్పుడు ను పేండ్రుడే. మనయూరు విజయనగరము అను స్థలములయందును, వాడు వాడుగా నేయున్నాడు. ఇరువది యేండ్ల పుడు అరువదియేండ్ల పుడు కూడ వాడువాడుగా నేయున్నాడు. గనుక దేశముచేత కాలముచేతను వేరుచేయరానివాడని తాత్పర్యము. అవస్థా త్రయ విలక్షణము అనగా మూడవస్థలకు వేరయినవాడు. ఆత్మలక్షణములివి, అనాత్మ, జడము, అన్యతము, నశ్వరము దుఃఖముయము.

శిష్యుః స్వామి ఇట్టి యాత్మకు జీవుడను పేరెందుకువచ్చెను? జన్మలేల కలిగెను?

గురుః- అనాదియగు అజ్ఞానమావరించి, అహంకార మను కారములకు లోనై తన యింద్రియములు పడలాగినట్లెల్ల పోయి దేహాత్మ భ్రాంతి మిక్కుటమై నేను జీవుడనని. నా యిట్లు, నాభార్య, నాపుత్రులు నా...నా...యని ప్రాకులాడు చుండుటను జూచి అట్టి దేహధారిని జీవుడనియజ్ఞానులు చెప్పు కొందురుగాని, పరమార్థమున జీవుడే పరమాత్మ. పరమాత్మ యే ప్రత్యగాత్మ. ఆత్మకే బ్రహ్మమనియు, ప్రత్యక్ అనియు, దృక్కనియు, సాక్షియనియు నామాంతరములుకలవు. జీవుడని యజ్ఞులువాడుదురు. ఆపేరు అధ్యాసవలనకలిగినది. ఆత్మకు జీవత్వము కల్పితము. సంసారమంతకంటె కల్పితము. ఇది

అధిష్ఠానాజ్ఞానమువలన నిట్లారోపింపబడినది. త్రాడును జూచి పామని తలంచుటయు, ముత్యపు చిప్పయందలి తళుకునుజూచి వెండియని తలంచుటయు; యెండమావులనుజూచి జలప్రవాహమని తలంచుటయు. మొద్దును జూచి పురుషుడని తలంచుటయు, ఆకాశము నీలివర్ణమని తలంచుటయు నెట్లో, అట్లే శుద్ధపరిపూర్ణ సచ్చిదానందాఖిండాద్వయంబగు బ్రహ్మమునందు, జీవత్వ భాధకత్వ, సంసారంబులు కల్పింపబడినవి. ఇక జన్మలేల కలిగినవనికదా నీవడిగినది. సమాధానము చెప్పెద విను...

అధిష్ఠానా జ్ఞానమునజిక్కి వాసనాబద్ధుడై క్రమ క్రమమున తన్నుదామఱచి దేహాత్మ భ్రాంతి నానాటికి దట్టమగుచుండ, పుణ్య పావకర్మల నాచరించి, తదనుగుణ్యములగు జన్మలెత్తుచుండును. బ్రహ్మమేనా, అందువేమో బ్రహ్మముకాదు. ఈపుట్టుట పెరుగుట. చచ్చుట యనునవి శరీరమునకేగాని బ్రహ్మమునకేమియు సంబంధములేదు. నేను చెప్పనది శరీరమును గురించి మాత్రమే. ఈశరీర మొక కర్మఫలమున మాత్రమేకాదు. పంచీకృత భూతంబులు శుక్ల శోణితంబులుగా పరిణమించి, తద్వారా కూడివచ్చినవి ఎట్లందువా? మట్టి ముద్ద నొక్కదానిందెచ్చి, నిలువబెట్టినంత మాత్రమున నది గుండయెట్లగును? ఆమట్టిముద్ద కుమ్మరి నేర్పుకొలది పెక్కురకములగు గుండలు, పిడతలు, బుంగలు, మూకుళ్లు మొదలగునవి పుట్టుచున్నవి. అట్లే కర్మనై చిత్త్యమునుబట్టి పంచీకృత మహాభూత పరిణామంబులగు శుక్ల శోణితములద్వారా శరీర

ములు పుట్టుచున్నవి. కుండలు మృణ్మయంబులయినను ఓక్క
మృత్పిండమున్నంత మాత్రమున కుమ్మరిపని లేకుండ కావు.
కుమ్మరి పనివాడయినను, మట్టిలేనిది కుండలెట్లు కావో, అట్లే
ఈశరీరము కర్మ జన్యమయినను, పంచభూత పరిణామంబగు
శుక్ల శోణితద్వయ విశిష్టత వలన కలిగినవి. గనుక శరీరముల
పుట్టుకకు కర్మయును, శుక్ల శోణితములును కారణములు.
కర్మభేదములనేకములు గనుక శరీరములుకూడ అనేక విధ
ములగా జన్మించినవి.

శిష్యుః- ఆచార్య వర్యా! సంసారబద్ధునకును, సంసారబద్ధుడు
కానివానికిని గలచిత్త భేదమేమి?

గురుః- విను... సంసారబద్ధుని చిత్తముగాలిలో బెట్టినదీపము
లాగున నొకప్పుడయినను నిలుకడలేక సర్వదా చలించు
చుండును. సంసారికానివాని చిత్తము గాలి తగులనిచోట
గల దీపములాగున నచంచలమై ప్రకాశవంతముగానుండును.
మఱియును బద్ధసంసారున కేదియైన దుఃఖము సంభవించినచో
వర్ష కాలమేఘము మెల్లమెల్లగా నావరించి కాఱుకమ్మి,
విపరీతముగా కురిసి చెరువులను కుంటలను నింపి వెల్లువలై
గోడలు. కొంపలు కూల్చి పైరు పంటల నెట్లు పాడుచేయునో
అట్లే అజ్ఞాని దుఃఖము తననేగాక పెరవారినికూడ దుఃఖముల
పాలుచేయును. సంసారి కానివాని దుఃఖము శరత్కాల
మేఘములాగున ముందు గాఢముగా నావరించి కొంచెము
వర్షించి వెంటనే తేరిపిచూపి, వింతవారిని గూడ సంతోష
ములో ముంచును. ఇది వారి తారతమ్యము.

శిష్యుః:- నేను పశుప్రాయుడను. రహస్యాతి రహస్యంబగు నీ బ్రహ్మవిద్య నెట్లు గ్రహింపగలను?

గురుః:- నీవు పశుప్రాయుడవే యగుదువేని చెడుకోరికలు అను గడ్డిమేయుటకు, విషయలోల పశుగణముతోనే కలిసి పోయియుందువు. కావు గనుకనే నాయొద్దకు వచ్చితివి నీవు తెలియని వాడనని యెన్నటికిని సం దేహింపకుము. వెనుక గడచిన జన్మలయందు పరమేశ్వరారాధనచేసి తదనుగ్రహము పొందినవాడవు గనుకనే శ్రవణము చేయవచ్చితివి. తెలివి గల వాడనని యెవరును గర్వింపరాదు. ఎంత తెలిసినవాని కైనను తెలియదగు సంగతులు పెక్కులుండును. సత్సహ వాసము చేయుచు, దుర్జనులతో కూడక, పరాపవాదముల పరిత్యజించి, సకారణముగా నయినను పరులను దుర్భాష లాడక పరస్మై, పరధనముల నపేక్షింపక, భగవన్నామ సంకీర్తనంబు జేయుచు, స్వస్వరూపము నెఱ్ఱెఱుంగుదునాయను తలంపుతో పెద్దలను సేవించు వాడెన్నటికిని చెడడు. అట్టివాడు పశుప్రాయుడునుకాదు. గనుక భగవంతునిపై భారము వేసి నీవు గ్రంథ రచనకు బూనుము. నీకుభగవంతుడే అన్నిటికి తోడ్పడును.

శిష్యుః:- కృతార్థుడను. మహాత్మా, సాధన సంపత్తిలేనిది వేదాంత శ్రవణము తగదందురు. ఎందు వలన? ఆ సాధన సంపత్తి యేదో సెలవిండు.

గురుః:- చాల సంతోషము. ముందు తెలిసికొనదగినదానికే యడిగితివి. చెప్పెదను, ... సాధనములు నాలుగు. నిత్యము

యినదేదో, అనిత్యమగునదేదో తెలిసికొనుట. 2. ఈ లోక సుఖమును, స్వర్గలోక సుఖమునుకూడ తిరస్కరించుట. 3. పది యింద్రియములను జయించుట.

శిష్యుః- స్వామీ! శమాదిషట్కము అందురీపది యింద్రియముల జయించుటేనా?

గురుః- ఓహో! అగునుగాని శ్రమముగా చెప్పెదను వినుము శమాదిషట్కము అనగా శమము మొదలుగాగలవి ఆరు అని అర్థము. 1. శమము అనగా లోని యింద్రియములను జయించి మనస్సును వేదాంత శ్రవణమునందు నిల్పుట. 2. దమము అనగా వెలుపలి యింద్రియములను విషయములమీదికి పోకుండ నిలిపి మనస్సును వేదాంతశ్రవణమునందు నిలుపుట. 3. ఉపరతి అనగా విధివిహితములగు కర్మలుచేయుచు. కర్తృత్వము లేకయుండుట. 4. తిత్తీక్ష అనగా శీతము ఉష్ణము మొదలగు ద్వంద్వములనోచ్ఛుట. 5. శ్రద్ధ అనగా గురువులు చెప్పిన మాటలయందు గాఢమయిన నమ్మకము. 6. సమాధానము అనగా పెడత్రోవలబోవు మనస్సును చిక్కబట్టి వేదాంత శ్రవణమునకు త్రిప్పుట,

1. శమము, 2. దమము. 3. ఉపరతి. 4. తిత్తీక్ష, 5. శ్రద్ధ 6. సమాధానము. శమాదిషట్క సంపత్తి అనగా ఇది ముముక్షుత్వము. అనగా మోక్షముపై కోరిక అను జానితో కూడ సాధన చతుష్టయమందురు. ఓయి నన్నడుగుట శిష్యు ధర్మము గనుక నడిగితివి. నీవీ నాలుగు సాధనలు కలవాడవే

అని నేనెఱుంగుదును. ఓయీ ఇకనీవాలసింపక గ్రంథరచనకు దొరకొనుము. చదువురానివాడనని సందేహింపకుము. భగవదనుగ్రహమును సమార్జింపవలయునుగాని అదిసమకూడినచో సర్వ సమర్థతలు సమకూరును. శ్రీ కాళిదాసు కాళికాంబా ప్రసాదమునగదా పండితశ్రేష్ఠుడయినది. తెనాలి రామలింగ కవి దేవీ ప్రసాదలబ్ధ కవితాశిరోమణి కాలేదా? శ్రీపోతనా మాత్యుడు రామచంద్రుని యనుగ్రహమునగదా సహజ పాండిత్య బిరుదును వహించి, భాగవతాది గ్రంథములవ్రాసి స్థిరకీర్తి యొనది. వేములవాడ భీమకవి భీమేశ్వరునియనుగ్రహమునగదా శాపానుగ్రహ సమగ్రంబగు కవిత్యమును చెప్ప నేర్చినది. వేమన, శివయోగి గురుప్రసాదమున సకల పండిత పామర రంజకంబుగా జ్ఞానామృత ధారలను తన మాధుర్య కవిత్య ధారాధరంబులనుండి వర్షింపజేయ గలిగినది. పెట్టివాడా! భయపడ వలదు. సర్వ భారములను మాపయి మోపుము. సర్వమును మేమే నిర్వర్తింతుము.

శిష్యుః:- పరతత్వమునుగూర్చి సర్వజనరంజకముగా వ్రాయ గలవారనేకులుండగా కించిజ్ఞుడనగు నాచేవ్రాసింప తమకేల కృపగలిగెనో సెలవిండు.

గురుః:- అది నీయదృష్టము... మహావిద్వాంసులు, విద్వత్కవి పుంగవులు లెక్కకుమీరియుండ వారందఱిలో నొకనికయిన శ్రీవ్యాస భట్టారక విరచితంబగు సంస్కృత భాగవతము నాంధ్రీకరింప బుద్ధియేలజనించకుండవలెను? జనియింపకున్నను

వడ్డునైశ్వర్య సంపన్నుండును, పరబ్రహ్మ స్వరూపుండునగు
 శ్రీరామచంద్రమూర్తికి పోతనామాత్యునిచే నద్దానివ్రాయించు
 నంతటి యనుగ్రహమేల జనింపవలెను? జీవకోటిలో శుద్ధజీవు
 లనియు, మలిన జీవులనియు రెండు తెగలుగా నుందురు.
 మలినజీవులు దారాపుత్రాది కుటుంబపోషణ లాలసులై తమ
 యుత్తరగతి నాలోచింపక, తామస రాజస కర్మల నాచరించి
 క్రమక్రమంబున నధః పతనులై క్రిమికీటకాది యోనులం
 బుట్టించు, జచ్చుచునుందురు. వారికి పారమేనాటికి లభించునో
 నిర్ణయింప భగవంతుడే కావలయును ఇక శుద్ధ జీవులనగా
 బహు జన్మలనుండి సత్కర్మానుష్ఠానము, నిష్కాములై
 చేయుచు తత్ఫలముల పరమేశ్వరార్పణచేయుచూ
 భగవన్నామ సంకీర్తనము, భగవదర్చాకైంకర్యము
 భాగవత సాంగత్యము, భగవత్కథా పఠనము, భగవత్కథా
 శ్రవణము, పరోపకారము, సర్వజీవ సమత్వము, సర్వావస్థ
 లయందును జేయుచు, ప్రారబ్ధ క్షయము... అనగా ఆజన్మ
 కనుభవింపదగిన కర్మ ఫలము తీరగనే సుఖకరముగ దేహ
 త్యాగముచేసి, సాహోక్యము, సారూప్యము, సామీప్యము,
 సాయుజ్యము అను చతుర్విధ ముక్తులలో స్వకర్మానుగుణ
 ములగు ముక్తులనంది, తిరుగ జన్మించి, సత్కాలక్షేపము
 చేయువారు, అట్టివారు వారివారి పూర్వ కర్మానుగుణముగా
 కొందఱు భాగ్యవంతులుగను, కొందఱు భాగ్యహీనులుగాను,
 కొందఱు గూఢవంతులుగను, కొందఱు కురూపులుగను;
 కొందఱు పండితోత్తములుగను కొందఱు పండితులుగను;
 కొందఱు పాండిత్య విహీనులుగను జన్మించి తమతమకర్మాను

సారముగా భగవదనుగ్రహ కీర్తిలాభములనుపొందుచుందురు. ఇందుకు సందేహములేదు, కొన్ని నిదర్శనములను చెప్పెదను విను... ఎన్నడో రవి కులమును పవిత్రముజేయ నాదినారాయణమూర్తి రాముడన జన్మించుననెడి యాశతో భాను కులమునకు పోరోహిత్యము చేయుచు, శ్రీరామ సందర్శనముచేదురు చూచెడి వశిష్ట మహాముని నట్లుంచి శ్రీరామ చంద్రమూర్తి నాదికవంశ విభుండగు గుహుని తరింపజేయ లేదా? తనను సేవించుచు తన వెంటనరుదెంచు విశ్వామిత్రుడు చూచుచుండ, పాపాణమై యడవిలోపడియున్న గౌతమాంగ నను కనికరింపలేదా? విరూపియు, నపండితయునగు శబరి యెంగిలి పండ్లనారగించి యామెను కృతార్థురాలనిచేయలేదా అనుదినంబును తనను సేవించెడి మహాయోగీశ్వరులను విడచి కబంధుని ముక్తికాంతాపరిగహునిచేయలేదా? ఇట్టివి యెన్ని యోకలవు. నందనార్ అను చండాలుని తన దర్శనము కాకుండ బేదబుద్ధిగలవారడ్డగింపగాదయామయుడువరమశివుండై క్యానంద మహాపద మొసంగెననుట సర్వజనవిదితము. భగవదనుగ్రహపాత్రులగు వారుపండితులనియు, పామరులనియు, చక్ర నివారనియు, కోతిరూపముగలవారనియు భేదములేదు. దయా మయుడగు సర్వేశ్వరునకు భేదదృష్టి యెన్నడునులేదు. కర్మ పరిపక్వ దేహధారుల ననుగ్రహించుటలో పండిత పామర విచారణ, మందుకు, కూడ స్వార్వాంతర్యామి హృదయమున తోపదు. గనుక గురువులనగా భగవద్రూపులని త్రిశుద్ధిగా నమ్మియున్న నీకు నేను వేఱుగా చెప్పనక్కరలేదు. మేము భగవంతునిలాగున గాకున్నను సర్వస్వతంత్రులము గనుక

నిన్ను తరింపజేయతలంపున (భోదానందలహరి) అను గ్రంథమును వ్రాయనీకాజ్ఞాపించితిమి. వెనుకంజ వేయుట నీకు కేవల పరమార్థభంగము. గుర్వాజ్ఞోలంఘన దోషమునకు గురిగాక సందేహము వదలి...రచింపుము...పొమ్ము.

శిష్యుః- స్వామీ! గణము, యతి ప్రాస లక్షణము తెలియని వాడనుగదా కవిత్వమెట్లు చెప్పగలనా యనినా సందేహము. గురుః- (నవ్వి) తాతాచార్యులవారి కవిత్వము కొంత, నా పైత్యముకొంత అనునట్లున్నది నీమాట. నిన్ను నేను వచన కాన్యము రచింపుమనుచుండగా గణయతిప్రాసలు తెలియవని చెప్పుచున్నావు. వచనమునకు గణ యతిప్రాసలతోనవసరము లేదు. విషయ రచన రుచికరముగా నుండుట యవసరమే యనుకొమ్ము, అయినను చెఱుకునకు వంకబోయిన జెడునే తీపి. తప్పబడినంత సద్భక్తి తక్కువౌనా, అని యొకభక్తుడు వ్రాసికొనియున్నాడు. అయినను యక్షగానములందుకూడ కొందఱు వారి చిత్తానుసారము వ్రాసియున్నారు. ఏమనుచు వస్తే వే వెలది నాయింటి ముప్పైత్తుకోపాతే మాడు సంచులు లేవు. ఎత్తుకదినబోతే ఏడు సంచులులేవు. కనడా వినడా ఎరుగడా దేహంబు । అతివ యేమనివస్తేవే॥ (దక్షుని యజ్ఞముపాట) ఇందులో భాషాపారిశుధ్యమయిన నున్నదా? ఎవరికి తోచినట్లువారు రచియింపుచుండుదురు. అట్లు రచియించుటకంటె భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యములు హృదయమునగలవారు వాటిని గూర్చిన యాదార్థము నెట్టిమాటలతో వ్రాసినను అవి కలవారికి పఠనీయములుగానే నుండును. వారికవి

పరమార్థదాయకములుగా గూఢనుగడును. ఎన్న జలము
మేధ్యా మేధ్య స్థలంబులగాబడి చిన్న కాలువలై పాతీ యవి
గంగా గోదావర్యాది పుణ్యనదులలో గలసి పక్షితనాతములై
తమయందు క్రుంకిన వారిని పునీతులజేయుటలేదా. అట్లే
తెలిసి తెలియని నీరచన భక్తిగ్రాసముతో మిళితమై పాతకులను
పావనులను జేయుననుటకు సందేహములేదు.

శిష్యుః:- సద్గురుమూర్తి! గంధారంభమున పరబ్రహ్మ
స్వరూపులగు మీపాదములను ధ్యానింపవలెను గదా. నాకా
పథము తోచకున్నది.

గురుః:- ఓయీ! కొంతవరకు నీ యూహా స్థననీయమైనది.
గురుస్థానము నధిష్టించిన కారణమున మేము చెప్పడిగించితి కాదు
కాని చెప్పనిది సామాన్యులకు తెలియదు పరమాత్మతత్వమే
గురుతత్వము. ఆత్మలక్షణము నీక్షించివరకు నేను చెప్పియున్నాను
అన్నియు నాలక్షణములే గురుతత్వమునకుముందు గురువనగా
నర్థమేమో కొంచెము చెప్పెద వినుము ... గు ... అనగా
సంసారాంధకారము ... రు ... అనగా ఆయంధకారమును
నిరోధించు తేజస్సు. అందువలన గురువు అని మహాత్ములకా
మేరు నిర్ణయింపబడినది. మరియు గురువు తండ్రికంటె చిర
వందనీయుడు. ఎందుకనగా తండ్రితన వీర్యమున జన్మనిచ్చిన
వాడు. గురువోతనజ్ఞానవీర్యమున నెన్నటికినిపునరావృత్తి లేకుండ
జన్మరాహిత్యమును చేయువాడు. అదిగాక శిష్యుని పాలిట
హరిహరులకంటె నధికుడు, గనుక నే “హరారుప్యేగురుస్త్రీతా

గురారుష్టేకదాచన'' అనగా పరమేశ్వరుడు కోపించినయెడల గురువు అనుగ్రహించి కాపాడును. గురువునకు కోపమువచ్చె నా... ఇకరక్షకులులేరు. అందువలన గురువును తిరస్కరింప రాదు. గురువాక్య పరిపాలనము ముఖ్యముగా చేయనగును. నిరంతరము గుర్వాజ్ఞకు బద్ధుడై తచ్చరణ కమలముల నాశ్రయించి యుండవలెను. పూర్వము త్రిశంకు మహారాజు తన గురువగు వశిష్టునకు నమస్కరించి .. గురూత్తమా నేనీ పాంచ భౌతిక శరీరముతో స్వర్గమున కేగి యచట నందన వనమునందును మఱియు దక్కుంగల సుందర మందిరారామంబుల కామోప భోగముల ననుభవింపవలయునని కోరిక గలిగినది. గనుక నాచే నట్టి ఫలదాయిని యగు యథుము చేయించుమనికోరగా, వశిష్టుడమ్మాటలకంగీపరింపక ఈ శరీరముతో స్వర్గసుఖములనుభవించుట దుర్లభము. గనుకనీవట్టి కోరికవిడువమనగా త్రిశంకుడు కోపించి, మఱియొకని బ్రహ్మగా నియమించుకొనిచేయుదును, నీవిక పొమ్మనగా గురువగు వశిష్టునకు కోపమువచ్చి, ఓరీ! నన్ను తిరస్కరించి పలికితివి గనుక శ్వపచుడవు కమ్మని శపింపగా త్రిశంకుడు వెంటనే కిరాత రూపుడై పోయెను. గనుక నీవు గురులక్ష్యముంచి నాసెలవడి గితివి కావున నిక చెప్పెద వినుము. దూషణ, భూషణ తిరస్కారములాత్మకు జెందవు. ఎందువలననందువా, దూషణ భూషణ తిరస్కారములు చేయువాడును, నయ్యవి పొందువాడను పరమాత్మయేకదా. "కించిదపి నద్వితీయోఽస్తి" కొంచెమయినను పరమాత్మకంటె నన్యములేదు, అని కదా బ్రహ్మవేత్తలు నిశ్చయించిరి. ఇక స్తోత్రముచేయువాడెవడు?

చేయబడువాడెనడు. అ దేమియు నవసరములేదు. ఇంకెదియైన
వినవలసియున్న నడుగుము.

శిష్యుః- అనిత్యమగు నీస్థూల దేహముతో నిత్యమగు గురు
తత్వమును గ్రహించి యెట్లు ప్రణమిల్లుదును?

గురుః- దాసూ! ఎముకలు, మాంసము, రక్తము, చర్మము,
నరములు మొదలగు నీచ పదార్థములచే నైన వింత మొద్దు
ఈస్థూల శరీరము. ఇదిగాక సూక్ష్మ శరీరమనియు; కారణ
శరీరమనియును రెండుగలవు. అవసరమగు నేని ఈశరీరత్రయ
లక్షణము వెనుక చెప్పెదము. ఈస్థూల శరీరములో త్వక్తు,
చక్షువులు, శ్రోత్రములు, జిహ్వ, నాశికము అను జ్ఞానేంద్రి
యములయిదును... వాక్కు, పాణి, పాద, పాయూపస్థలను
క'ర్మేంద్రియములయిదును కలవు. ఈపదియింద్రియములు పది
పనులయందు పరమాత్మ సన్నిధానమున వర్తింప సమర్థము
లయియుండును. అయితే పరమాత్మ సన్నిధానమేనా. అది
యేమి చేయదా అందువేమో, చేయదు. ఆత్మ, సాక్షి
మాత్రమే, సూర్యోదయము కాగానే ప్రజలు వారిపనులను
వారు చేసికొన నారంభింతురుకదా, వారితోకలసి సూర్య
భగవానుడుకూడా పనిచేయుటలేదు. అట్లే ఆత్మ సన్నిధాన
మున పాదములు నడువనేర్చును, చేతులు గ్రహింపనేర్చు.
పాయూపస్థలు విసర్గానందముల నేర్చును. అదే మాదిరిగా
స్వాధిష్ఠాన చిదాభాసుడగు జీవుడు జ్ఞానేంద్రియములవలన
బయలుదేరి ప్రవృత్తులతోగలసి కన్నులతో చూచును. చెవు

లతో వినును. నాసికతో మూజూచును. నోటితో మాట్లాడును. నాలుకతో రుచులు గ్రహించును. ఇట్లు ఇంద్రియముల ద్వారా బహిః పదార్థములతో గలసి యా యా పనులను జేయుచుచుండును. తా నేమియు చలింపను అట్లుకాదు. నోరే మాట్లాడును. కన్నులే చూచునందువా. పీనుగునకు కన్నులు, నోరు, ముక్కులుండనుగదా. ఆయింద్రియముల పనుల జేయనోవున? ఒకపు గనుక ఈస్థూలశరీరముతో నీ కయ్యెడి దేమున్నది. యేమియులేదు. కాసి సాధనమా? ము. స్తోత్రముకాని తదితరముకాని ప్రత్యేక స్వరూపుడవు నీవు చేయవలసినదే అవి నీవు పొందవలసినదే. నీకంటె నన్యము లేదు. కావున నీవు నీకు నమస్కరించుకో వలసినదే ఇకనీకు వేరుగా సం దేహమొందుకు?

శిష్యుః- అయ్యా! నాదమనగా నేది. ఆనాజార్థమును సెలవిండు. గురుః- నాదమనగా శబ్దము. ధ్వని అది వేణునాదమని, శంఖ నాదమని, మృదంగ నాదమని అనేక సబంధములగు ధ్వనుల న్నియు నాదములేయనబడు... ఈనాదములన్నింటికీని జనక స్థానము ప్రణవనాదము. ఆప్రణవాక్షరమేవేయన ఓం అనునది అది త్రిమాత్రోచ్ఛారణ కాలమాత్ర పరిమితి కలది కాని ప్రణవాక్షరము. నాలుగు పాదములు కలది ఆప్రణవాక్షరమే నిరాకార నిరంజన నిర్వికల్పాఖండ సచ్చిదానంద పరిపూర్ణా ద్వయ ప్రత్యక్షైతన్య పరబ్రహ్మము. ఆనాదోచ్ఛారణ కాల మును, నాదభేదమును, నాదవిలీనమును కొంచమయినను పెద్దలవలన గ్రహింపనేరక. పెద్దబాకా ఊదినట్లు ఓం ఓం ఓం

అనియటచుట, ఎవరినో వంచింతుటకును, బ్రహ్మచేత్యని.
 లోకులు తన ననుకొనుటకు మాత్రమే యుపయోగపడును.
 అర్థమును గురుతించి యానందపూర్వకమగు స్థూలనాద
 మొనరించినను అది ప్రయోజనకారి కాకమానదు. తుదుప
 శమన కారియగునన్న స్మరణమున నాకలి తీరునా? జలస్మర
 ణమున తృప్తి తీరునా? గనుక ముందు నాదవిమర్శచేసి తదర్థ
 మును గ్రహించి యనంతరము నాదానుసంధానము చేయ
 వలయును. నాదము ... బహిర్నాదమనియు, అంతర్నాద
 మనియు రెండు విధములుకలది. బహిర్నాదము ... ఓం అని
 పెద్దగా నెలుగించి యుచ్చరించుట. ఆ ప్రణవనాదము ... అకా
 రము, ఉకారము, మకారము అనుమూడక్షరాత్మకంబులగు
 మూడు పాదములుగలది అందు తురీయపాదము (నాల్గవ
 పాదము) యదార్థ పరబ్రహ్మస్వరూపములు. మొదటిది (అ)
 అవిద్యాపాదము, రెండవది (ఉ) అనునది ... వ్యష్టి సమష్టి
 రూపములగు సూక్ష్మ శరీరములను ఉభయ స్వప్నములు.
 తదవస్థాభిమానులగు జీవేశ్వరులను తెలిపెడి విద్యాపాదము
 మూడవది; మ ... అనునది మూడవయవస్థ. తదవస్థాభిమా
 నులగు ప్రాజ్ఞుడు అవ్యాకృతుడనగునానందపాదము. నాల్గవది
 ప్రత్యగ్రహము. ఈ యర్థమును భావనచేయుచు, మూలా
 ధారమునుండి నాదావతరణచేసి యానాదమును సహస్ర
 రకములో పరిభాగమునగల ఉన్మనియందు లీనముచేసినచో
 నది నాదాంతమగును. అనాదాంతమే బ్రహ్మము. ఓయీ
 గురువులు చెప్పినది చెప్పనట్లు నేర్చుట యుక్తలక్షణము.
 పరమేశ్వరుని యనుగ్రహమున నీకన్నియు తెలియగలవు.

శాంత చిత్తుడవై పోయి నీవు రచింపనున్న గ్రంథము నారభింపుము.

శిష్యుః:- మహాప్రసాదము అని నమస్కరించి గురువుల యనుమతిని వడసి గురువాక్యముల మహాభక్తిపూర్వకముగా మననముచేయుచు వచ్చి కావ్యమును వ్రాయనారంభించెను.

2. విన్నపము.

సోదరసోదరీమణులారా! ఇవిగో మీకు...

ఉ॥ విన్నపమాలకింప, బదివేల నమస్కృతులొచ్చరింతు నే నెన్నడు గద్యపద్యముల నిమ్ముగ్రహాయుటెఱుంగ నిందులో నున్నవి తప్పలెన్నో యవి యొప్పులుగా దిలకించిసత్కృపక నన్ను క్షమించి యిందుల గుణంబొకడుండినయేని గైకొనన్ మునుముందుగా పరమాత్మ స్వరూపుడగు సద్గురుమూర్తికి నమస్కరించి, పరమభాగవతోత్తములకును, కవిశేషులకును, నాటకాలంకార సాహిత్య ధురంధరులకును, భక్తిపూర్వక దాసోహములు సమర్పించి, మీయాశీర్వాచన పాత్రుడనగు నేను మీకందఱకు నొక్కమనవి చేయుచున్నాను. “అమృతం బాలభాషితం” అని లోకప్రసిద్ధికదా. చమపురాని కారణమున నారచనయు వచ్చిరాని మాటలతో రసభావ రహితములగు వాక్యప్రయోగములతో తప్పుల కుప్పగానుండుట నిజమని నాకు తెలిసియు, లోకము సంతోషించుపని నాతలపు సర్వోతర్యామి, పరమేశ్వరుడు, పదింపదిగ నన్నుత్సాహ పూరితుని గావించుచు వచ్చినందున, తప్పులుండునను భయ

మొప్పరికించి యిప్పట్టున నిప్పుత్తమును వ్రాయనుద్యోగించి
తిని. అంతియకాని యిదియొక వేదాంత ప్రబోధకమగు
ప్రమాణ గ్రంథమనికాదు. శుద్ధబుద్ధ పరమాత్మస్వరూపంబు
లగు నుపనిషత్తులుండ, వ్యాసాదులు వాటికి భాష్యములు
వ్రాయలేదా? భాష్యములుండగా అపరోక్షానుభూతి మొద
లగు గ్రంథములుత్పిన్నములుకాలేదా? అవియుండ, భారత
భాగవతాది గ్రంథములాంధ్రీకరింపబడి లోకమునకు మహో
పకారము చేయుటలేదా? భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య పూరంబు
లగు తరంగంబులు ... ఆధ్యాత్మ రామాయణ కీర్తనలు,
వేంకటాద్రి స్వాములవారి కీర్తనలు, తూము నృసింహదాసు
కీర్తనలు, రామదాసు కీర్తనలు, తండోపతండములుగా
నేర్పడలేదా? “బ్రహ్మసత్యం జగన్నిధ్యా” అనుమాటలు
చాలవా? ఇన్ని వేదాంత గ్రంథములు అనగా వివేక చూడా
మణి, సర్వ వేదాంతసార సంగ్రహము ఆత్మబోధ మొద
లగు గ్రంథములేల మహాత్ములు రచించిరి. మహాగ్రంథము
లవి యట్లుండగా “పోతుంది పోతుంది ఘటముపోతుందిరన్న”
మొదలగు తత్వములువ్రాసినవారు మహాపండితులై వ్రాసిరా?
వీనినన్నింటినిబట్టిచూడగా ప్రపంచజ్ఞానముగాని బ్రహ్మజ్ఞాన
ముగాని జన్మాంతర పుణ్యపరిపాకమున నెంతవఱకు తమ
కుపపన్నము కాగలదో అంతవఱకు తదానందమును తామను
భవించి తమకుగల యానందమును కవిత్వ రూపముచే
ప్రపంచమునకు విరజల్లుట లోకస్వభావమని యూహింపక
తప్పదు. గనుక పండితుడను గాకున్నను సద్గురుమూర్తి
కటాక్షమున నాకు గలిగిన యానందమును నేనిట్లు లోకము

నకు వెల్లడించితిని. “అక్తా అక్తా, తోతకూర, తోతకూర” అని మనము నేర్పినమాటలు వి న గో రి చిలుకతో పలికించి, యానందించినట్లు, మీరు నేర్పినవియు, వినినవియు నగు నానుడువుల నిరసింపక యొకతూరియైన నిష్పొత్తమును జదివి, గుణమును మాత్రమే గ్రహించి, ఇట్టిరచనలకు నన్ను ప్రోత్సహింతురు గావుత మని వినయ పూర్వకముగా విన్నవించుకొనుచున్నాను.

ఇట్లు విధేయుడు,

దా సు.

3. దా సు జీ వి త క థ.

ఓ నాప్రియ సోదరసోదరీమణులారా!

శ్రీభగవద్దాసదాసుండనగు నా కాపురము కృష్ణా జిల్లా నందిగామ తాలూకా అడవిరావులపాటి అగ్రహారము నాయది కాపుకులము. మాయింటి పేరు రాఘవాపురపువారు. నాజననీజనకులు శ్రీ లక్ష్మమ్మ, వెంకయ్య అను పుణ్యదంపతులు. నేను వారి సంతానములో జ్యేష్ఠుడను. నా పేరు తిరుపతయ్య. నా జననము 1922 అని మానాన్నగారు చెప్పుచుందురు. నా బాల్యము ... ఆరు ఏడు సంవత్సరముల ప్రాయమెట్లువెల్లెనో నాకు స్పృహలో లేదు. ఎనిమదవ సంవత్సరము రాగానే భగవంతుడనువాడు రక్షకుడు కలడనియు, అతని భజించుట మహాపుణ్యమనియు నొకతలంపు తనంతట తానే గాఢముగా

294.5

TIR

భోదానందలహరి

Aee no. 7060

25

గలిగి, నానాటికి భగవద్భక్తి యుగ్గలిమై, భగవన్నామ
 సంకీర్తనము చేయుచోటులకెల్ల పోయి వారితో శృతిరహితముగా
 వారితో బాడుచు లయనర్జితంబుగ చప్పటల
 గొట్టుచు కాలము గడుపుచుంటిని. అంతట మాతండ్రిగారు
 నన్ను పశువుల మేపుకొనిరమ్మని కొంతకాలమును, మెల్ల
 మెల్లగా వ్యవసాయపు పనులలోనికి కొంతకాలమును పంప
 సేగిరి. ఈమధ్యమధ్య విశ్రాంతియున్నప్పుడెల్ల బడికిపోవుచు.
 క్రమక్రమమున తేలిక పాఠములచదువునంతటిచదువునుమాత్ర
 మార్జింపనోచితిని. అప్పటికి ఇరువదిరెండు సంవత్సరముల
 వాడనైతిని. వివాహవయస్సు కలవాడనగుట గురుతించి మా
 తండ్రిగారు ఆకుల చిన్న పిచ్చయ్య, లక్ష్మమ్మ అనువారి
 కుమార్తె, సీతారత్నమ్మ అను యువతిని పెండ్లిచేసిరి. బహు
 పేద కుటుంబమగుటవలన, కుటుంబపోషణముచేయుట బహు
 కష్టసాధ్యమై, దినమొక యుగముగా దేహయాత్ర జరుపు
 చుండ, శ్రీరామచంద్రుని యనుగ్రహమున తుర్లపాటి
 రాజేశ్వర రావుగారిద్వారా మఠియెట్లో మాకుటుంబ చరిత్ర
 మేందుకో మఠి యేపుణ్యాత్ములో చెప్పగావిని, నందిగామ
 తహశీలుదారుగారు నన్ను పిలిపించి, యవ్యాజమగు కృపతో
 నాకు జవాను పదవినొసంగి, జాగ్రత్తగా నీపనిజూచుకొమ్మని
 తీర్థదుయిచ్చిరి. ఆనాటికి నాసోదరులు పెద్దవారై తల్లిదండ్రుల
 పోషింపనర్హులైరి. అప్పటికి నాకు సుఖజీవనమేర్పడి, వసితా
 కేనకాదులయందు తీరని వాంఛకిలిగి, యహర్నిశలు కామ
 రాగాదులకు దాసుడనై, కాలముగడుపుచుండగా, నొకసమ
 యమున; నిర్నిమిత్తముగా గుండెలు ఝల్లుమని; ఓరి భగవా

నుడా! నేనిట్లు పశువులాగున నాహార, నిద్ర, మైథునాదులే
 చరితార్థములుగా సంచరించుచు, దురంత సంసారఘోరాగ్ని
 జ్వాలల ముగ్ధిపోనుంటినే నాయుత్తరగతి యేమిచేయునుంటి
 వోకదా! ప్రభూ! దీనసంరక్షకా! ఆర్తత్రాణ పరాయణా!
 ఆపద్బాంధవా! అనాధనాథ సంరక్షకా! భయంకర సంసార
 సాగర యానపాత్రా సీతాకళత్రా! ఓరామా! అనంత
 కల్యాణ గుణధామా! అని శ్రీరామచంద్రప్రభు చరణార
 విందముల స్మరించి, కన్నీడునించి, తనధనమంతయు దొంగల
 కర్పించిన మంధభాగ్యునిలాగున చాలసేపుపరితపించి, తపించి,
 నిదురిపోగా, నాశాక స్వప్నము కలిగెను. నేనొకనాడేదో
 గ్రామమునకు నొంటిగాబోవుచు, దారితప్పి యొక భయంకర
 మగు నరణ్యములో ప్రవేశించి, నిర్జనంబును, నిర్జలంబును,
 కంటకపాషాణదుర్గంబగు నయ్యడవినిజూచి, భయ మొందుచు,
 దిక్కులు పరికించుచు బోవుచుండ, పడగవిప్పి తననోటనుండి
 నిప్పులుమియుచు నొక కాలసర్పమువచ్చి, యమాంతము నా
 రెండుపాదములను బట్టుకొని మ్రింగనారంభించెను. నే నా
 దృశ్యమునకు భయంపడి కొంతతడవు నోటమాటయే రాక
 ఓరి బాబో, చచ్చితిని, చచ్చితిని గొంతుపెకలించుకొని
 కేకలు పెట్టితిని. వెంటనే నావెనుకనుండి; నేను వచ్చితిని
 భయపడకుము అనియెడి మనోహరమగు ధ్వని నావీనులంబడి
 యెను. ఆహా! నాప్రాణదాత యెవరీపుణ్యాత్ముడని నేను
 వెనుకకు తిరిగి చూచునంతలో నక్కాలి సర్ప మదృశ
 మయ్యెను. బ్రతుకు దేవుడాయని నేను మరల వెనుకకు తిరిగి
 చూచునప్పటికి నీలమేఘసుందరమగు శరీరముతో మందహాస

చంద్రికల వేదజల్లుముద్దుమోము చందురినితో నిలచియున్న
యొక మహాపురుషుడుండెను. మొలలోతు దుఃఖముల
మోకాలిబంటి సంతోషమున్నట్లు, నాకాదుఃఖసమయములో
సంతోషమును మహాశ్చర్యమునుకలిగి; యాదివ్యపురుషు నెట్లు
పలుకరింపవలెనో, యేమసిద్ధ్యానింపవలెనో తెలియక కర్తవ్య
విమూఢుడనై తొట్టునడుచుండ జూచి, కరుణామయుండగు
నయ్యనఘుడు నన్నుజూచి; ఓయీ! భయపడకుము నేను
సంసార భయవిరాముండనగు రాముండను, నీవు బహుజన్మల
నుండి నన్ను సేవించుచు నచ్చుచున్న కారణమున నిప్పట్టున
నీకు దర్శనమిచ్చితిని. నిష్కల్మష హృదయులగు వారికిగాని
నాదర్శనము లభించదు. నన్ను సందర్శింప నోచినవారికి
పునరావృత్తి రహితమగుట నిస్సందేహము. నీవు దురహం
కారమును జేరనీక, స్నేహద్వేష కథలను పరిత్యజించి, వేష
భాషలుమాని, సర్వదా ప్రభువు, భర్త, గతి, సాక్షి ఒకటి
యన నేటికి నన్నే యేలుగడగానమ్మి, వాచిక, కాయిక,
మానసిక సపర్యలచే నన్నర్చింపుము అనతికాలంలో కృతా
ర్థుడవగుదువని చెప్పి యంతర్ధానమునుపొందెను. నేనమ్మహా
త్ముని మహోపదేశముచుగూర్చి చర్చించుకొనుచుండగా
మెలకువవచ్చినది. వెంటనేలేచి, నాపాదములజూచుకొంటిని.
పాదముల గొట్టుగాని రక్తముగానిలేదు. యప్పటియట్లున్నవి,
ఔరా! యిది యెంతటి సుదినము. శ్రీరామచంద్రమూర్తి
కలలోదర్శనమిచ్చి, తనసేవ నాకనుగ్రహించినాడని లోలోన
మురియుచు, మరుదినముననే రామ లక్ష్మణ సీతా విగ్రహ
ములచేయించి, నిత్యమును ధూప దీపనై వేద్యములొసంగుచు

ననంతరము నామ సంకీర్తనముజేయుచు, నుద్యోగమునకు
భంగముకలుగనీయక, దుస్సహవాసములు, దుష్టార్థములు,
దురాలోచనలు మాని, హృదయమున నిరంతరము రామ
స్మరణ జేయుచు కాలమునుగడుపుచుండ, శ్రీరామభద్రుని
మునుగ్రహమున నొకనాడు నిర్వాజ కరుణాసముద్రుడగు
శ్రీ అప్పస్వామి సాక్షాత్కరించి యాదరమున నన్ను జేరదీసి
బహుజన్మ సమార్జిత వాసనా బీజంబులు దగ్ధంబులై పోవ
హస్తమస్తక సంయోగంబుగావించి, తత్త్వోపదేశముచేసెను.
నేను గురూపదిష్టమార్గమున జీవబ్రహ్మైక్యసంధానాభ్యాసము
చేయుచు దృద్ధశంబుల కభేదంబు జింతించుచు, నంతద్ము
ఖుండనై కాలముగడుపుచుండ 1950 వ సంవత్సరం జూన్
నాల్గవతేదీన యేదేని వేదాంతగ్రంథ మొకండు రచియించు
బుద్ధిని పరమాత్మకల్పించెను. వెంటనే తత్సన్నిధి బలంబున
సాబుద్ధి: “ఓరి మంథభాగ్యుడా! నీవా వేదాంతగ్రంథములు
వ్రాయువాడవు” “మహాగజాః పలాయంతేమశకానాంతు
కాకథా” మహాపెద్దలైన పూర్వకాలపువారే ... దేహమే
బ్రహ్మమని కొందఱు, ప్రాణమే బ్రహ్మమని మరికొందఱు,
ఇంద్రియ సముదాయమే బ్రహ్మమని కొందఱు, అతిచంచల
మయిన బుద్ధియే బ్రహ్మమనికొందఱు; కేవలము శూన్యమే
బ్రహ్మమనికొందఱు; ఇవేవియు బ్రహ్మముకాదని తగ్గిసము
గ్గిసలయిరి. ఓయీ! బ్రహ్మము నిందేదియని నిర్ధారణచేయ
నోవుదువు? నీవిచారణయైనను బోసి నోటబెట్టిన చెఱుకుముక్త
వలెనిరధక్షకమగును. నీవుమాత్రమీ వేదాంత గ్రంథరచనకు
జూనకుము. అని నన్ను భాదింపసాగెను. నేనిదియంతయు

నొకనాడు మాగురుమూర్తికి నివేదించితిని. వెంటనే వారు
 నీకేమియు భయములేదు కవిత్వమనునది పూర్వజన్మకృత
 పుణ్యము... అన్న గారును వదినెగారు మిక్కిలిగారాబముతో
 తల్లిదండ్రులేని బిడ్డడని పెంచుచుండగా జదువుసంధ్యలు లేక
 యధేచ్ఛగా తిరిగి తిరిగి తుదకు వెలయాండ్ర తళుకుబెళుకు
 లకు మోసబోయి వదినెగారి నగలు సయితముదొంగిలించిన
 వేమన... శివగురు కటాక్షమునుపొంది పొందినవెంటనే
 చక్కనికవిత్వధోరణి కలిగి, తన్ములమున దొంగగురువుల
 తలవాకిళ్లకు తాళములువేసి, జగద్విఖ్యాతిగల తత్వవేత్తయై
 తనజ్ఞానమున లోకమునకు మహోపకారమాచరించెను. నీవు
 సందేహింపవలదు. రచనకుపక్రమింపుమని యాదేశించెను.
 నేను గురువాక్యోల్లంఘనకు వెఱచి, నాయసమర్థతకు వెఱు
 వక గ్రంథరచనకు దిగినాను. గనుక పాఠకులు నన్నుకరుణించి
 యారచనయందేదియైన గుణముండినచో దానినే గ్రహించి
 యగుణబులవిడచి, మరియొకగ్రంథమునెద్దానినైన వ్రాయు
 టకు ప్రోత్సహింతురుగావుతమని ప్రార్థించుచున్నాను.

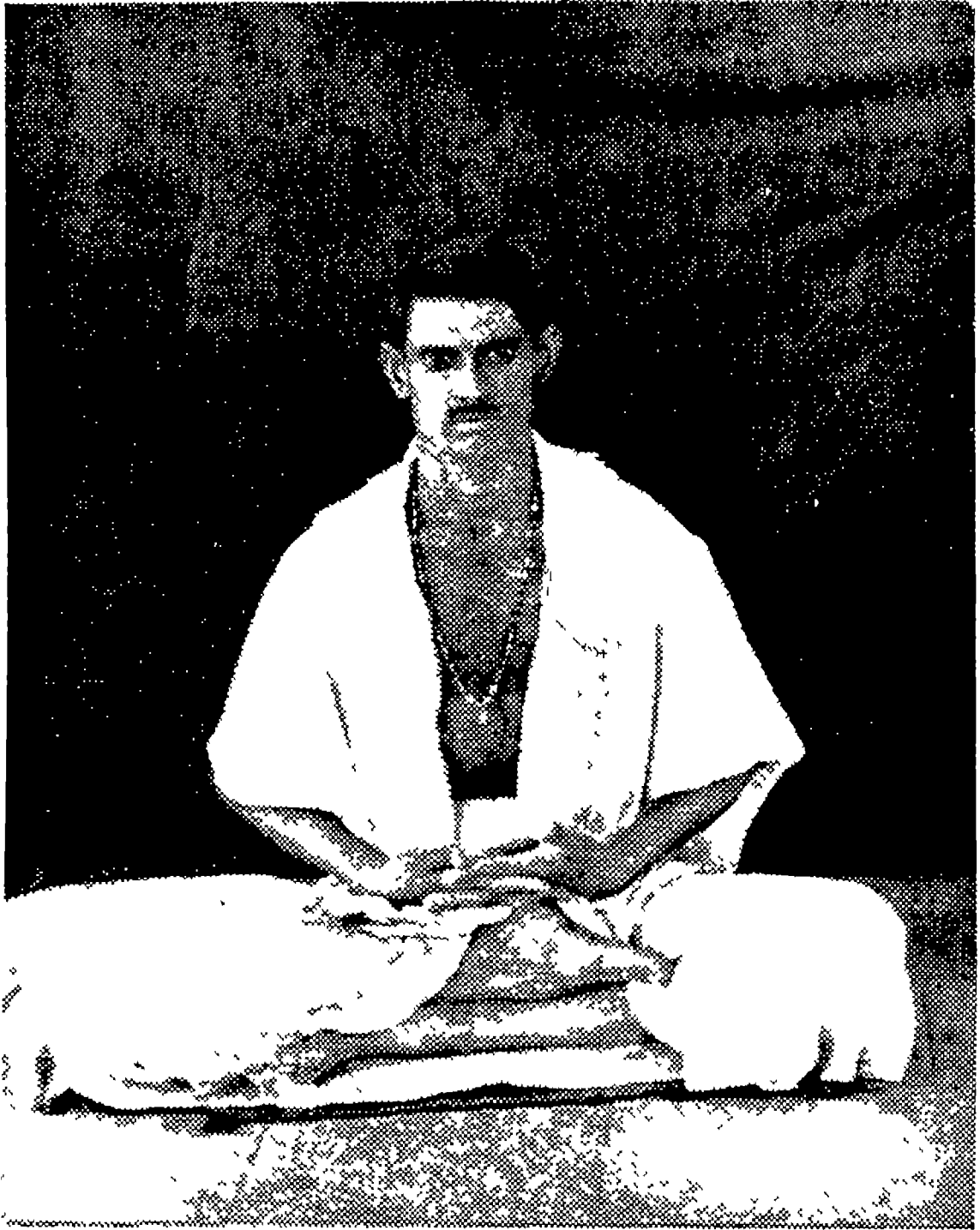
ఇట్లు,

బుధవిధేయుడు,

తిరుపతిదాసు.

నిత్య స్మరణీయ నామావళి .

1. శ్రీరామ శ్రీరామ | జయజయరామా |
ఓరామ | ఓరామ ఓంకారధామా |
2. రామలక్ష్మణ జానకీ | జైబోలో హనుమానుకీ |
3. రాధారమణ | మదనమోహన | బృంగావసలోల కృష్ణ॥
4. రామచంద్రా దీనబంధో | రక్షణసల్పము
కరుణా సింధో॥
దేవ దేవా దీనబంధో | రక్షణసల్పము కరుణాసింధో
5. హరిబోల్, హరిబోల్ హరి హరిబోల్
ముకుంద మాధవ గోవిందబోల్
6. హరేరామ హరేరామ | రామరామ హరే హరే, హరే
కృష్ణ, హరేకృష్ణ, కృష్ణకృష్ణ హరేహరే
- 7 శ్రీకృష్ణగోవిందహరే మురారే | హేనాథనారాయణ
వాసుదేవా॥
8. అచ్యుతం కేశవం | రామనారాయణం | కృష్ణదామోదరం
వాసుదేవం హరిం శ్రీధరం మాధవం | గోపికావల్లభం
జానకీ నాయకం | రామచంద్రదంభజే॥
9. జైజై సీతారాం | జైజై రఘురాం | జైజై దశరథరాం |
జైజై కల్యాణరాం॥

గ్రంథశ్ర

భో దా నం ద ల హ రి

ప్రా రం భ ము.

శ్లో॥ దయాకరం మహాశాంతం | ప్రసన్నవదనాంబుజం |
సత్యజ్ఞాన శుభాంభోదిం | వందేహం గురునాయకం॥

వి నా య క స్తు తి.

కం॥ ఇల భక్తులకృత్యంబుల నలఘు కృపంబూర్తిజేయు
నభవు తనూజం | దలచెదమత్సంకల్పితముల నిర్వి
ఘ్నముగ గూర్పమొక్కుచనిశమున్.

స ర స్వ తీ స్త వ ము,

కం॥ వాణీ పల్లవకోమల పాణీ జీమూతవేణి | పద్మజరాణీ
గాణేయ సకలసుగుణ శ్రేణీ సురవినుత సుప్రసిద్ధపురాణీ.

సంస్తృతాంధ్ర కవి స్తుతి.

సీ॥ ఆదిమ కవితా ధనాధ్యక్షుడగునాకు
భవుకీర్తిమహిమంబు బ్రస్తుతించి

సంస్కృత కవితా విశారదులగు కాళి
దాసాది కవుల గీర్తనము సలిపి

అంధభాషాతోషకమిత సుందరత గూర్చిన
 నన్నయాదుల ఘనత బొగడి
 నూతనకవిజన వ్రాతాగ్రణ్యులౌ
 తిరుపతి వేంకటేశ్వరుల కలచి

ఆ॥వె॥ తెలుగు దేశమునకు వెలుగు
 దెలుగు బాసకు వన్నె చిన్నెలలవరించియున్న
 ఘనుల నెల్ల లోదలంచి యేను భోదానంద
 లహరి వ్రాయుటకు జెలంగినాడ.

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః

దాసు సదుపదేశము.

సోదరులారా!

మనకు పూర్వజన్మములందేజన్మయం దేనాడు
 చేసిన మహాపుణ్యవశముననో యీమనుష్య జన్మము సంప్రా
 ప్తమయినది. మనమజ్ఞులమై యీజన్మమును దుర్వినియో
 గము చేసితిమేని యింకెప్పటికీ యీ మానుష జన్మము
 కలుగునో తెలియకుండుటే గాక, అనేక దుఃఖవరంపరల
 పాలగుదుము. గనుక ప్రతిమానవుడును దీపముండగనే వెదు
 కనగునన్న లోకసామెత ననుసరించి, మనకు మరల మాన
 వత్వము కలుగునో కలుగదో యను భయమును లోనుంచు
 కొని శరీరము జరాగ్రస్తము కాకపూర్వమే, ... ముందుగా
 పుణ్య కార్యాచరణమునకు దిగవలెను. అవి యేవియందు
 రేమో: ...దైవచింతనము; దైవభక్తి; సజ్జనసాంగత్యము;

సాధుసేవ; భగవద్గీతాపారాయణ; సహస్రనామస్తోత్రపారాయణ; నామసంకీర్తన; భగవతారాధన: భగవత్కథాశ్రవణము మొదలగువానిచే కాలమును గడుపుచు; అన్నమును యాచించువారికి తనశక్తికొలది సమర్పించుచు, పాపకృత్యములకు వాల్చడక, పాపకృత్యముల లోనైన దలంపక, తెలిసినంతవఱకునను వేదాంత శ్రవణము చేయుచు, శరీరమంద నిత్యత్వ బుద్ధి కలిగి సంచరించుచుండవలెను. ఇట్లెంత జాగ్రతగా కాలముగడుపుచున్నను మనకు ప్రత్యహమును తెలియకుండ కొన్ని పాపములు సంభవించుచున్నవి. ఆపాపములెవ్వియన...1 తోలునలననొకపాపము 2. సన్నెకలు 3. ప్రోయ్యి 4. నీళ్లకడవ 5. మార్జని ... చీపురు యీ అయిదింటినలన మనకు తెలియని పాపములు సంభవించును. ఆ పాపసందర్భములను గురించి శ్రీమశయాశస్వాములవారు తమచే రచింపబడిన శుష్కవేదాంత తమోభాస్కరమును గ్రంథములో వ్రాసియుండిరి. చూచుకొనవచ్చును. ఈ పాపములయిదును శమించుటకు నైదుయజ్ఞములు చెప్పిరి. ఆ పరిచయజ్ఞ విధానముకూడ స్వామివారి గ్రంథములో విశదీకరించియున్నది. గ్రంథవిస్తర భయమున నేను వ్రాయ నుజ్జగించితిని. మఱియు మానవుడనగా, చచ్చువాడని యర్థము.... అనిత్యముగల శరీరము కలవాడని భావింపవలయును. మానవునకునూతేడ్లు ఆయుః ప్రమాణమని చెప్పుదురు. అట్లు వేదశాస్త్రము లేకారణమున నిర్వచించినవో అస్మదాదులకు దురూహ్యము. కావున “శరీరం కర్మసంచితం” అందురుకదా. ఒకానొకడెవడైన కర్మరూపమగు ప్రారబ్ధ శేషానుభవమునకై బ్రతికిన

నూరేండ్లు బ్రతుకవచ్చును. అంతేగాని యీమాయాకల్పిత
 దేహ మేర్పడక మున్నే, తల్లి గర్భములోనుండి పతనమై
 పోవచ్చును. కొన్ని దేహములావనాడే, కొన్ని భూపతనము
 కాగానే, కాల నియమములులేకుండ నశించిపోవుట, పిన్న
 పెద్దలందఱకును విదితము కానిదికాదు. ఈ శరీరము పుట్టుక
 తోనే దేవఋణము, పితృఋణము, ఋషిఋణము అను
 మూడు ఋణములుకలవాడై జనించును గావున, ముముక్షు
 త్వపు మాటయెట్లున్నను, పశువుగాక, మానవుడై పుట్టినందున
 నించుక పుణ్యమయిననా సంపాదించనిచో, వాని జన్మము నర
 జన్మమనరాదు. ఆ పుణ్యములలో నేపుణ్యమెట్లుపోయినను,
 దేవయజనమును భక్తిపూర్వకము చేసి ఫలము నపేక్షింప
 కుండుటవలన దేవఋణ విముక్తియగును. అమావాస్యల
 యందును, దక్షిణోత్తరాయణములందు, సూర్య చంద్ర
 గ్రహణ కాలములయందును, గంగా గోదావరీ, కృష్ణవేణి
 తుంగభద్రాది మహాపుణ్య నదీదర్శనములయందును, తత్పు
 స్కర కాలములందును, మహాలయములయందును, పితృ
 దేవతలనుద్దేశించి, స్నాన, దాన, తర్పణాదులాచరించుట;
 తల్లిదండ్రుల మృతదినములయందు వారి నుద్దేశించి, ప్రత్యా
 బ్దికములు జరుపుట. స్తుతిపాత్రుడగుకుమారుని తనధర్మపత్ని
 యందు విధ్యుక్తముగా గనుట మొదలగు కృత్యములతో
 పితృణముతీరును, వేదవేదాంగముల విధ్యుక్తముగాసద్గురువు
 యొద్ద జదివి, క్రమంబున తద్విహితకర్మల నాచరింప నర్హం
 బులగు నాశ్రమంబుల స్వీకరించి, నియమితులై
 జితేంద్రియులై, తపోనిష్ఠా గరిష్ఠులై, శాస్త్ర పరి

శోభనచేసి లోక సముద్ధరణ పండితులై వారు నియమించిన ప్రకారము కల్మష రహితమనస్కులై యాయా కాలముల తదాజ్ఞానుసార సమర్థుంబులగు బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమంబుల స్వీకరించి, ఫలవాంఛా భావముగ తదుచితంబులగు కర్మల నాచరించి, మహాత్ములు వారు నిర్ణయించినట్లు, సాధు సంచారము చేయుచు, అర్హుంబులగు కర్మలవిడువక, యనర్హుంబులగు కర్మలవిడచి, సమత్వబుద్ధి కలిగి, భగవదర్చన, భగవద్భాస, భగవత్కథాశ్రవణ, భగవద్గీతాపారాయణ, దేవతా సహస్రనామ స్తోత్ర పారాయణ, భగవత్ భక్తాంఘ్రినిషేవణ మొదలగు సత్కృత్యములతో కాలముగడుపుట మున్నగు వానితో ఋషిఋణ విముక్తుడగును. ఈ ఋణ త్రయ విముక్తి జెందిన బుద్ధిమంతునకే క్రమంబున హృదయ మునగల యజ్ఞానాంధకారము నశింప పరోక్ష జ్ఞాన భానూదయమగును.

సోదరులారా!

ఇదియంతయు కర్మకాండ. దీనివలన నంతఃకరణ పారిశుద్ధ్య మేర్పడును. అంతఃకరణ మాలిన్యము నశించినది మొదలు మెల్లమెల్లగా ముముక్షుత్వముదయించును. ముముక్షుత్వము కలుగగా సద్గురులాభ మొదవును. సద్గురులాభమున మోక్షము సిద్ధించును. ముక్తికి కర్మలు ప్రయోజనకరములు గావు గాని చిత్త శుద్ధికి మాత్రమే కారణమగును. “జ్ఞానాదేవతుకై వల్యం” అని శ్రుతులు చెప్పిన కారణమున నొక జ్ఞానమే ముక్తికి కారణముగాని యితరములేవియుగావు. ఒక వస్తువును చూచుటకు కన్నులితర కర్మసహాయముల నెట్లు

పేక్షింపవో, వస్తుసందర్శనమునందు శ్రవణాదులవలన గలిగిన
 జ్ఞానముకూడ మరియొక సహాయము నట్లపేక్షింపదు. అట్టి
 జ్ఞానము ముముక్షువులకేగాని కర్మయోగులకు లభించదు.
 ఆ ముముక్షువులుకూడ విమర్శింప దగినవారై యుందురు.
 ఏలయన ముముక్షువనగా మోక్షేచ్ఛగలవాడని యర్థము.
 మోక్ష మొక టేకదా. దానినికోరువారందఱును ముముక్షు
 వులే కదా. అని మీరడుగవచ్చును. ఆ ముముక్షువులలో
 నొకడు కేవలమోక్షమునే కోరియుండును. మఱియొకడు
 ముముక్షువులాగునతోచి, వేదాంతమును గ్రహించి, గురు
 త్వమును సంపాదించి, ప్రసిద్ధి గణింపగోరియుండును. మఱి
 యొకడు గౌరవము నార్జింపగోరియుండును మఱియొకడు
 వేదాంతములోని రహస్యమెఱిగి, దానిని విపరీతార్థముచేసి
 పెద్దల నెగతాళి చేయదలంచియుండును. గావున పైన చెప్పిన
 నాలుగు తెగల ముముక్షువులలో మోక్షేచ్ఛగలవాడే
 తరించునుగాని తత్త్వంగల మువ్వురు నరకగాములేయగుదురు.
 తీవ్రముముక్షువు ... లక్షణమెట్లుండ వలయునన్న: నొకని
 యింటిలోబెట్టి తలుపులు బిగించి యింటికి నిప్పు పెట్టగా,
 నిల్లు తగులబడుచుండ నింటిలోనుండి, నన్నీసమయమున
 రక్షించు వారెవరని యల్లాడుచు, స్వరక్షణ మపేక్షించువాని
 లాగున అతి భయంకర సంసార దావాగ్ని జ్వాలామాలికలు
 తన్నలమి దహించుచుండ, ఈ సంసార దావాగ్ని చల్లారుట
 యెట్లు, నాకు జ్ఞానోపదేశముచేసి చిత్తశాంతి యొనగూర్చు
 మహాత్ములెచట లభింతురని ముక్తిపేక్షించి, భార్యాపుత్ర
 దులపై గల మమతాంధకారమునుండి వెలువడి, దేహేంద్రి

యాద్యభిమాన వర్జితౌడై, స్వర్గసుఖమునుగూడ నిరసించి,
 సద్గురుచరణముల నాశ్రయించి తదుపదిష్టమార్గము నవలం
 బించి చరితార్థుడు కావలెను. అయితే ... భక్తినిరర్థకమేనా
 యని మీరడుగవచ్చును. భక్తి నిరర్థకమని నేననజాలను.
 జ్ఞానవిహీనుడు నూరు జన్మలెత్తియును ముక్తిని పొందజాల
 డని భగవద్బాదాచార్యులుగ్గడించినారు. అనగా పునరావృత్తి
 రహితమగు ముక్తిని పొందుటకు భగవద్భక్తి సమర్థముకాక
 పోవచ్చును. కాని నేను వెనుక జెప్పియున్న చతుర్విధ
 ముక్తులను వారివారి తారతమ్యము ననుసరించి పొంద
 నోపుదురు. తరువాత నాయా దేవతల ననన్య భక్తి నుపా
 సించు పుణ్యాత్ములు తద్దేవతావతార సమాప్తికాలమున
 వారితోగూడ ముక్తిపొందుదురు. జ్ఞాన సంపన్నులయ్యును,
 ప్రహ్లాదుడు మున్నగువారు .. అనగా ... ప్రహ్లాదుడు,
 నారదుడు, పరాశరుడు, పుండరీకుడు, వ్యాసుడు, అంబరీషుడు,
 శుకుడు, శౌనకుడు, భీష్ముడు, రుక్మాంగదుడు, దాల్భ్యుడు,
 విభీషణుడు అర్జునుడు, మొదలగు మహామహులు ఏకాంత
 భక్తులై, తమకు, భగవానునకు, పరమాత్మకు, అభేదై క్యాను
 సంధానముజేయుచు, భక్తిమయ కారణముగా, కృష్ణపర
 మాత్మను భజించి ముక్తులైరి. కావుననే భక్తియోగము
 జ్ఞానయోగమునకు సన్నిహితమగుచున్నది. గనుకనే ఆర్జుడు,
 జిజ్ఞాసువు, అర్థార్థి, జ్ఞాని ఈ నలువురు నన్ను భజితురని
 భగవానుడు వాక్రుచ్చినాడు. దేనినిబట్టి చూచినను జ్ఞానమే
 మోక్షసాధనము. .... సాధన మనుట యేమిటి?

“జ్ఞాతృ జ్ఞాన జ్ఞేయ విహీనం । జ్ఞాతురభిన్నం । జ్ఞాన మఖండం” అని చెప్పినందున అఖండజ్ఞానమే తత్త్వము దీని కణుమాత్రమయినను సందేహములేదు. అట్టి పరిశుద్ధజ్ఞానము విచారణవలనను శ్రవణమువలనను కలుగవలసిన దేగాని విగ్రహారాధనలతోను, జనరంజకమునకై చేయు భజనలతోను, సప్తాహములతోను...నగరసంకీర్తనలతోను దొంగవేషభాషలతోను కలుగదు, “వజ్రంవజ్రేణబిద్యవి” అనగావజ్రమునువజ్రమేభేదింపవలెను ... అన్నట్లు సాధనాంతరాపేక్షలేని నిష్కళమగు బ్రహ్మమును సాధనాంతరాపేక్షలేనిజ్ఞానమేపొందించును... వేదాంతవిచారణయందురుగాని వేదాంత పూజయని మోరకులుగూడ వచియింపరుగదా, అట్టి సర్వోత్కృష్టమగు జ్ఞానములేనివారికి, దానిలక్షణమే యెఱుంగనివారికి దేహేంద్రియాదులందాత్మ బుద్ధిగలవారికి, వేదము కర్మోపదేశము చేసినది. సర్వజ్ఞుడగు భగవానుడట్టి మూఢులు సత్తర్మానుష్ఠానమునకు, జ్ఞానమునకుకూడ చెడిపోవుదురని యనుగ్రహించి,... కర్మసంగులగు నజ్ఞులకు బుద్ధిభేదము జనియింపజేయగూడదని యాజ్ఞ యిచ్చినాడు.

ఆర్యులారా!

సర్వజ్ఞత్వము భగవానునకును తరువాత తదనుగ్రహపాత్రులగు పెద్దలకు గలదు. కాని యుబుసుపోక పూరకొనలేక తెలిసియో, తెలియకొ; తెలిసినంతవఱకొయ్యేవో నేనువస్య సించిన యోగములలో జ్ఞానయోగము ముఖ్యమైనదయినను

తక్కినకర్మయోగము భక్తియోగముకూడ ననుష్ఠేయములే. అట్లు కానియెడల రెంటికి చెడిన రేవనిచందము వాటిల్లును. కర్మలుగాని భక్తిగాని తామసరాజస వృత్తులతో జేయగూడదు... సాత్వికవృత్తి విరచితములు గానికర్మలు. ఫలవంతములయ్యును నిరధికములగును... తమోవృత్తిచే జన్మము చేసి త్రిశిరునిగని వానిమూలమున నేమి యనుభవించెను; రావణుడభిచార హోమము నుపక్రమించి యేమిఫలమనుభవించెను; హిరణ్యాక్ష హిరణ్య కశిపులులోకము నంతయు జయింప నెంచి వరములు వడసి; యేమయిరి గనుక తామసరాజస తపస్సులుగాని కర్మలుగాని ఫలవంతములుగా దోచునను నిష్ప్రయోజనములగును... కావున సాత్వికములగు భగవత్కైర్మ్యంకర్యముల జేయుచు నవి భగవదర్పణ మొనరించుచురాగా రాగా ననేక జన్మముల కడపట జీవబ్రహ్మైక్యజ్ఞానము లభించగలదు... “జన్మనామపిసర్వేషాం మానుషం జన్మదుస్తరం” అన్ని జన్మలలోనికి మానుషం చాల దుస్తరమయినది. అట్టి దుస్తరమగు మనుష్య జన్మగాంచి కాలము వృధాచేయుట, మేతమేయనగు కాలములో నెమరు వేయుచు పరుండిన దుక్కిటెద్దులాగున చెడుటేయగును. జ్ఞానము దుర్లభమని కొందఱికి తోచవచ్చును. అట్టి వారుకూడ భగవతారాధన భగవద్భజన, భగవన్నామ సలకీర్తన, మొదలగునవి శ్రద్ధాభక్తులతో చేసిన యెడల జన్మ పరంపరల యందైనభగవదను గ్రహమున జ్ఞాన సంపన్నులై విముక్తిని పొందుదురు.

ప్రశ్నోత్తరములు.

ప్రశ్న--దేవా! ఈసంసారభారము నా నాటికి పెచ్చుపెరిగి నా నెత్తినబడుచున్నది, దింపుకొనుటకు నే నసమర్థుడనైతిని, సరిగా. దీనిని అనగా నీసంసారభారమును దించువ్వారైన గను బడుటలేదే. నే నేమి చేయుదును-

ఉ॥ వెట్టివాడ ఎవరయిన నలుపురుబట్టి ఈభారమును బలవం తముగా నీ నెత్తిన బెట్టి యున్నయడల మరీయన్యులుదింపనో పుదురు అతియగాక తెలివి లేమిచే మోయరాని బరువని యేమియులేని యుశక్తి మూటబరువుగా నున్నదని వెలుపలను లోపలను గూడ నాకార శూన్యుడ వగు నీవు వేదనబడువాని లాగున నాటక మాడుచున్నావు-. ఈ సంసార భారమును తెలివిమూలి నీవేయెత్తు కొంటివి. తెలివిగలిగి నీవే దింపుకొ నుము.....మఱియొకరి వలన కాదగిన పనికాదిది....

ప్రశ్న...., ఎవరును దింపలేని యీ సంసారము నాకేల కలిగినది?

ఉ॥ ఏల కలిగినదా? కడగా పొయ్యే కర్మమూ కాలిమీదిగా పొమ్మని కోరగా కలిగినది. ముందు నీవెట్టివాడవో గురుతింప జాలుదువేని ఈ సంసారమునకును నీకును గలసంబంధమును గురుతింపగలుగుదువు. నిత్యుడవు, నిర్మలుడవు, నిష్కళంకు డవు, నిరాశ్రయుడవు, నిర్లేపకుడవు; నిరాకారుడవు; నిరీహు డవు ... నీవు బ్రహ్మమవు. అట్టి నీకు అధిష్ఠానా జ్ఞానము వలన దేహాత్మ భ్రాంతి యేర్పడి; మమతాహంకారములకు

లోనై క్రమక్రమమున స్వస్వరూపమును వ్రాచి; సంసారాంధకూపమునబడి; క్రుంకులిడుచు; నేనాటికిని పారము గాన లేక నాది నాదియను మోహజాలమున జిక్కువడితివి.

“యజ్ఞాయ తేవస్సు । త దేవవర్ధతే । త దేవమృత్యుం । సముపైతికాతే” ఏవస్సువు పుట్టుచున్నదో అదే నృద్ధిపొందుచున్నది, అదేకాలముతీరినపుడు మృత్యువునుపొందుచున్నది. అను విషయమును తెలియక నిన్నానరించుకొనియున్నట్లున్న వారినందఱిని నేనే పోషించుచున్నాననియు; వీరందఱికి నేనే రక్షకుడననియు; నీకు సంబంధింపని యహంకర్తృత్వవాగురుల మెడకువేసికొని, ఇంటిలో నెవరికి యిండుక యస్వస్థత యేర్పడినను స్నానము, జపము మున్నగునవి మానివైద్యుల యింటి చుట్టు తిరుగుచు మందులకై యటు నిటు పరుగిడుచు. నిద్రా హారములు మాని రోగ పీడితులగు భార్యా పుత్రాదుల కంటె నూరు రెల్లు బాధ పడుదువు కదా! నిన్నా బాధ పడుమని యెవరుపదేశించిరి?

వారిశరీరములారోగ్య నంతములయ్యెనేని యానందింతువు. పతనము లయ్యెనేని, గోలపెట్టి యేడ్చు చూడువారు నిజముగా నీవారే యయిరేని నన్ను విడచి వారెల్లు పోగలరు” “కాతే కాంతా” కస్తే పుత్రః” నీ పెండ్లా ‘మెవతె’ నీ కొడుకెవడు, అని భగవత్పాదా చార్యులని యుండరేమో అనగా నిత్య పరిపూర్ణ, అఖండాద్యయ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మము నిబిడమై బహిరంత రాశంబులను భేదమును

లేకుండ నిండి యుండగా, భార్య, పుత్రుడు తండ్రి, మొద
 లగు నా నా భేదరూపములు భిన్ననామములు...ప్రియా
 ప్రియము లెక్కడి నుండి వచ్చినవి? ఇట్టిది అట్టిది అని చెప్పు
 టకలవిగాని అనాద్యజ్ఞానము వలన వచ్చినవి. అజ్ఞానము
 వలన అవివేకము వచ్చినది. అయ్యవివేకము వలన దేహః
 ద్యభిమానము వచ్చినది అయ్యభిమానమువలన రాగ ద్వేషా
 దులు బయలుదేరినవి. రాగ ద్వేషాదుల మూలమున కర్మము
 సంభవించినది. కర్మ మూలమున శరీరము వచ్చినది. శరీర
 మూలమున దుఃఖము సంభవించినది. అట్లయిన దుఃఖమునకు
 అంతము లేదాయని మీరడుగవచ్చును, దుఃఖము శరీరము
 పోయినచో బోవును. శరీర మెట్లు పోవునన, కర్మ, పోయి
 నచో బోవును. కర్మ, యెట్లు పోవునన రాగ ద్వేషాదులు
 పోయిన కర్మ, పోవును, 'రాగ ద్వేషాదు లెట్లు పోవునన'
 నభిమానము పోయిన రాగాదులు పోవును అభిమాన
 మెట్లు పోవునన నవివేకము పోయిన పోవును, అవివేక
 మెట్లు పోవునన నదిష్ఠానాజ్ఞానము పోయిన పోవును. అయ్య
 జ్ఞానమెట్లు పోవునన బ్రహ్మజ్ఞానము కలిగిన నజ్ఞానము
 పోవును, ఓయీ విన్నవా! ఇప్పుడు నేను జెప్పిన వానిలో
 బ్రహ్మ మొక్కొండు తక్క తదితరంబు లన్నియు నశ్వర
 ములు, దుఃఖ మయంబులు దుఃఖ మయ మగునదియే సం
 సారము. ఈసంసారము గాఢమగుటయే భారము, ఈసంసా
 రభారమును నీ నెత్తినుండిదింపు వారెవరునులేరు. గురువులు
 సంసార భారమును మాన్ప జాలరా యందువేమో అట్ల
 యినను గురూపదిష్ట మార్గము నవలంబించి యాత్మ

బంధుత్వమును సంపాదించుకొనువాడవు నీవే కదా, అది గురువులు పదేశింతురు గాని నీవై వర్తించురా?

అందుకనియే” యనరి యాత్మను వారే యుద్ధరించు కొనవలె ననియు ‘తన యాత్మను తానుద్ధరించు కొన్నవారి కాత్మ బంధు వగుననియు; నుద్ధరించు కొనని వారికి తన యాత్మయే శత్రువు వగుననియు. భగవాను డుగ్గడించినాడు, గనుక నీభారము. నీవే దింపుకొనవలెను, చేయగలిగితి వేని జేనొకటి చెప్పెదను విను...

నాకు దేహేంద్రియాది బుద్ధియోగము లేదు... నాకు పుణ్యము లేదు నాకు పాపము లేదు, నాకు షడూ ర్ములు లేవు, నాకు వికారములు లేవు. నేను కేవలమిదను సచ్చిదా నందాఖండా ద్వితీయ ప్రత్యగాత్మను” అని కూర్చొనుము...నీ నెత్తి మీది యబద్ధాల మూట మటుమాయమై పోవును...అట్లుతలంపక యజ్ఞానమున నేను భారకు డనని కిర్త్యము వహింతువా నీవీ మాయదారి మూట క్రింద, నణగారి పోవుదువు ‘ఇట్టి మూటలు లక్షలు కొట్లు నీ నెత్తిన బడును.

కర్త విచారము.

ప్రశ్న...కర్మ తెన్ని విధములు? వాని వలన కలుగు ఫలాఫలంబు తెవ్వి?...

ఉత్తరము...కర్మలు, మూడు విధములని పెద్దలు చెప్పుదురు అవి. ౧ పుణ్యకర్మ ౨ పాపకర్మ ౩ మిశ్రమకర్మ ఈమూడు, నొక్కొక్కటి మూడు విధములుగా గలది అవి యెవ్వయన పుణ్యత్కర్మము. పుణ్య మధ్యమము, పుణ్యాధమము, పాపాత్కర్మము, పాపమధ్యమము పాపాధమము మిశ్రోత్కర్మము మిశ్ర మధ్యమము మిశ్రాధమము పుణ్య కర్మవలన దేవత్వము కలుగును. పాపకర్మవలన పశుపక్ష్యాది దేహములు ప్రాప్తించును మిశ్రమ కర్మవలన మానుష దేహప్రాప్తి కలుగును. పుణ్యాధికమున... బ్రహ్మ శరీర ప్రాప్తి కలుగును పుణ్యమధ్యమమున నిందుగ్రిడు మొదలగు శరీర ప్రాప్తి కలుగును పుణ్య సామాన్యమున యక్ష రక్షశ్శరీరములు కలుగును. పాపాధిక కర్మవలన నితర ప్రాణి జాధకములగు పాములు, తేళ్లు, మండగబ్బలు, పేలు, నల్లులు, అడవియీగలు మొదలగు శరీరములు ప్రాప్తించును. పాపమధ్యమునకు చింత, పశస, నారికేళ, జంబు, జంబీర, మహిష సైరిభాదిశరీరములు ప్రాప్తించును.

పాపసామాన్యంబునకు ఆవులు, ఏనుగులు, బిల్వాశ్వర్థ పలాశాది శరీరములు ప్రాప్తించును. మిశ్రోత్కరంబున ఫలాకాంక్ష రహితములగు కర్మలనుజేసి తద్వారా చిత్తశుద్ధి కలిగి, దానివలన శమదమాది సంపత్తి కలిగి, సద్గురువుల నాశ్రయించి వారి యనుగ్రహమును పొంది శ్రవణ మనన నిధిధ్యాసల పూర్ణముగా సలిపి జీవన్ముక్తి బొందదగు శరీరములు ప్రాప్తించును. మిశ్రమ మధ్యమమున తమకుచిత

ములగు కర్మల ననుష్ఠించు శరీరములు ప్రాప్తించును. మిశ్ర సామాన్యమున కిరాత పుల్కిన బురుడు కాది శరీరములు ప్రాప్తించును. మానవుడై జనించినాడు గనుక వివేకము గలవాడై సర్వవిధముల ప్రయత్నించి, మిశ్రోత్కర్ష కర్మములయినను చేయవలయును. అయితే ఈ కర్మలెవరిచే చేయబడు చున్నవని మీరడుగ వచ్చును, మనస్సు, నోరు శరీరము ఈమూటి చేతనే పుణ్య వాప మిశ్రకర్మలు చేయబడుచున్నవి. మానస్సేమి చేయనందురా? ఎప్పుడును సరలోక చింతయు పరోపకార చింతయు, భగవద్భావ చింతయు మొదలగునవి మనస్సుచే, చేయబడిన పుణ్యకర్మలు. అహో రాత్రమును, విషయ చింతయు, పరాపకార చింతయు ధర్మమును, వేదమును, శాస్త్రమును, పెద్దలను వంచిగప నెంచుటయు, నివి మనస్సు చేసిన పాపములు... జపము చేసికొనుచు, భగవత్పారాధన జేయుచు, విషయములను చింతించుట మనస్సు చేసిన మిశ్రమ “కర్మ” భగవద్భావము చేయుట గీతాపారాయణము చేయుట, భగవద్నామ సత్కీర్తనము చేయుట శివ విష్ణు దేవీ సహస్రనామ స్తోత్రమును పఠించుట యను నివి నోరుచేసిన పుణ్యములు. వేదము అబద్ధములని యుపన్యసించుట. పరమ భాగవతుల నిందించుట అబద్ధములాడుట పరులనుపరుషములాడుట మొదలగునవి నోరు చేసిన పాపములు జపానుష్ఠాన కాలము నందును, వేదాధ్యయన కాలము నందను అవి నిలిపి లోక వ్యవహారముల నుచ్చరించుట, ప్రమాణములు చేయుట, ఇవి నోరుచేసిన మిశ్రకర్మలు... పుణ్య తీర్థములకు బోవుటయు, నితరుల

కాపదలు గలిగిన సమయమున వారికి వలసిన సహాయము లొసరించుట దేవతా దర్శనంబుల కేగుటయు, గురు దేవతా సమస్కారము లొనరించుటయు మొదలగునవి శరీరము చేసిన పుణ్యములు. గురు దేవతలకు, సమస్కరింప కుండుటయు, పరులకు హాని కలుగు పనులు చేయుటయు, పర ధనముల దొంగిలించుటయు. పర స్త్రీసంగమము చేయు టయు నివి శరీరము చేసిన పాపములు... సత్త్రిములబడ కొట్టి దేవలంబులు గట్టించుటయు, చెరువులు పూడ్చించి బీదలకు సేద్యము చేసికొన నిచ్చుటయు; సాధువులకు భోజన సౌకర్య మేర్పరచుటకు సాధువుల యాచించుటయు మొదలగునవి శరీరము చేసిన మిశ్ర కర్మములు. ఈ పనులు త్రికరణములు చేయును. గాని యీపనులు గాని పనుల వలన గలుగు ఫలముకాని సాక్షివి గాన నీకేమియు నవ సరము లేదు...

ప్రశ్న-...సాక్షిత్వము నాకు కలదనుట యెట్లు?

ఉత్త-...చెప్పెదను వినుము...

ఒక విజనస్థలము నందు మువ్వురు కూర్చొని జపము చేసి కొను చుండిరి కొంత తడవయిన తరువాత నందులో నొక డొకని పేరబిలచి యేమోయి రెండు మాసములలో నిచ్చెదనని చెప్పి నాయొద్ద డబ్బు తీసికొని పోయితివి రెండు సంవత్సరము లయినది. నా పయిక మింక నెన్నడి దలంచి యుంటివని యడిగెను. అది విని అప్పు పుచ్చుకొన్న వాడు నేను నీ బాకీ యియ్య లేననెను. ఆ మాటలు విని

వారిరువురు కొంతసేపు మెల్లి మెల్లగా మాట్లాడి కొని
తగునాతి పెద్ద వివాద పడి. తుదకు వారిరువురను కొట్టి
కొని అప్పిచ్చినవాడు న్యాయాధికారివద్ద ఫిర్యాదు చేసెను.
ఆ న్యాయాధికారి యిరువురను రప్పించి విచారింపగా ఋణ
మియ్యనలసినవాడు, అయ్యా నన్నతోడే నిర్నిమిత్తముగా
పెబడి కొట్టి. తనతప్పు కప్పిపుచ్చుకొనుటకై నామీద నభి
యోగము తెచ్చినాడని చెప్పుకొనగా, న్యాయాధికారి మీ
యిరువురకు సాక్ష్యమేమైన కలదాయని యడిగెను. వారు
తాము కలిహించునపుడూరక తమయొద్ద కూర్చునియున్న
వానినిచెప్పిరి ఆ సాక్షికి గల లక్షణములే నీ సాక్షియగు
పరగాత్మకున్నవి. ఏనివి యందువా? వారు మానసిక,
వాచిక, కాయకములతో కలిహించునప్పుడీ సాక్షి సన్ని
హితుడై యుండెనేగాని యేలిరుణములో గూడ సతడేమియు
పలుక లేదు. ఆ మూలాగ్రము వారి కలహమును నెఱుంగ
కుండ లేదు. దీనిని బట్టి జూడ సర్వమును. అనగా త్రి
రణముల చేత సర్వ కర్మము జేయ బడుచున్న వనియు
సాక్షి యగువాడు సర్వము చూచు వాడే గాని వానికి
తర సంబంధము లేదనియు తెలుచున్నది గనుక. బ్రహ్మము
పాపపుణ్య మిశ్రకర్మలను చేయువాడు కాదు, వాని ఫలము
ననుభవించువాడను కాదు.

ప్రశ్న—...అట్లయిన నీ కర్మ బంధము లేవని భాధించును?

ఉత్త—...ఎవడైతే, అహంకార మమకారములకు లోనై
నేను కర్తను, నేను భోక్తను నేను దుఃఖిని, నేను సుఖిని

నేను పండితుడను, నేను ఎక్తను, అనియెడి యధ్యాసకు
 లో నగు చున్నాడో 'వాడు'జ్ఞానోదయ మగునంత వరకు
 ననుభవించుచున్న వా ని వ లె గనుపడుచుండును కాని
 యధార్థమునకు వాడవి చేయను లేదు. ఆ యా కర్మఫల
 ముల ననుభవించుటయును లేదు. ఏమోయీ వితాకు
 జెందు చున్నావు? నీకేదో సందేహమున్నట్లున్నది. యిది
 విను. నీవు గాఢనిద్రలో మగ్నుడవై యున్నప్పుడు, నిన్నొక
 చెలికాడు తీసికొని పోయి కొబ్బరికాయల కొరకు నిన్ను
 చెట్టెక్కింపగా, మట్టపట్టుకొని రెండవ చేతితో కాయను
 మెలిబెట్టి కోయు సమయమున నీవు పట్టుకొన్న మట్ట
 చీలి నీ వా కొబ్బరిచెట్టు నుండి క్రింద పడినట్లును. కాలు
 విరిగి నట్లును, ఆ మట్టగొట్టుకొని తల బద్దలై రక్తము
 కాలుచున్నట్లును, 'నిన్ను చుట్టుకొని నీ బందుగులేడ్చు
 చున్నట్లును, నీవుకూడ భాదకు నిలువలేక యేడ్చుచుండగా,
 దగ్గర పరుండియున్న వాడు నిన్ను కొట్టి లేపగా మేలు
 కొన్న నిన్ను జూచి యతడేమిటికిగా యేడ్చుచున్నావని
 యడుగగా, నటునిటు చూచి యేమియు లేదందువు. నిజము
 నకు నీవు పడనులేదు. నీకాలు విరుగను లేదు. మఱి
 యేమిది, కల, కలలయందు గలిగిన కష్టసుఖము లెంత
 నిజమో యివియుగా లేయని నమ్ముము. కలయందు కలిగిన
 చెట్టెక్కిపడుట, అను కర్మ వలనఫలము కాలువిరుగుట
 యింతే కదా, నిజమునకు నీ వాచెట్టెక్కలేదు. నీకాలు
 విరుగనులేదు. ఇదియు సంతే, అందుకొరకే స్వప్నజాగర
 ములు రెండును, అజ్ఞాన కార్యములగుట వలన సమానములు

గనుకనే దృష్టుసర్వన దృష్ట్యముల కల్పనలు. ఉభయత్ర
సమానములు. (సర్వవేదాంత సిద్ధాంతసారసంగ్రహం)
అట్లయిన నీకర్మవలనఫలము నిర్వర్తకమై పోవలసినదేనాయని
నీ వ న వ చ్చు ను; ఎన్నటికినిపోదు. దేహాత్మభ్రాంతి
యున్నంతవఱకవి తమఫలము నిచ్చుచునే యుండును.
వానిఫలములను తానుకర్తగానున్నను. కర్త న ను కొని
దుశ్శిక్షము వచ్చినపుడేడ్చుచు, సంతోషము వచ్చినపుడు
నా పంటి యదృష్టవంతుడు లేడనిపొందుచు, ప్రారబ్ధ
జనకమగు శరీరమే నిశ్యమని నిత్యుడగు తనను విస్మరించి
పశువులాగున సంచరించు చుండువాడే యనుభవించును —

ప్రారబ్ధము.

(పశ్న -...స్వామి. ప్రారబ్ధ మంటిరే! దానిలక్షణము విన
వేడుచున్నాను. దీనుని కరుణింపుడు?...

ఉత్తరము... సవరణ జేయదగు ప్రశ్నల కొన్నింటి నైన
సమాధానము చెప్పవచ్చును. చెప్పెదను వినుము.

ప్రారబ్ధమనునది యొకటియైన నది మూడుతెగలుగా
నుండును. ఇచ్ఛాప్రారబ్ధము... అనిచ్ఛాప్రారబ్ధము. పరే
చ్ఛాప్రారబ్ధము...

అందు ఇచ్ఛాప్రారబ్ధ మనగా? ఒకజాతి వర్తకుని
యింటికి కన్నమువేసి సర్వస్వము నవహరించుకొని పోవు
చుండగా వాని రాజభటులు పట్టుకొనిపోయి రాజముండు

నిలుపగా నతడది విచారించి యిట్టి పరద్రవ్యాపరిని బ్రతు కనీయరాదని తల గొట్టివేయ నాజ్ఞాపింపగా. భటులాదొంగ తల నటికి వేసిరి. పరద్రవ్యాప హర్తలగు వారియందటిగతి యింతేయగునని తెలిసి యుండియు నొక యవివేకి ఈతల గొట్టబడినవాడు, తెలివితక్కువగా మెలగి తనజీవితమునే గోల్పోయెననియు, తానంత కంటె మెలకువతో జేసిన యెడల తన కాపద, కలగదనియు జింతించి దొంగతనము నకుబోయి రాజభటుల చేతిలో జిక్కి తానును తలగొట్ట బడెను. ఇదియిచ్చా ప్తారబ్దము. వివేకియగువాడు. దొంగ తనము చేసినయెడల ప్రతి వానిగతి యింతే యగునని తలంచి పరమేశ్వరదత్తమగు ద్రవ్యముతోతన కుటుంబమును పోషించు కొనుచు నితర ద్రవ్యమున కాసపడక, పరమార్థ వ్యతిరిక్తంబులగు పనులకుబోక బహుజన సమ్మతముగా తన జీవితము గడుపుకొనును.- గనుక ఇచ్చాప్తారబ్దము, వివేకా వివేకులిట్లనుభవింపదగియుండును.

రెండవది. తానేదియు నెఱుగ కుండగనే నచ్చి పైబడునది. అనిచ్చాప్తారబ్దము “ఇదియును వివేకులకు నవివేకులకు కూడసమానమే యగును. పోవుచుండగా కాలికి, తలకు దెబ్బతగులుట, గోడ విటిగిపైబడుట, గోవు రము, గుడితనపై గూలుట, ఎద్దుపొడుచుట, పాముగరచుట, బండిమీదనుండి పడుట, వ్యాధులు సంభవించుట మొదలగునవి. నిర్నిమిత్తముగా నపనిండల పాలగుట, అకారణ శత్రుత్వముకలుగుట, ఇవియన్నియు ననిచ్చాప్తారబ్దము...

మూడవది... తానింటిలో కూర్చుని యూడగా నవడో వచ్చి కాళ్ళపై నిబడి, తనకు గొప్ప యాపద, సంప్రాప్తమయ్యెననియు. దిక్కులేని వాడననియు నాకు నీవే దిక్కుని ప్రార్థింపగా జాలిపడి వానిని కాపాడుటకు పోయి నానా కష్టములకు లోనగుట, ఇది పరేచ్ఛాప్రార్థము, ఇదియు వివేకులకు నవివేకులకు సముముగానే యుండును. ఈమూడు తైరగులగు ప్రార్థములు అహంకారమునకే గాని నిస్సంగుడనగు నాకులేవని జ్ఞాని యెరుగును.

ప్రశ్న— ఆగామి సంచిత ప్రార్థము లందురు గదా వాటినిరూపణమెట్లు, మహత్త్వ?

ఉత్తర... ఓయీ, ఒక గ్రామములో నొక కృషీవలునకు సంవత్సరమునకు వేయిబస్తాల ధాన్యము పండును. ఆధాన్యములో కొంత కూలికిని, కొంత కప్పము గట్టుటకును, కొంత విత్తనములకును, కొంత తనకుటుంబ పోషణకును. వినియోగించి కొంతధాన్యమును, ధర కలిగినప్పుడు విక్రియించుటకై నిలువ చేయును నిలువ చేసినదే సంచితము, అనియు తన కుటుంబపోషణ కుంచిన ధాన్యమును, ప్రార్థ మనియు చెప్పదగును ఇట్లుండగా బండిపోటు దొంగలు వచ్చి నిలువ యుంచిన ధాన్యమును కొల్లగొట్టుకొని పోయిరి. అతని భూమి దేవమాతృక యగుటవలన, అనావృష్టిదోషమేర్పడి పంటకై వేసిన పైరు నిలువున నెండిపోయెను. ఆపైరును గూడ పశువులు పడి పైరు నిరూపముగా జేసెను. బంధువులు తక్కువ గలవారును, వచ్చి యాకృషీవలు నాదరించి

యిప్పుడు కుటుంబపోషణ మెట్లుచేయుచున్నావని యడుగ,
 సంపాదించి దాచిన ధాన్యమును బొంగలు కాజేసిరి, వండి
 వచ్చు ననుకొన్న ధాన్యము వానలులేక పైకు నిలువున నెండి
 పోయి నాశనమయ్యెను. ఇంటిలో నిదివరకు పదిలముచేసి
 యుంచుకొన్న ధాన్యమును తినుచున్నానని బదులు చెప్పెను
 దీనింబట్టి చూడగా, అమ్మటకొంచిన ధాన్యము, సంచితము
 లేకుండపోయిన రాగలధాన్యము. ఆగామి, తనుతినుచున్న
 ధాన్యము ప్రార్థము. అనితోచుటవల్ల సంచితాగాములు
 పోవుననియు, ప్రార్థననుభవించి తీరవలెననియు స్థిర
 పడినది, అనాది నుండి జీవుడననుకొను నితడు, అనేకములగు
 పుణ్య పాపమిశ్ర కర్మలను జేయుచు వచ్చుచుండును.
 జీవుడొక జన్మయందు చేసిన యొక కర్మ మనేక జన్మలకు
 కారణమగు చుండును. అదే ప్రకారము తన జన్మ కవది
 కల్పించు కొనుచుండును. ఇట్లే పుణ్య పాపమిశ్ర కర్మలు
 చేసికొనుచు రాగా రాగానవి కొండలంతలు పెరిగి పోవును.
 దీనినే సంచిత మందురు, అటు తరువాత మృతిపొంది, తిరిగి
 జన్మమెత్తుటకై యా సంచితముతో కొంత గ్రహించుకొను
 చుండును. ఆ సంగ్రహింపబడిన కర్మము పంచీకృతభూతముల
 శరీరా కారముగా నేర్పాటుగా వించి, యా శరీరముతో కొన్ని
 పుణ్య పాప కర్మలు చేయుచు, కష్ట సుఖములననుభవించు
 చుండును. దీనికే ప్రార్థమని పేరు. ఈ శరీరముతో ప్రార్థ
 మనుభవించుచు, మరల కొన్ని కర్మలు చేయుచు మరణ
 వర్యంతము జ్ఞానశూన్యుడైయుండును, దీనికి ఆగామియని పేరు,
 ఈ ఆగామి సంచితముతో జేరుచుండును. కావున నితని జన్మ

ముల కంతము లేక యుండును. ఇట్లు కొన్ని వేలు లక్షలు జన్మములు కలుగుచు, పోవుచునుండగా, నొక జన్మమున మనకీ సంసారము పోవు మార్గమేదియను వివేకముపుట్టను, అది మొదలు పరమేశ్వరార్పణముగా విధి విహిత కర్మల నాచరించుచు, పరమేశ్వరారాధన చేయుచు రాగా రాగా నిశ్చించలమగు భక్తిజనించును ఆ భక్తివలన క్రమముగా జ్ఞానోదయమగును. జ్ఞానోదయము వలన సద్గురు లాభము గలుగును. తద్వారా శ్రవణ మననాదు లేర్పడి, ప్రారబ్ధము ననుభవించుచు, నీప్రారబ్ధ మహంకారమున కేగాని, అహంకార సాక్షినగు నాకు లేదని ఆగామి సంచితముల నశింపజేయును. ప్రారబ్ధముమాత్రము భోగింపక తప్పదు. ప్రారబ్ధము భోగించుటవలన నశించును. సంచితము తత్వజ్ఞానమున నశించును. ఆగామి పుణ్య పాపములు ఇతనిని కొనియాడువారు. దాని పుణ్యమును, దూషించువారు వానిపాపమును, తీసుకొని యనుభవించును. అభ్యాసకుడు పవిత్రుడగును.

హి తో ప దే శ ము .

సోదరులారా! సోదరీమణులారా!

ఏనాడొనరించిన మహాపుణ్య వశముననో యిప్పటికి మనకీ మానవ జన్మ లభించినది. తక్కిన ఎనుబెనినాల్గు లక్షల జీవరాసులలో నీ మానవ జన్మయొక్కటి మాత్రమే జ్ఞాన మార్జించుటకు గాని, మహాజ్ఞానాంధకారమున మునిగి కావలసినన్ని జన్మల కనధి కల్పించుకొనుటకుగాని,

తగినది. తక్కినవి పాఠ్యమనుభవించుటకు మాత్రమే
 తగియున్నవి. “అందు వలననే జంతూనాం నరజన్మ దుర్లభం”
 అని పెద్దలు చెప్పియున్నారు. ఈ జన్మము భక్తివైరాగ్య
 ముల నార్జించుటకై తద్వారా మోక్షమును జెందుటకై
 మహా దయాసముద్రుండగు పరమేశ్వరుడు మనకు ప్రసా
 దించి యున్నాడు, దేశాత్మభ్రాంతిచే విషయసుఖములమరిగి
 పశువులలాగున నాహార నిద్ర మైమనాదుల నపేక్షించుచు
 పశువులలాగున సంచరించి మనమెత్తినజన్మలు గణనాతీతము
 లని యూహింపదగియున్నది. మనమిదివరకెన్ని జన్మలెత్తినను
 కడసారి జన్మమిదేయని ముఖ్యముగా తెలుసుకొన వలసి
 యున్నది. మానవజన్మ మనకికముందు దొరుకుటదుర్లభము
 మానవుడై పుట్టి మరల మానవజన్మకు రాగలపనుల జేయు
 చుంటిమేని వచ్చిన మానవజన్మ రావచ్చును. ఏమో ఏమి
 పనుల జేయుచుంటిమో యెట్టి దుష్కర్మములకు, దురాచార
 ములకు లోనగుచుంటిమో! ఏకర్మవలన నేజన్మలభించునో
 ‘గహనా కర్మణో గతిః’ అనిభగవానుడు చెప్పినాడుగదా “శరీ
 రం కర్మసంచితం” శరీరము కర్మచేసంపాదించబడినది మనము
 చేసియున్న కర్మల కనుకూసముగా కుక్కలమేయగుదుమో
 నక్కలమేయగుదుమో, పురుగులమగుదుమో, పుటియేమ
 గుదుమో, చెప్పుటకు సమర్థుడెవడినులేడు అయితే, మీరు
 చెప్పిన జన్మలలో పూజ్యమగు నరజన్మ మెత్తినాముగద. ఈ
 శరీరమును పొందుట చాలదా యందురేమో, ఇదియొక్క
 యుచితా నుచితముల నెఱుంగుటకు మాత్రమే వనుష్య
 శరీరమువచ్చుట దుర్లభమని చెప్పినాముగాని ఇదియును

భౌతిక మే యగుటవలన తక్కిన శరీరములతో పాటు అమేద్యం అనగా మల మూత్రములు, రక్తము, చీను, మాంసము, మజ్జ నరములు, మొదలగువానితో సతినింద్యమైనది, అసహ్యమైనది ఇట్టి శరీరమునకు మూఁగులు రంగులు వెట్టుదురు హిమోనియా శాండిల్, లక్ష్మ మొదలగు సబ్బులతో తోముదురు. శరీర సౌష్ఠవమును. జూచుకొనలేక పొంగి పోవుచుండును. తుద కీశరీర సౌష్ఠవమంతయు చెడి ముడుతలుపడి, తుమ్మెదతెక్కల లాగుననుండు వెండుకలు జనపచారిపీచు ననుకరించుచు తెల్లనై 'అంగవికార మేర్పడి' రోగాలకు మూలకందమైమంచ మునబడి కృషించి కృషించి, తుట్టతుదకో మంటపాలో లేక గుంటపాలో యగును. ఇది పండితులకును మూఁగులకు కూడ తెలియనిది కాదు, ఆ గుంటపాలు. మంటపాలు, అగునది తాను నిత్యమైనదని భావించి, నింద్యా నిద్య పదార్థ వివేకము మాని కాలా కాలముల విసర్జించి మృగము లాగున తెగదనుపించి పెంచబడిన యీస్థూల శరీరమేగాని తానుమాత్రము శాశ్వతముగా నుండువాడే 'అయి తే. నేను' అని తాను తనశరీరమునే యనుకొనును గాని తనకు శరీరమునకు నేవిధమయిన సంబంధ ములేదని మాయావృత్తుడై తాను తెలిసికొనజాలడు. ఈశరీర మునకు కారణశరీర మొకటి కలదు. మఱియు సూక్ష్మశరీరమని యొకటి కలదు స్థూలము, సూక్ష్మము కారణము. అని జీవు నకు మూడు శరీరములు కల్పింపబడినవి, కారణశరీర మనగా ఆ నాద్వజ్ఞానము. సూక్ష్మశరీర మనగా, పంచప్రాణములు, మనస్సు, బుద్ధి, కర్మేంద్రియములయిను. జ్ఞానేంద్రియము లయిదు. మొత్తం పదునేడుగూడి సూక్ష్మ శరీరమని చెప్ప

బడును. స్థూలమునగా కరచరణాద్యవయవములు గలిగి స్తంభము లాగున కనుపించునది. అయితే ఈమూటికి శరీరములని పేరెందుకు వచ్చినదందురా? జీర్ణించునవి గనుక, అట్లయిన వానిని దేహములందుమందురా? తాపత్రయాగులచే తగుల పడునవి యనియర్థము చెప్పుదురు. శరీరము కృషించునది గనుక శరీరమని స్థూలమును శరీరమని చెప్పటభావ్యమే సూక్ష్మ కారణములకు కూడ శరీరమని యేల చెప్పిరందురా! కారణసూక్ష్మములుకూడ సశించునవి గనుక, వానికిని శరీరము లని చెప్పవలసి వచ్చినది. స్థూలసూక్ష్మములకు కూడ రోగములు వచ్చునాయని మీరడుగవచ్చును. ఆ రెంటికిని రోగములురావు. స్థూలమున పడిపోదుము. ముముక్షుత్వము కలుగగానే వానికి కృత్యమారంభించి, క్రమక్రమముగా జీవబ్రహ్మైక్యాను సంధానము కలిగి, బ్రహ్మిభూతుడు కాగానే, అజ్ఞానమయమగు, కారణదేహముసశించును. కారణదేహము సశించగానే సూక్ష్మదేహము సశించును. తరువాత ప్రారబ్ధానుభవ పర్యంతము నామమాత్రముగా నుండి, స్థూలము సశించును. తరువాత ఈ స్థూల సూక్ష్మ కారణములు సాధిగా కలిగియున్న జీవాత్మయే పరమాత్మయగును.

ఘటాభావమునందు ఘటము (కుండ) యందున్న ఆకాశము మహాకాశమయినట్లు, ఉపాధిలేకపోగానే యీ యాత్మయే బ్రహ్మమైయుండును... అని శాస్త్రము నిర్ణయించు చున్నది.

కావున మనము శరీరమే యాత్మయను భ్రాంతిని వదలి
 మహాత్ములగు మునిపుంగవులు జూపిన మార్గమునవలంబించి
 సుజ్ఞానధనార్జనకు సర్వదా ప్రయత్నించుట, సద్గురువులనాశ్రీ
 యించుట, తమపదిష్టముల ననవరతమూచరించుట, సజ్జనసాం
 గత్యము, సంసారసాగరోత్తరణకు నౌకయని త్రిశుద్ధిగా వారి
 నాశ్రీయించుట ముఖ్యము. గురువులనాశ్రీయించినట్లు సజ్జను
 లకూడ నాశ్రీయంపవలెనా యందు రేమొ, “ఏకాంతే సుఖ
 మాస్యతాం” అని భగవత్పాదాచార్యోపదేశము, అగుట
 వలన సజ్జనులుగూడ సామాన్యుల స్థూలదృష్టికి అందరినలెనే
 యుందురు. గనుక, వారిని గుఱుతించి యాశ్రీయంపవలెను.
 దుర్జనులకూటమి దూరముగా విడువవలెను. వేదాంతశ్రవణ
 మునందాసక్తి కలిగి యుండవలయును. వేదాంతశ్రవణముచే
 యుచున్నాము, వేదాంతాలమే యగుదుమని వృథాగరవిషయక
 బంధవిముక్తి ప్రసాదింపుచుని శ్రీమన్నారాయణుని సర్వదా
 భజింపుచుండవలెను.

అట్లు చేయనియెడల మనము జననమరణప్రవాహములో
 బడి, కామక్రోధాదులను, జలచరములచే, బాధనొందువార
 మగుదుము. ఇట్టిచూయను దాటనలెనంటే, మనమీ జన్మ
 యందు, సజ్జన సహవాసముచేసి, దైవభక్తికలిగి, పెద్దలను
 సేవించి, వివేకముసమార్జించి, భ్రమరహితులమై, యోగమును
 సాధించి, మాయా కల్పితంబయిన యీసంసార మహర్ణమును
 తరించి ఆగామి సంచితముల జ్ఞానాన్ని చేతగాల్చి, పరబ్రహ్మ
 మును పొందవలయును. సోదరులారా! మనల ప్రకృతిజ్వరము

పీడించుచున్న కారణమున నశక్తులమైయుంటిమి. తద్వ్యరహారం
 బగు జ్ఞానోపధసేవ చేయకున్న నానాటికి శుష్కించిపోవుట
 నిక్కము. గనుక సద్గురుని వెదకి ఆత్మానుసంధానమున దాచేయ
 వలెను. అట్లు సేవించినయెడల దుఃఖవ్యాధి నివృత్తి కలిగి యా
 నందారోగ్యమును పొందగలము. యోగ సంపన్నులగువారికి
 జగములు వణకును. దేవేంద్రాది దేవతలు సైతము మహా
 యోగులను గాంచి భయపడుచుందురు. మహాయోగులు
 స్వచ్ఛందవిహారములై పదునాల్గులోకములయందును నిరాఘాట
 ముగా సంచరింపగలరు. భూతభవిష్యద్వర్తమానముల నిము
 సములో గ్రహింపనోవుదురు. అగ్నిస్తంభన, జలస్తంభన,
 వాయుస్తంభనముల, ననాయాసముగా నొనరింపగలుగుదురు.
 ఇంతయేల, యోగసిద్ధిగల మహాపురుషుల కసాధ్యమేదియును
 లేదు. వారి సంకల్పము, కల్పవృక్షము. వారి యాజ్ఞ, శివాజ్ఞ
 వారి వాక్కులమృతపూరములు. వారిచూపులు సుధాకలిత
 ములు. వారలిగిరా! ఆపదరుద్రులే యగుదురు, అయినను
 సామాన్యముగా మహాపురుషులు తమయోగబలమును నృధా
 గా దుర్వినియోగము చేయరు. ఒకప్పుడు స్వర్గలోకమును
 కూడతృణీకరింతురు, అట్లుగాక యోగసిద్ధిచేలోకమునమహాత్ము
 వెల్లడించెడి యిచ్చయే ప్రధానముగాయున్నచో, నదీ కూలస్థ
 మగు మహావృక్షము. నదీతరంగా భూతమున క్రమక్రియముగా
 వేళ్లు తెగికూలినట్లు, క్షణక్షణమునకు వారార్జించిన యోగబ
 లము ప్రసంచవాసనలచే, తరిగి పతనము జెందుదురు. “కాని
 సత్రామాత్ములమగు మనమేదియు నెఱుగము. అది అంతయు
 పకృతివైచిత్ర్యమని తమదివ్యశక్తిని లోకమునకు వెల్లడింపక

పూర్వదృష్టి సర్వదాగల మహాపురుషులు మాత్రము ఎన్నటికి నధఃపతనముజేందరు. సర్వజ్ఞులుమహాత్ములను, భక్తులలక్ష్యార్థనిమిత్తమున్ను ధర్మము నుద్ధరించునమయమున వినియోగింపవచ్చు. యాగపశువుగా గొంపోవబడు శునస్సేవునకు, సభయదానముచేసి, విశ్వామిత్రుడు, హరిశ్చంద్రుని యజ్ఞమును నిలుపలేదా! కామధేనువును గొంపోవుచున్న విశ్వామిత్రబలమును, వశిష్ఠమహాముని తన యోగబలమున గెలిచి హోమధేనువును విడిపించుకొనలేదా! అగస్త్యమహాముని ఒడ్డగెడయగు భూమాండలమును, తన కిమండలువెట్టి, సరిగా నిలుపలేదా! విద్యారణ్య మహాముని, మూసలో మరుగుచున్న యినుమును గడగడ త్రాగలేదా మహాత్ములగు వారిల్లెందరెన్ని మహత్తరకార్యము లొనరించిరి? వారు పునర్జన్మమునకు వచ్చినట్లే పురాణోతిహాసములును చెప్పియుండలేదు. దీనిని బట్టి మనమూహింపదగిన దేమియనగా స్వయంత్వత్వ విహీనములగు, నణిమ, గరిమ, మహిమ, లఘిమ మొదలగు సిద్ధులు సైతము జన్మకారణములు ముమ్మాటికినికావు అట్టిమహానీయులు ప్రపంచోద్ధరణకై యవతరించిన యపరశివావతారులే యగుదురు కావుననే సద్గురువులు శిష్యవిత్రాపహారులుగాక, హృత్తాపహారులై యవ్యాజకరుణాతరంగిత హృదయులై లోకమునసంచరించుచు, తమ్మాశ్రయించిన వారికి భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యముల భోదించుచూ, తమ ప్రవర్తనలచే లోకుల సత్ప్రవర్తులను జేయుచు, బ్రహ్మానంద సుధాసాగరమున గ్రుంకులిడుచుండిరి. కొందఱు పుణ్యమూర్తులై భగవంతునకు పరమాత్మకు సభేదమువాటిగిచి, యనవరతమును భగవంతుని తమ హృదయ

పీఠమున నిల్పి సేవించి, కృతార్థులైరి. అట్టివారిని స్మరించినను
 కూడ పాపపరిహారమగును. కావునకొదంతిని శిష్టించుచున్నాను.
 పోతనామాత్యుడు, త్యాగరాజు, నారాయణతీర్థస్వామి, జయ
 దేవుడు, అల్లూరి వేంకటాద్రిస్వామి, తూము నృసింహదాసు
 రామదాసు, ఎడ్లరామదాసు, కఫీరు, కమాల్, నామదేవ్,
 ఘోరాకుంభార్, నందనార్, మొదలగుమహాత్ములు చిర
 స్మరణీయులు. వందనీయులు. నిజమునకు మోక్షమార్గములలో
 పిపీలికా మార్గము. సుగమమైనది, ఆపిపిలికామార్గమునకు
 భక్తియే సర్వరక్షాస్వరూపమయినది. అనియదార్థముగనుకనే
 పోతనామాత్యుడు, తనభాగవతమున నొకసందర్భములో—
 కం॥ నీపాదకమల సేవయు । నీపాదార్చకులతోటి నెయ్య
 మునునితాం । తాపార భూతదయయును । తాపస మందార
 మాకు దయచేయగదే ॥ అని వ్రాసికొని యున్నారు. వింటిరా!
 ఆభగవద్భక్తియు నెట్లుండవలెనో? నితాంతాపార భూతదయ
 యును, (అనుటలో, భూతదయ, అనగా, ఆత్మవత్సర్వభూతాని)
 సర్వభూతములను తనవలనే చూచుకొనుట. మృత్పిండమొక
 టియే బహుభాండ రూపములుగా దోచినట్లును, బంగారమొ
 క్కటియే అనేకభూషణములుగా దోచునట్లును, ఆవులనేక
 వర్ణములు గలవయ్యు, నొకేవిధమగు పాలుగలవైనట్లును,
 పరమాత్మ యొక్కడే, బహుదేహవర్తిగా దోచుచున్నాడు
 అని గదా! ఆ భక్తపోతనయభిప్రాయము. 'తండ్రీ' పోతనామా
 త్యభక్తితత్వము నెంతరమణీయముగా వెల్లడించితివి. ప్రహ్లా
 దుని తరువాత రెండవప్రహ్లాదుడవేకదా! గనుకనే నీభాగవత
 మాచంద్రతారార్థముగా సజ్జనస్తోత్రపాత్రమై, సర్వజనకర్ణరసా

యనమై, భక్తబ్రువకరిఘటాపంచాస్యమై, భక్తిజ్ఞానవై రాగ్య
 రత్నాకరమైవర్ధిలుచున్నది. ఆధునికభక్తులు, యోగులు లోక
 మున లేకపోరు. వీరు వారిననుకరించు నెడలపూజ్యతేయగుదురు
 సోదరులారా!- అనేక జన్మసంసిద్ధి కలిగిన యనంతరము పర
 మోత్కృష్ట గతిని పొందు చున్నాడనుట నిర్వివాదాంశము.
 దానింబట్టిజూచినను, విహంగమార్గమున నెగిరి యొక్క తూరిగా
 మోక్ష సామ్రాజ్యమును చూరగొనుట. యెవరికిని సాధ్యము
 గానిపని. అందుకనే అనుభవజ్ఞులగు సప్తఋషులు, “మాయా
 విలసితమిద మితిబుధ్వా । దుర్జనసంగ మతి దూరీకురు । సజ్జన
 మాశ్రయ । పరధన పరదారాభిరతింత్యజ । పారతౌకికధర్మం
 పరించిను పద్మాపతి పదపద్మంసేవయ । బంధముక్తయే, భోచే
 తశ్రీరామంభజ” అనగా, ఈప్రపంచము మాయయొక్కత
 ళును అని తెలుసుకొని, దుర్మార్గుల సాంగత్యము దూరము
 చేయుము. సజ్జనులనాశ్రయింపుము, పరధన పరస్త్రికాంక్షల
 విడుపుము, పరలోక ధర్మములందు కృషిచేయుము, సంసార
 బంధవిముక్తికొరకు శ్రీనివాసుని పదకమలముల సేవించుము.
 ఓమనసా శ్రీరామునిభజించుమా, అని చెప్పియున్నారు. పైచె
 ప్పిన మార్గమున నెడచుచు తానెంతశ్రవణమననాదులు కలవా
 డయినను. అభ్యాసకుడుగాని, ఆరురుక్షుడుగాదు ఆరురుక్షుడ
 గుపర్యంతమును, పరమేశ్వరార్పణగా విహిత కర్మలు చేయు
 చునేయుండవలెను. భగవత్సేవయు, భగవన్నామ సంకీర్తనం
 బును మానరాదు. తానుసవిశేషముగానో, నిర్విశేషముగానో
 సమాధి చేయగలవాడయ్యేనేని, ఆసమయమున జప తపనామ
 స్తోత్రములమానుట, స్వభావముగా తటస్థమగును. ఆమానుట

చేయుటకంటె నెక్కువ ఫలప్రాప్తి కలిగించును. ఏమది ఒకరి మొగ మొకడు చూచుకొనుచున్నారు. ఆరుగుఱుడన నెట్టివా డోచెప్పలేదనియా? చెప్పటకు సం దేహమిణుమాత్రము లేదు వినుడు. అభ్యాసకుడనగా “సాధకుడు” మన మందఱును సాధకులమే గావుననది చెప్పట సంక్షేపించి ఆరుగుఱులక్షణము చెప్పుచున్నాను అఖండమై సద్గురూపాసనచే సమస్తకామ ములు విడచినవాడును, మోహమనుదానిని కలలోగూడ తలం పకుండువాడును, అన్ని రకములయిన యాశాపాశములను, మొదలంట గోసి వేసినవాడును, రాగ, ద్వేష, కామ, క్రోధ, లోభ, మద, మాత్సర్య, ఈర్ష్య, అసూయ, దంభ, దర్ప, అహంకార, ఇచ్ఛా, భక్తి, శ్రద్ధలను, ఈపదియారింటిలో భక్తిశ్రద్ధలను తక్క, తదితరంబులగు, పదునాలుగింటిని, సమ గ్రముగా వర్జించినవాడును, ఇంద్రియముల జయించినవాడును శ్రీగురుహస్తాలంకృత మస్తకుండును, నిరంతర బ్రహ్మానందల హరీమగ్నుండునునగు, మహాత్ముడే ఆరుగుఱుడని చెప్పదగిన వాడు. అట్టి వాడుగాక ఒక యడుగు పన్నీటిలోను, రెండవయ డుగు దుర్వాసనా జలములోను, బెట్టి యున్నవాడెట్లుసిద్ధుడన బడును. కావున నట్టి స్థితివచ్చునందాక నేదియు విధివిహితము లగు వానిని మానుట పరమార్థభంగమనుట తప్పగాదు. అయితే నీవు కర్మ, కర్మయని నేను చెప్పుదానిని సత్కర్మగా గ్రహించి యకర్మత్వముగా చేయుదువుగాని అన్నింటికిని కర్మ పరమేశ్వరుడేకదాయని దుష్కర్మచేసి దానికి పరమేశ్వ రుడేకర్మదాయనియు, సందువలన మనకు పాపము లేదనియు తలంచుట, వివేకముగాదు. దీనికొక కట్టుకథ కలదు, పూర్వ.

మొక బ్రాహ్మణుడు పురాణశ్రవణమునకుబోయి వినుచుండగా
 నాపౌరాణికుడు పరమేశ్వరార్పణ బుద్ధికలిగి చేసిన కర్మల
 యొక్క ఫలము. కర్మకారకులను చెందదని, కథాసందర్భములో
 చెప్పగా విని యది మొదలుకొని యేపనిచేసియు కృష్ణార్పణము
 నుచుండెడి వాడట. ఇట్లుకొంతకాలము గడచిపోవుచుండగా
 నొకనాడు నిండు చూడి యావొకటి తన వంగ చెట్టుపోలిక
 లేకుండ తినివేయుచుండగా జూచి యాయన మిక్కిలి కోప
 ముతో దానినొక కఠినపాషాణముతో విసరివేయగా నది
 కాలకర్మ వశమున, గోవు నెమరు కణతనుతగిలి తక్షణమే
 యది చచ్చెను. అది చూచి యా బ్రాహ్మణుడు కృష్ణార్పణ
 మని నిర్భయముగా బలికి గోహత్యా పాతకమునకు నేను కర్త
 నుగాదని తలచెను. సర్వలోకాంతర్యామియగు భగవాను
 డది యెరింగి యా బ్రాహ్మణునకొక యజ్ఞము చేయసంకల్ప
 మును కలిగించెను. భగవత్సంకల్పమునకు వికల్పములేదు.
 గనుక యజ్ఞము చేయుట కా బ్రాహ్మణుడు యత్నించి యజ్ఞ
 సంగభారముల సమకూర్చుకొని యజ్ఞముచేయ నారంభించెను.
 అసమయమున సర్వజ్ఞుడగు నప్పరమేశ్వరుడొక ముసలిపాఱుని
 వాలకము ధరించి పిడుగులు పడిననుకూడ వినరాని యంతటి
 బధిరముతో చూపులేని వానివలె నటించుచు నొకకట్ట కేల
 నలవరించుకొని నేలబొడుచుకొనుచు నల్లనల్లన యజ్ఞపాటికం
 బ్రవేశించి కనపడ్డవారి నెల్ల అయ్యా, యజమానినిం జూపుడని
 ప్రార్థించుచు వారు చెప్పిన మాటలకు సంబంధము లేకుండ
 నేమో ప్రవిభాషల నాడుచు నతికష్టముగా నమ్మహాజన సం
 ఘము నతిక్రమించి యజమానునిచేరి అయ్యా, ఈయజ్ఞము

నకు యజమాని యెవ్వడని యజమానుడగు బ్రాహ్మణుని
యడిగెను. సభికులందఱును, జప్పటులుగొట్టుచు నవ్వుచుండిరి
ఆ వృద్ధభూషురునిజూచి యజమానిని నేనేయని యాతడనెను.
అయ్యా, నాకు చిన్న తనములో స్పృటకముపోసి పెద్దచెవు
జేర్పడినది దయయుంచి పెద్దగా చెప్పండి. మీరేనా యజమా
నులు అని అడిగెను. నేనేనయ్యా, అని ఆ యజ్ఞకర్త బిగ్గరగా
నాముదిసిన బాపనయ్య చెవిలో నటచెను. విని యామాయ
దారి లీలాపురుషుడు నా పెద్దభార్య పోయినది. రెండవ దానిని
నాలుగేడులయినది చేసికొని, దానికి యిప్పటికి మూడవ నెల
అంచున్నారు. నేబోయెదను, పెద్దగా చెప్పండి అయ్యా. ఈయ
జ్ఞమునకు కర్తవు నీవేనా, అని యడిగెను. అందుల కయ్యజ
మాని రొమ్ము కొట్టుకొనుచు, నేనే, నేనే, నేనేయని ముచ్చటగా
మూడుసార్లు త్రేతాగ్నులసన్నిధిలో మహావిద్యత్సభలోరొమ్ము
కొట్టుకొనుచు, మూడుసారులు కర్తను నేనేయని బిగ్గరగా నర
చెను. అదివిని యాదొంగ పాటుడు పకపకనవ్వి, సభికులు విను
చుండ, ఓరిపండితమన్యుడా! యజ్ఞమునకు కర్తవునీవా? చూడి
యావునుచంపినమహాపాపమునకు కర్తను నేనా? అమ్మహాపాప
మున భిల్లుడవై యరణ్యమున బుట్టుమని శపించి, సభికులుజూచు
చుండ నచ్చట నే యంతర్ధానమునుపొందెను. ఈకథవలన మన
కేమి పర్యవసానము తేలినది? సత్కర్మానుష్ఠానముచేయుట
యవసరముగాని, పాపకర్మలాచరించుచు నన్నిటికిభగవంతుడే
కలడనుటయు, ఆ కర్మ మాచరించినది త్రికరణములుగాని
నిర్లిప్తుడనగు నేనుగాదని శుష్కవేదాండములు చెప్పటయు
రౌరవాది నరక కూపంబున బడుటకు కారణమగును అని

తేలినది. ఓ నాప్రియసోదరులారా! మిమ్ము బ్రతిమాలుకొని చెప్పుచున్నాను. కావడి పెట్టెలో భోసిన నీళ్లవలె మన యాయుస్సు తరిగిపోవుచున్నది. పేదవాడగు విటుని వెలయాల్ విడచి పెట్టుచున్నట్లు, పటుత్వము కంద్రదియములను విడచి పెట్టుచున్నది. ప్రజ్ఞ, కార్చిచ్చు నడచిచెట్లను, కాల్చుచుండ తమ యునికి విడచిపోవు లేడిపిల్లవలె మనకు గాకుండ పోవు చున్నది. కావున నీదేహము వ్యర్థమయినదని నమ్మి యాత్మ జడవి పొందుటకు సర్వధా ప్రయత్నించండి. నాపైకోపగించ కండి. మీముఖి లక్షణంబులుజూడ మీకు చెప్పినదే చెప్పినదే చెప్పుచున్నానని, విసుగు జనించినట్లు కనుబడుచున్నారు. మీకు నా మాటలవలన కోపము వద్దు. ఉదయము మొదలు కొని నిదురించు రాత్రి సమయము వఱకు ప్రత్యహమును మీరు చేయుచున్న నిత్య కృత్యములలో స్నానమా, సానమా భోజనమా, బాలబాలికా లాలనమా, కుటుంబ పారవశ్యమా ధనార్జన ప్రయత్నమా, భార్యా సంయోగమా, మలమా త్రోత్సర్జనమా, ఇందులో నేదికొత్తది మీరు చేయుచు న్నారో, మీరెవరయిన చెప్పగలరా! నిదుర లేచినది మొదలు రాత్రి కాలము వచ్చువఱకును మీరందఱును చేసినదే చేయుట కలవాటుపడి యున్నారు. నేను భగవత్తత్వ మగుట వలన వినువారిబుద్ధికెక్కినదాక, చెప్పినదే చెప్పట కలవాటు పడియున్నాను, సాంసారిక కృత్యములు నిత్యమేమర కచేయుటచేయువారికి విధిగాదోచినదోచవచ్చునుగానినిజమున కవి నిరర్థకములు నేను చెప్పమాటలు సార్థకములు జన్మజరా వ్యాధి మరణబాధా నివారకములు, నిత్యానందదాయకములు

కావున విసువు జెందవలదు. రోగికి పథ్యముచేయుట కష్టము గానే తోచును. జిహ్వా చాపలమున నించుక యపథ్యము జరిగెనేని యంతరింప నున్న రోగము తిరిగి యొకురించి తుదకు వానికాశరీరమునే దూరిముచేయుననుట, సర్వజనవిదితమే కదా! మనము సంసార రోగగ్రస్తులము. భగవత్తత్వము, పథ్యము. ఆరోగికెట్లు పథ్యమ హితమో, ఈసంసారరోగపీడి తునకుగూడ భగవత్తత్వ పథ్యమ హితము. ఆదినివిషముకంటె విషముగా నుండును. తరువాత నదియమృతమే యగును. ఇది భగద్వాక్యమే యత్తదగ్రే విషమిద । పరిణామేఽమృతో పరుంఠో గనుక ఇప్పుడే విషయ వాసనా మగ్నంబులగు మీమనస్సుల పరమార్థము వైపునకు త్రిప్పి, పరమార్థ మన నెట్టిదో తద్గుణను విచారించి, నియమ పూర్వకముగా శ్రీమదాదినారాయణుని పాదము లాశ్రయించి భజించి సారూప్యమును పొందుట మంచిది. ఇక సారూప్యమన యేమిటి. భక్త శిరోమణి పోతనామాత్యుడు. కం॥ గోవిందనామకీర్తన, గావించి భయంబుదక్కి ఖట్వాంగధరి, శ్రీవిభుడు చూరగొనియెను, కై వల్యము, తొల్లి, రెండుఘడియలలోననే ఖట్వాంగమహాపతి భగవన్నామ సంకీర్తనమున మోక్షము జెందెనని, తనభాగవతమున వ్రాసియున్నాడు. ఒక ఖట్వాంగుడని యేమిటి అనేకమంది భగవత్ప్రసాదమున ముక్తిని జెందియున్నారు. ఏయగము మాట యెట్లున్నను హరేర్నామైవ నామైవభవతారకం కతానాస్త్యేవనాస్త్యేవగతిరన్యథా॥ ఈకలికాలమునభగవన్నామసంకీర్తనమునకంటె నన్యమగుగతి లేదని మహాత్ములెందరో యుద్ఘాటించి యున్నారు. అది బహు సులభముగాని కష్ట

మెంతమాత్రమునుగాదు. ధన వ్రయముతో నవసరములేదు. శరీరకష్టమూ అంతకంటెలేదు. ఆ శ్రీహరినామ సంపాదనకు శ్రమపడ నవసరములేదు. నారాయణేతిమంత్రోస్తి, వాగస్తి వశవర్తిని నారాయణ అనుమాత్రము, సులభసాధ్యము నోరామన వశమున నున్నది. ఇకమనమేఘకష్టముచేయవలనోనాకు భోధపడకున్నది. ఇంత కంటె మోక్షమార్జించుట కేదియైన మార్గమున్నదని యె న రై న చెప్పినచో వానిని వాని వాక్యములను, మన మెంతమాత్రమును, విశ్వసింపరాదు అయితే, భగవద్భావమేని ఒక నారాయణమూర్తిని తప్ప నితర దేవతాభావముచేయుట తగదా యందురేమో, భగవద్భావ మొకడుండుటే ప్రభావముగాని ఆ నియమములేదు. కొందరు పరశివపాదుకార్చనచే కృతార్థులైరి. కొందరు పరాశక్తి నర్చించి కృతార్థులయిరి. ఏదేవతోపాసనను చేసినను, ఆకాశమునుండి పతితమైన జలము సదనదీరూపములుగా వ్రవహించి సముద్రము నెల్లు చేరుచున్నవో, అట్లే సమస్తదేవతలకు చేసిన నమస్కార పూజాభావములు. నారాయణమూర్తిని జెందును. ఇదిగాక ఏయే దేవతల భక్తులారాదింతురో ఆయాదేవతా స్వరూపములనేనుధరించి వారి యిష్టసంపదలనే నేయొసంగుదును. అని భగవానుడు చెప్పినాడు, లోకములో నాకృతులెన్ని విధములుగా నున్నవో అంతఃకరణలన్ని విధములుగా నున్నవి. లోకము భిన్న రుచికలది. అందు వల్ల ధేవో పాస్తియందు భక్తులనేక మార్గముల యనేకదేవతల నారాదింతురు. దానివలనప్రత్యవాయములేదు, ఎందుచేతనని మీరడుగవచ్చును. కం॥ మాయా ప్రతిబింబంబును | మాయా

ధిష్ఠానపరము, మాయయు గూడక, మాయావియైన ఈశుడ
 మాయకుడగునతడు బ్రహ్మమయుడై యుండెన్, అనిగదా! ఈశ్వ
 రరూపనిర్ణయము? సర్వాధిష్ఠానమైన బ్రహ్మము, శుద్ధమామూద
 ర్పణమున బ్రతిబింబింపగా నయ్యధిష్ఠానచైతన్యము ప్రతిబింబము
 మాయ, ఈమూడును గూడి యీశ్వరుడగును బింబరూపమ
 యిన దానికి అనగా, అధిష్ఠానచైతన్యమునకు, కరచరణాద్యవ
 యన నామరూపము లుండినగదా! ప్రతిబింబమునకు గూడనివి
 యుండుట మన ముఖము నద్దములో చూచుకొను నప్పుడు,
 మన ముఖమెట్లున్నదో యెట్టి వికారసహితమై యున్నదో,
 అనగా, అద్దము చూడగానే యొకడు పండ్లిగిలించును ఒకడు
 నాలుక వెళ్ల బెట్టును, ఒకడు మూతి త్రిప్పును, ఒకడు మీస
 ముదుర్పును, ఇవియే వికారములు ఇట్టి వికారములే అద్ద
 ములో కనుబడును, నిరవయవమగు సద్ధిష్ఠానమునకు వికారము
 లెట్లుకలుగును? వికారశూన్యము దర్పణములో ప్రతిబింబించి
 రూప వికారసహితముగా దోచుట యెట్లు సంభవమగును,
 కాదు గనుక, ఈశ్వరుడుకూడ నిరవయవప్రదే, నిరాకారుడే
 అయితే, యీశివకేశవులకు, శివుడని, పశుపతియని శంభుడని
 సాంబుడని, శంకరుడని, బలరాముడని, కృష్ణుడని, కేశవుడని,
 గోవిందుడని, యీ పేర్లును, కృష్ణుడు, నీలమేఘ వర్ణశరీరుడని,
 శివుడు, ధవళాంగుడని, అమ్మవారికి త్రిపుర, బైగవి, కాత్యాయని,
 బాల, బగళి, పారాహి, శ్యామల, చండియని పేర్లెట్లు
 వచ్చినవి. మరియు పరమేశ్వరి జపాకుసుమములాగున నెట్టగా
 నుండునని చెప్పుదురే తద్రూపములెట్లు వచ్చినవని మనము
 యోచింప వచ్చును ఆరూపములు ఆ నామములు అన్నియు

కల్పితములే, ఎవరిచే కల్పింపబడిన నందురా. సామాన్యులకు నామస్మరణ పూజాసౌకర్యమునకై ఋష్యాదులచేతనే కల్పితములయినవి. ఆకల్పితములగు రూపములు బహువిధములుగా నున్నవి, కేవలము మాయా ప్రతిబింబితమై యధిష్ఠానచైతన్యమే విరాట్టు. ఇతనికి భూమిపాదములు, స్వర్లోకముశిరస్సు ఆకాశము, పొక్కిలి, సూర్యచంద్రులు కన్నులు, దిక్కులు, చెవులు, నోరు, కృశానుడు, అనగా, శ్రౌతస్మార్తాగ్నులు, వాయువు, ప్రాణములు, పుణ్యనదులు, నరములు, పుణ్యవృక్షములు, ఓషధీలతలు రోమములు, పర్వతములు, ఎముకలు, సముద్రములు, కడుపు, సగధ్యాకాలములు, వస్త్రములు, మేఘపగ్జులు, తలవెండ్రుకలును, కలవాడై ఈవిడు జగంబులు, తానయ్యెయుండును. హరి రేవజగత్, జగ దేవహరిః॥ అని యందువలననే పెద్దలు చెప్పిరి. ఈపరమేశ్వరుడు కానిది యొకటియు లేదు. ఇట్టి బ్రహ్మాండశరీరియగు విరాట్పురుషుని వలన గలిగిన రజోగుణమే బ్రహ్మరూపమును ధరించి సృష్టికిమూలమయ్యెను. ఇమ్మహాత్ముని సత్వగుణమే విష్ణురూపమును, ధరించి జగత్పరిపాలనము సలుపుట యారంభించెను, ఈబ్రహ్మాండ పురుషుని తమోగుణమే రుద్రుడై జగల్లయము సలుపుచుండెను. అయితే, వీరును నామరూపములు గలవారి వలె దోచినదోతుడు గాని నిజమునకు పరమాత్మ స్వరూపులే గనుక వీరికవి బ్రహ్మమునకు వలెనేలేవు. అట్టి దేవతలీప్రపంచమున నెట్టి రూపములతో నున్నారందురా? దారులోహ శిలావిగ్రహ రూపములతోనున్నారు. ఆయా దేవతల నాయా రూపములుగాగల విగ్రహముల నర్చించి యెందరెందరో

కృతార్థులయిరి. రాతిబొమ్మలు దేవతలగుదురాయని. మీరం
దరా! వినుడు, శాస్త్రమునందు మహామంత్రము లందక్షర
బుద్ధియు, గురువులయందు మనుష్య బుద్ధియు, విగ్రహము
లందు శిలాదార్వాది బుద్ధియుగల పాపాత్ముడు కుంభీపాకాది
నిరయముల పాలగునని చెప్పియున్నది. గనుక, ప్రతిమాదు
లందు శిలాబుద్ధి యెవ్వనికి తగదు. అట్లు దేవతావిగ్రహములు
శిలలని నిరసించు నెడల మహావేత్తలగువారే లక్షలు, కోట్లు
ధనము వెచ్చించి దేవతల కట్టించి ధూపదీప నైవేద్యము
లకు పితృపితా మహీయములగు మాన్యంబుల సమర్పించి
శాశ్వత కైంకర్యముల జేయించి కృతార్థులై యున్నారు.
అయితే, వేమన, రాళ్లు దేవులైతే రాసులు మ్రింగవా, అని
చెప్పి యున్నాడుగదా యందురా! నిజము, మనముకూడ
వేమనయంతజ్ఞాన సంపన్నులమైనయెడల నట్టిభావనయే
చేయుటముఖ్యమే

యావచ్ఛరీరాది షుమాయయాత్మధీః।

తావద్విధే యోవిధి పాదకర్మణాం॥

అనగా, మాయచేత నంతవరకు శరీరాదులయం దాత్మబుద్ధి
యుండునో అంతపర్యంతమును, విధ్యుక్త కర్మలకు విధేయుడై
ముండవలెను, నిదుర లేచినది మొదలు దైవస్వరూపులగు
ల్లి దండ్రిల ధిక్కరించి బడితె పూజలుచేయుచు, భార్యా
ఃఖం॥ సకలదుఃఖాల వాలమగు భార్యను. కులదేవతలా
లన పూజించుచు, ఋణ స్వరూపులగు పుత్ర పుత్రికల కష్ట
కష్టములబడి సుఖమొనగూర్చు, పర ధనముల కపక్షించుచు,
పెద్దల నెగతాళిజేయుచు, వేదశాస్త్రముల కపార్థములః

నూహించి నిదగుచ్చుచు, వాచిక, కాణిక, మానసిక,
హింసలచే నితరుల నుడికించుచు, కాలము వ్యర్థముచేయు,
మానవహీనులు, భగవద్విగ్రహముల, బూజింపక, అనంత
కల్యాణ గుణధాముండగు పరమేశ్వరుడే, యీవిగ్రహమని
విశ్వసింపక యేమయిపోవునో యూహింపుడు. వెనుకటి జన్మ
లయందైన నించుక పుణ్యమయిన నొనరించి యెఱుంగనిదే,
యీజన్మమున భగవత్త్వము, చేవిదూరని కారణము. ఎట్లు
యిన, నుద్ధామధ్యా సగర్విష్టుడైన హరిజెందఁ వచ్చుధాత్రి
శ్వరా! అని పోతనామాత్య భక్తాగ్రేసరుడు చెప్పినట్లు, భక్తి
పూర్వకముగనో లేక, నలువురు తనను భక్తిపరుడని చెప్పుకొ
నగలందులకొ లేక పూజింపబడు విగ్రహమే, తనయుపాస్య
దైవమును గాఢవిశ్వాసముననో, ఎట్లొ, సర్వాంగసుందరం
బగు భగవద్విగ్రహమును, ముందుంచుకొని శక్తికొలది,
యావిగ్రహమును, విభూషణాంబర పుష్పమాలికలచే నలం
కరించి విధ్యుక్తముగ పోడఱోపచారములనన్యభక్తివివశుడై
సలిపి అన్యథా శరణానాస్తి, త్వమేవశరణంమమ అని భక్తా
సందాశ్రువుల నించుచు గద్గదకంఠుడై శరీరమున పులకాంకు
రంబు లుత్పన్నములగుచుండ సాగిలబడి తస్మాత్కరుణ్యా
భావేన రక్షరక్ష జనార్ధనా అని యేడ్చెడి, వానిని పరమేశ్వ
రుడు దయామయుడు, భక్తపరాధీనుడు, దీనవత్సలుడు, అనాధ
నాధరక్షకుడు. విని యూరకుండునా, ఊరకుండడుగాని ఆభక్తు
డునిజభక్తుడేని, క్రమక్రమముగ నతనిని కొన్ని జన్మలకు
ముక్తిజేందించును, లేదా! డంబాచారి యయ్యెనేని నతని
వాక్కాయ కష్టములు వ్యర్థములు కాకుండ తగిన ఫలమిచ్చి

యాదరించును గాని విడువడు, ఏమీ యీ ఫలముల నిచ్చునది
 శిలావిగ్రహమేనా, యనుచున్నారా? ఔను శిలావిగ్రహమే
 శిలావిగ్రహమునారాయణునకన్యమెట్లగును? బ్రహ్మయు, శివు
 డును శక్తియు, నిందుడును, సమస్త దేవతలును, లోపలను, వెలుప
 లను, అంతయును, నారాయణుడు, అతను గానిది కొంచెమ
 యినను లేదు, అని శ్రుతిచెప్పినదిగాని, రాయి, దారువు,
 లోహము, తప్ప, అని చెప్పినదా! అట్లయిన దారులోహశిలలు
 మాత్రము చాలవా, భగవంతుడు నిరవయవుడుగదా! ఈయ
 వయవములు నీశృంగారములు. చార్వాదుల కెందుకని మీకు
 సందేహమా. భగవానుడు సావయవయుడు, నిరవయవుడుకూడ
 నగును. దృతరాష్ట్రునికొలువులోమానభంగ మొనరింపదు శ్వా
 సనాదులు ప్రయత్నించుటయు, ధర్మరాజాదులు ధర్మపాశబ
 ద్ధులై మానముడదాల్చుటయుదిలకించిభయకంపితగాత్రయై
 దిక్కులేనివారికి దేవుడేదిక్కనిత్రిశుద్ధిగానమ్మి కోకలూడదీయు
 చున్నదుశ్శాసనునకు తనచేతులడ్డమైన నొడ్డక రెండుచేతులు
 పైకెత్తినమస్కరించుచు తన మనస్సును, శ్రీకృష్ణపరమాత్మ
 పాదకమలములందు నిల్పి..... ద్రౌపది.... ఇమామవస్థాం
 సంప్రాప్తామనాథాంకి ముపేక్ష్యసే, శంఖచక్ర గదాపాణే,
 ద్వారకానిలయాచ్యుత, గోవింద పుండరీకాక్ష, రక్షమాంశర
 ణాగతాం అని వేడగా “కృష్ణుడు” దృతరాష్ట్రునికొలువునకువచ్చి
 నాడా! దుస్సాసనునితో యుద్ధముచేసినాడా, ఏమియు లేకుండగనే
 యాపతివ్రతకు మానరక్షణమొనరించి యభయమొసగినాడు
 గదా! ఆరక్షణమునిరవయవుడై చేసినదికదా, మహారణ్యము
 గోని సరసులోనున్నమకరికిజిక్కి గజేందుడు, రావేయీశ్వర

కావ వేవరదసంరక్షింతుభద్రదాత్మకా, అనిదీనుడై కేక బెట్టినపుడు
 సిరికింజెప్పడు; శంఖచక్రయుగముకొ, జేయిసంధింపడు, అని
 గదా, మహానుభావుడు, పోతనక వివ్రాసినది! అప్పుడు సావయవృద్ధై
 రక్షించినాడనుట నిస్సందేహము. గనుక, మనకిప్పటికాసందే
 హనివృత్తి యైనట్లే బాబులారా, యింకొక మాట చెప్పెదను
 యిందుగలడందు లేడని సందేహమువలదు. చక్రిసర్వోపగతుం
 డెందెందు వెతకి చూచిన! నందందే గలడు దానపాగ్రణి
 వింటే. అని గదా! ప్రహ్లాదుడు చెప్పినాడు, అందువలన
 గూడ విగ్రహాదులయందు గూడ భగవానుడున్నాడనుటకు
 సందేహమెందుకు “అయితే” పూజకుని యందుమాత్రమా
 నారాయణమూర్తిలేడా! అని మీరనుట తప్పుగాదు ఎందు
 కందురా! నారాయణుడు పూజకుని యందుండుటేమిటి? అతడే
 నారాయణుడు అదియద్ధామే ‘జీవబుద్ధ్యాస్తుదాసోహం’ అని
 కదా తనకంటె భగవానుడన్యుడని తలంచెడి వివేకములేని
 వానికే ఈవిగ్రహారాధన యేర్పడినది. ఈవిగ్రహారాధన
 యైనను; ధ్యానమయినను, మరియొక సత్కర్మయేదియైనను
 చేసి నిశ్చలమనస్కుడే పూర్ణఫలమనుభవింపగలడు. సర్వకృ
 త్యములు చేయుటకు త్రికిరణములే కర్తృత్వముకలవియైనను
 ఆమూటిలో ప్రథమకర్తృత్వము మనస్సునకేకలదు. మంచి
 గాని చెడుగాని, శాజేయుచు వాక్యాయములచేత, నదిచే
 యించును. చిత్రవిచిత్రములుగా సంచరించును. శ్లో॥ మనఏవ
 మనుష్యాణాం । కారణంబంధమోక్షయోః । యాభ్యామాలిం
 గనంభార్యాం । తాభ్యామాలింగనంసుతాం ॥ మనుష్యులకు
 బంధమోక్షములకుమనస్సు కారణము, ఏ చేతులతో భార్యను

కొగలించుకొనుచున్నాడో. ఆచేతులతోనే తన కన్నకుమార్తెను కొగలించు కొనుచున్నాడు. తన చేతులతో భార్యను కొగలించుకొని తాను దుర్వృత్తి ననుసరించి బంధమునకు లోనగును, కూతుని కొగలించుకొన్నపుడు సద్వృత్తి ననుసరించును. గనుక, పూజాపునస్కారము లేవి చేసినను, మానవుడంతఃకరణ పారిశుధ్యము కలవాడై చేయవలయును. అట్లు చేయ లేదేని పూర్ణఫలము పొందనేరదు. మనకు కాలమా తీరి పోవుచున్నది, ఆయుః ప్రమాణమా నానాటికి హిమవాలుక మట్లు హరించిపోవుచున్నది. లోకము తమబిడ్డలింకను పెద్దవారుకాలేదని చింతింతురుగాని, పెద్దవాడగుట యనగా నాయుః పరిమాణములో నొక్కొక్కయేడు తరిగిపోవు చున్నదని విచారింపరు. 'ఇది ప్రకృతి వైచిత్ర్యము. ఈపిన్నయగుట పెద్దయగుట, శరీరమేకాని, యాత్మకు పిన్న, పెద్దరికములులేవు. అది స్థూలముకంటె స్థూలము. సూక్ష్మమునకంటె సూక్ష్మము పెరుగుట, తరుగుటయనునవి యాత్మ కెన్నిటికినిలేవు. మాయా పరిభ్రామితుడై జన్మాంతర కృత పాప పుణ్య మిశ్రమ కర్మల మూలకమునకురూపిగానో, సురూపిగానో జన్మించి, శైశవమున, జననీ జనకుల రక్షణలో నుండి, పౌత్తికలలో మూత్రపురీషముల విడచుచు నందుబడి పొరలాడుచు, కేవలజననీ స్తనదుగ్ధ పానముననే పెరిగి, బాలుడై యాటలతో ప్రొద్దుపుచ్చుకొని యావనము రాగానే, స్త్రీ సంభోగాది కృత్యముల ప్రొద్దుపుచ్చుకొని, జరాభారపీడితుడై నా నా రోగములు తన్ను పీడించుచుండ, పాణిమునకంటె పాణిముగా, చూచుకొన్న తన భార్యయు, అతి ప్రేమగా, బెనుచుకొన్నపుత్ర పుత్రికా.

వర్గమును, తన వంక చూడక, పిలచినను బలుకక, కసరి
కొట్టుచుండ మంచమునబడి, కృషించి కృషించి ఈశరీరము
గతించును. జీర్ణమయిన వస్త్రములను, విడచి క్రొత్తవస్త్రము
లను నరుడెట్లు గ్రహించుచున్నాడో, అట్లే జీర్ణత్వమును,
పొందిన దేహమును, విడచి దేహి, మరియొక దేహమును,
ధరించుచున్నాడనుట, నిక్కమేకదా! జీవుడా, శరీరము పడిపో
గానే కర్మాను గూఢమగు మరియొక శరీరమును గ్రహించును
అంతియేగాని తాను మాత్రమెన్నటికి జీర్ణత్వమును బొందక
స్థూలమును, వదలి సూక్ష్మశరీర మాత్మడై తానొనరించిన
పుణ్యపాపమిశ్రమ కర్మఫలముల ననుభవించుటకు, లోకాంత
రమునకు బోయి యచట కర్మఫలముల ననుభవించి యనుభ
వానంతర మాలోకములను, వదలి యాకాశములోనికి వచ్చి
క్రమముగా భూతావతరిణంబువలె సయ్యాకాశము నుండి,
వాయువులోనికి వచ్చును వాయువులోనుండి యగ్నిలోనికి
వచ్చును. ఆ యగ్నిలోనుండి జలము లోనికి వచ్చును. ఆజల
మునుండి వర్ష మూలమున భూమి లోనికి వచ్చును. భూమి
నుండి ఓషధులలోనికి వచ్చును. ఓషధుల వలన నుండి యన్న
ములోనికి వచ్చును. అన్నమనగా, బ్రతికింపజేయునది యని
యర్థముగనుక, ఏజీవగణ మేషదార్ధము గ్రహించునో, ఆయా
పదార్థములెల్ల యన్నములేయగును. కావున నీలోకాంతరము
నుండి వచ్చిన జీవుని పూర్వకర్మ లేశరీరము రావగియున్నదో,
ఆశరీరమునుగనుట కర్తవ్యమగు, జీవరాశితి నదగిన, యన్నములో
మిళితుడై యుండును. ఆయన్నము, నాజీవమిధున మారగిం
చిన వెంటనే యది జీర్ణమై తచ్చుక శోణితములై రతి సమ

యమున రెండును, మిశ్రమమై మాతృగర్భమున, నండము
గానో, పిండముగా వృద్ధియై యాకృతి దాల్చిన శరీరమున
తాజేరి తన్మాతృగర్భస్థములగు, మలమూత్రములలో రక్త
మాంసములలో పొరలాడుచు, వాకొనుటకు కూడ నసహ్య
కరమగు గర్భ నరకముననుభవించుచు, నంతపర్యంతమును
పూర్వజ్ఞానము కలిగియుండి, యిక నెన్నటికి నిట్టిపాపముల
జేయను. ఓభగవానుడా! నన్ను దరిజేర్చుమని పార్థించుచు,
తజ్జనయిత్రి భుజియించిన పదార్థములలోని రసమున బెరిగి,
పెరిగి, నవమాంసములునిండగానే, తల్లిగర్భములోనే, మాయచే
నాచ్ఛాదింపబడి యెట్లో బహిర్గతుడగును, మరల చీరెకు
కండె మొదలన్నట్లు, మునుపటిమాదిరిగానే, పెరిగి, పెద్ద
వాడై పరమార్థజ్ఞానశూన్యుడై తనగతి తానెఱుంగక, పశు
ప్రవర్తనమున గ్రుమ్మరి, మరల చచ్చును. మరల బుట్టును,
ఈచచ్చుటకు, బుట్టుటకు, పారముండదు. వాని వాని యదృ
ష్టవశమున సత్వగుణ మొక్కించుకయైన గలవాడైయున్న
యెడల నతడు మెల్ల మెల్లగా నూర్ద్వగతుడగును. అనగా,
కొంచెము, కర్మానుష్ఠానపరుడో, లేక భగవద్భక్తిపరాయ
ణుడో యగును, క్రమక్రమముగా, కొన్ని జన్మలు గడచిన
తుది జ్ఞాన సంపన్నుడై ముక్తిని పొందనవకాశము గలవాడ
గును. రజోగుణ సంయుక్తుడైన యెడల నింద్యుడై నింద్యవృ
త్తికిలోనై పుణ్య మొనరించువాడు గాక, మహాపాపులలోను
జేరక, ఊర్ద్వగతుడును, అయోగతుడును, గాక మధ్యస్థుడై
యుండును. తామసులు, కూరకర్ములై దురంతరములకు వెను
కాడక, దురహంకారులై, దుష్కర్మరతులై మృగముల లాగున

నెట్లో బ్రతికి యంతకంతకు నధోగాములగుదురు. మానవ
 లోకము నిన్నితరగతులుగా మార్చి కొందరి నధోలోకము
 లకు, కొందరి నూర్ధ్వలోకమునకు, కొందరిని పరబ్రహ్మైశ్వ
 క్యానందమునకు బంపునదియేదో కొంచెమూహించిన యెడల
 మనస్సని తేలుచున్నది. అబుద్ధిని మనము ప్రయత్నించి నిలువ
 బెట్టుకొన జాలితిమేని, మనము కృతార్థులము కాగలము
 అయితే, -- “బుద్ధికి కర్మానుసారిణి” అని పెద్దలందురుగదా!
 కర్మఫలము జీవుడనుభవింప వలసినవాడై యుండుటయును,
 బట్టి వాని బుద్ధి కర్మానుసారముగా, నడచుచుండ దానిని
 మరియొక తోవకు ద్రిప్పుటకు సాధ్యముకదా! అదియును
 గాక, ‘వాయోరి వదుష్కరం’ అని శ్రీకృష్ణభగవానునకు,
 ప్రాణసంఖుడగు, నర్జనుడే యన్నాడు. ఇక మనవంటి వారి
 కది యెట్లు నిలుపసాధ్యమగునని మీరననచ్చును. చెప్పెదను
 వినుడు, “నీరు పల్లమెరుగు నిజము దేవుడెఱుంగు” అనియొక
 కవిచాటు వద్యముతో చెప్పియున్నాడు. నీటిస్వరూపముచేత
 నది యెప్పుడు, పల్లపు కాల్యనే బడిపోవుచుండు, మనకు
 మెఱక చేనికా నీటి నెక్కింప ముఖ్యావసర మయినప్పుడు
 నీటిని పల్లపుకాల్యకు పోకుండ నడ్డివైచినప్పు డానీటిక ప్రవ
 హించుట స్వభావము గనుక, నడ్డికట్టిన కారణమున పల్లము
 నకు బోలేక మెరక లెక్కి నిలుచును, ఆనిలచిన నీటిని మరల
 పల్లమునకు బోకుండ ప్రయత్నించి మనము నిలుపుదుముకదా
 అట్లే బుద్ధికిని కర్మానుసారముగా బోవుట స్వభావము. అట్లు
 పోవు బుద్ధిని మనము ప్రయత్నించి అడ్డుపెట్టిన యెడల చం
 చల స్వభావముగల మనస్సు మెరక భూమిని నీళ్లుస్పృశించినట్లే

పోవు స్వభావ మార్గమరి కట్టబడియున్నందున పరమార్థము వైపునకు దిరిగి. మన యత్నమున పరమార్థమునందే నిలబడి యుండును. 'ఇదియునుగాక' మనస్సు దొంగపసగము వంటిది ఆదొంగపసరమునకు. దొంగ మేతమేయుటయే, యలవాటు ఎంతమంచి మేత ముందువేసినను, తినక కొంచెము నమిలి నట్లే నమిలి సమయము జూచి పలుపు తెంచుకొని, పొలాల మీదికి పరువెత్తును. అప్పుడా పశువునకు, యజమాని దాని దొంగతనమును, మార్చునెంచి గట్టి కట్టుకొయ్యను, లోతుగా బాతి. లావు, గట్టి, గలయొక కొత్త పలుపుతో బంధించి, మేత ముందువేసి నీళ్లకు సైతము విడువక నిర్బందింపగా నప్పశువు, ముందున్న మేతను, కాళ్లక్రిందికి లాగి దానిపై శక్యస్మాత్త్రింబుల విడచి, రెండు దినములు త్రాడు తెంచు కొన బ్రయత్నించుచు, మేత మేయకుండి యటు మీద నాక లియైన కొలంది తన కాళ్లక్రింద పరకలను, మెల్లమెల్లగా లాగికొని తినుట కారంభించును. అది గని దాని యజమాని పశువునకు బుద్ధివచ్చుచున్నదని, తెలిసికొని దానినట్లే బంధించియుంచి మేపుచు రాగా రాగా నప్పశువు, దొంగమేత ముఱచిపోయి సాధువై యింటబడి యున్నట్లు, మనస్సును కూడ నవిషయవాసనలమీదికిపోకుండ జేయుటకు, పురుష యత్నము ముఖ్యముగా, నుండవలెను. పురుషయత్నమువలన నది దుర్విషయాదుల మీదికి పోవుట ముఱచి పరమార్థమున కభిముఖమై పరమార్థవిచారణలో బ్రవేశించి తుదకదే పర మార్థస్వరూపమయి, ప్రకాశింపగలదు. కావున బ్రహ్మవిచారణమందు పురుషయత్నముచాలయపుసరము పురుషయత్నము

లేనిది, మనస్సువశమెన్నటికినికాదు, అందువలనేభగవానుడు, అభ్యాసయోగముచేతను, వైరాగ్యముచేతనుగాని, మనస్సువశముగాదని చెప్పినాడు. ఆమనస్సునీకువశమెన్నడగునో అనాడు నీ కనాత్మస్ఫూర్తి యుండనే యుండదు. అనాత్మస్ఫూర్తి లేకుండుటయే, ముక్తి అని శాస్త్రము చెప్పుచున్నది. ఇదిగో వినండి, “విపరీతాత్మతా । స్ఫూర్తిరేవముక్తిరీ తేర్యతే” అనగా, విపరీతత్వముగల ఆత్మత్వము, అనగా, ననాత్మ. అది స్ఫురణకు రాకుండుటయే ముక్తి అది యెల్లప్పుడు సమాధి చేయు వారి కేగాని యితరులకు సాధ్యముకాదు, నాయనలారా ఇది బ్రహ్మవిద్యా, అని యందుకుకదా! అనగా, సాధ్యపడుట కష్టమని యర్థము చేసికోవలెను. సాధ్యముకాని దానినిగూర్చి మాకుపన్యసించుట ఎందుకయ్యా అందురా? మన వేమన యోగి చెప్పిన మాటకూడ, వినండి. ఆయన “సాధకమున బనులు సమకూరు ధరలోన” అని చెప్పినాడు గనుక, ఎత్తుటకు దుగ్లభమయిన మనుష్య జన్మయెత్తి పరమార్థమునకు పాలుపడనియెడల నేమయిపోవుదుము? ఈజన్మ మనకు మరల లభించునుట నిజమా? కావున, మానవుడైపుట్టిన ప్రతివాడును పరమార్థవిచారణ మందాసక్తి గలవాడు కావలెను.

ప్రశ్న...జ్ఞానమార్గమునందు బుద్ధిప్రవేశింపని వారి కేగత్యంత రమునులేదా? ప్రశ్నోత్తరములు

ఉత్తరము... లేకేమి? భక్తిమార్గముకలదు, మీరడిగినప్రశ్న మిగుల సంతోషకరమయినది. జ్ఞానమే మోక్షము. మోక్షమే జ్ఞానము. ఆరెంటికిని అవినాభావ సంబంధము అట్టి జ్ఞానమును పొందవలెనంటే, ఈశ్వరానుగ్రహ దేవపుంసామద్వైతవాసనా

ఆని పెద్దలు చెప్పినారుగనుక, పరమేశ్వరానుగ్రహము పొందు
 టకుజ్ఞానధనమునాన్జించుటకుముందు భగవద్భక్తిప్రసానమయి
 నది. ఆభగవంతుడు, పరమాత్మయు నొకటియేయని మీకిదివరకు
 చెప్పియున్నాను. భగవంతుడుభక్తిసులభుడు, కరుణాసముద్రుడగు
 పరమేశ్వరునివలన ననేకులు తనువాంచితముల నొందియు
 వ్నారు. వారినందఱును, వాకొనుటకు నేనుసమర్థుడనుకానుకాని
 యనన్యభక్తి సలిపి భగవత్ప్రసాదమున గృతకృత్యులైనవారిని
 కొందరిని మాత్రము చెప్పుచున్నాను. భగవద్భక్తి కూడగత
 జన్మలయందుండిన గాని యీజన్మమున గలుగుటకలుగును,
 గతజన్మలయందు నుండి తన నర్పించుచు వారిని సర్వజ్ఞుడు
 కావున భగవానుడు వారి కష్టముల ననాయాసముగా తొల
 గించుచుండును. పాండవులను లక్కయింటిలోబెట్టి నడిరేయి
 నిప్పు పెట్టించి దుర్యోధనుడు, వారిని చంపజూడగా, తత్కా
 లమున కేదో నెపమున శ్రీకృష్ణభగవానుడు, వారలరక్షించెను
 దుర్యోధనుడు, భీమునకు విషాన్నము పెట్టించెను. నిదురబోవు
 వానిని కాలేతులంట గట్టించి గంగలో పడద్రోయించెను.
 ఆసమయమున భీమసేనుని రక్షించినది, భక్తవత్సలుడగు భగ
 వానుడుగాక, యెవరురక్షించిరి? దుర్యోధనుని పనువున
 దుర్వాసుడు పాండవులరణ్యమున నుండగా, ననేకులగుసాధు
 వులతో వచ్చి యాతిధ్యమడుగగా నమ్మహారణ్యమున నిస్వ
 నులైపడియున్న పాండవులచే మహాచండకోపియగు దుర్వా
 సునకు, తదనుచరులకు నాతిధ్యము కొఱతలేని చందమున,
 పిప్పించి యాతని శాపాన్నికి, పాండవుల నప్పగింపక కాపాడి
 నది, భగవంతుడగు, శ్రీకృష్ణుడేకదా! మఱియు, ద్రాపదీ

మాన సంరక్షణ మొనరించెను. మఱియు, భీష్మ, ద్రోణ, కర్ణాశ్వద్ధామ, కృపాచార్య రక్షితంబగు సుయోధనుని, పదునొకండ ఖోహిణుల సేన నవలీలగా, జయించునట్లుచేసి ధర్మసూతికి పట్టాభిషేకమహోత్సవ మొనరించి పాండవుల నేలినవాడయ్యెను. మరియు నవ్యాజ కరుణాన్వితుడై అడుగ కుండగ నే కుచేలునికి జ్ఞానైశ్వర్యముల రెంటి నొసగెను. భక్త శిరోరత్నంబగు ప్రహ్లాదుని తండ్రివలన బాధనుండి కాపాడెను పగవాని తమ్ముడని భావింపక విభీషణుని రాక్షసరాజును చేసెను. తండ్రి యొనరించిన యవమానమును భరించలేక పిన్నతనముననే, తన నాశ్రయించిన ధృవునికి, శాశ్వతపదవి నొసగెను. మనమిట్లెందరిని పేర్కొనగలము? ప్రపంచ మంతయు భగవద్రక్తితమే, అట్టి సర్వరక్షకుడు సర్వనియామకుడు సర్వాంతరయామియునగు, పరమేశ్వరుని ధ్యానింపని మనుజుని జన్మము పశుతయ్యోదుల జన్మకంటెకూడ నతి నీచ మైవది. “విష్ణుభక్తిలేని విబుధుండు, విబుధుడే పాదయుగము తోడిపశువుగాక” అనిమహాత్ముడు వ్రాసినవ్రాత పరమ సత్యము. ఆభక్తియు ననన్యమై, యేనాటికిని చలంపనిదై యుండ వలెను. మనకు తరించుమార్గములు రెండు గలవు. భక్తి మార్గము. రెండవది జ్ఞానమార్గము. ఆజ్ఞానమార్గమునకు కూడ సత్యంత సహకారి కాబట్టియే ‘శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదా చార్యులుగారు’ తేనేశస్యవిధీయతామ మపచితిః, ముందుగా వేదశాస్త్రము లభ్యసించి ఆయభ్యసించిన వేదశాస్త్రోపదిష్ట మార్గముచే నీశ్వరారాధన చేయుమని చెప్పినారు. ఆయి శ్వరారాధన యేవిధముచేతనైనను, పూజకుని కృతార్థుని

చేయుటకు మిక్కిలి సమర్థతమైనది. గనుక, భగవతారాధన చేయునపుడు. భగవత్పరిచర్య చేయునపుడు, భగవన్నామ సంకీర్తనము చేయునపుడు, భగవద్దివ్య మంగళవిగ్రహమును హృదయపీఠముననిల్పికొని యితరములజూడక, యితరముల తలంపక, అంతశ్చక్షువుల సాదయామయుని దర్శింపుచు శరీరమున రోమాంచలములుప్పతిల. కనులవెంటనానందబాష్పము లనీగుచు, శృతిలయాదులు తప్పుట పెరుంగక మహానందపరవ శులై, నామసంకీర్తనముచేయువా రేభక్తులువా రేధన్యులువా రే పూజ్యులువా రేజగత్పావనులు, భగవానుడు కృష్ణావతారము స్వీకరించియున్నప్పుడెందెందరు మహామహులు తన్ను సేవించుట లేదు. వారందఱినట్లుంచి భగవానుడుగోపికలఋణమునాకేగ రానిదన్నాడనిపెద్దలుచెప్పుదురు. అట్లుభగవానుడనుటకు కారణములేకపోలేదు. శ్లో॥ విక్రీతుకామాఖిల గోపకన్యాః పురారి పాదార్పిత చిత్తవృత్తిః । దద్యాదికం మోహవశాదవోచత్ గోవింద దామోదర కేశవేతి॥ పా॥ (మాధవేతి) గోపికలు పెరుగు, పాలు, మొదలైనవి విక్రియించుటకై ఆయాభాండముల నెత్తిర నుంచుకొని పట్టణములో దిరుగుచు, శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ పాదములయందు సమర్పించిన చిత్తవృత్తిగల వారై పెరుగోయమ్మ పెరుగో, పాలోయమ్మ పాలో, అనుటకు బదులుగా, ఆపరమాత్మయందలిమోహముననొడలెఱుంగక, ఓగోవింద, ఓదామోదర, ఓమాధవా, యనికేకలుపెట్టసాగిరట సోదరులారా! వింటిరా, అట్టిఅనన్యభక్తిపరవశలై యున్నారు. గనుకనే, భగవంతుడు వారి ఋణము తీర్చలేనని యుండవచ్చును. ఎన్ని కబురులుచెప్పినను. బుడిబుడి స్నానములెన్ని

చేసినను, సుద్రాక్షులు, తులసీపూసలపేరులు ధరించినను, శరీరమంతయు భస్మముపూసికొని వీతరాగుల సనుకరించి మాటలాడుచు అనుభవసూన్య వేదాంత బోధచేయనేర్చినను, భగవద్దాసులవలె పరమపదమునకు జేరరు భగవద్భక్తి విముఖుడగు వాడెంత పండితుడైనను. లోకమునకు విస్మయముడుగాని పగదనీయుడెన్నటికి గాదు.

ప్రశ్న... అన్నా పరమపావనుండగు భగవంతుని యేయేకులముల వారుపచరింపవచ్చును?

ఉత్త... ఓయీ నీవడిగినప్రశ్నకు నాకు నవ్వువచ్చుచున్నది పదిమందిలో ప్రశ్నింపదలచినప్పుడు కొంచెమాలోచించి ప్రశ్నింపవలెను. ఇట్టియర్థరహితమగు ప్రశ్న నీవేలయడిగితివో చెప్పెదవిరు.

కులభేదములు గలవారు తమతమ యిండ్లలో శుభాశుభములు జగుగునప్పుడు తమ కులమువారినే, అనగా, తమ తోతుల్యులగు వారినే యూహ్యనింతురుగదా! పరమాత్మస్వరూపుడగు భగవంతునకు జాతి, నీతి, కులము, గోత్రము, నామము, రూపము, గుణము, మొదలగునవిలేవు కుల గోత్రరహితుడగు భగవానుని ఒకకులమువారని యేమిటి అందరును భజింపవచ్చును. సర్వసముడగు భగవంతుడు భక్తిని గ్రహించును గాని యభిజాత్యమును చూడడు. జ్ఞాన సంపాదనయందును, భగవత్పరాధన యందును, మానవజాతీయంతయు సధికారముకలదే యగును. కాని వారి వారి యంతఃకరణ పారిశుధ్యము కొలది వారు వారర్హులుగ పదవులనుభవింతురు ప్రశ్న... అయ్యా అంతఃకరణజడమని యింతకుముందు

మీరు చెప్పియున్నారేగద? జడమగు అంతఃకరణకు పారిశుధ్య మెట్లుకలుగును కలిగినను కర్మతకలిగి భక్తియెట్లు చేయును? ఉత్తరము... బాబూ మీప్రశ్నలు మఘలోబుట్టి పుబ్బలో తేలుచున్నవి. దీనికి కారణము నూహింపజాలకున్నాను, చెప్పదలచి దిగినాను గనుక, చెప్పెదను వినుడు; అంతఃకరణజడమనుట సత్యమేయగును. ఈయంతఃకరణమే మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము, అని నాల్గువిధములు కలది గనుక, త్రికరణములలోనిదే యగును. ఆత్రికరణములును ప్రత్యగాత్మ సన్నిధానమును పొంది యాయా యిపనుల యందు బ్రవర్తించు చుండును. వికార రహితమైన ప్రత్యగాత్మ యేపనులను జేయదు. చేయవలయునను సంకల్పమునుకూడ దానికిలేదు. ఇక నేమనగా, చిల్లులు గల కుండలోనున్న దీపముతనప్రకాశమునురంధ్రములద్వారా నెట్లుప్రకాశమును బహిర్గతముగా నెట్లు చేయుచున్నదో అట్లే బ్రహ్మమును, కన్నులు మొదలగు నిందియముల ద్వారా బహిర్గతమగు సంతఃకరణ తోమిళితమై యుండునే కాని యితరమెరుగదు. జలము కాలు వలో నుండి తూములో ప్రవేశించి ఆతూముద్వారా మాగాని మడిలోనికి ప్రవేశించి ఆమడి ముక్కోణముగా నున్నయెడల ముక్కోణాకారముగాను, చతుష్కోణముగా నున్న మడియైన యెడల చతుష్కోణాకారముగాను, నెట్లగుచున్నదో అట్లే స్వాధిష్ఠానచిదాభాసుడైన సజీవునితోగలసియున్నయంతఃకరణమే దృశ్యమునబడి తదాకారమై పరిణమించును. దీనినే యంతఃకరణ వృత్తియనిపెద్దలు పేర్కొందురు. గనుక, చిదాభాసుడగు జీవునితో గలసికొని త్రికరణములు పుణ్యసాప

మిశ్రమ కర్మలను జేయుటకు చాలును గాని స్వతంత్రించి
 యేమియు చేయజాలవు. చేయజాలిన యెడల నవి సుషుప్తిలో
 కూడ చేయవలసిన దేకదా! నిదురయందింద్రియములకు
 భాహ్యార్థజ్ఞానము లేదు. మనస్సునకుకూడ, కర్త్యాత్యాదులును
 లేవు గనుక, అప్పుడేమియు చేయజాలవు. అయితే, విషయ
 సంగిగాని యాత్మకు విషయవ్యాసంగంబులగు నింద్రియాదు
 లతో సంగమేల? అందురా, విషయాదులతోగాని విషయ
 లాలసంబులగునింద్రియంబులతోగానిమఱి దేనితోగానిఆత్మకు
 సంగమనునది లేనేలేదు. సాక్షిత్వమున్నది అదిసర్వదా, సర్వ
 విషయము లందుకూడ కలిగియే యున్నది జలము, నదిలోను
 నదియందు బుట్టిన తరంగములలోను, ఆతరంగంబులనుండి
 పైకెగయు బింకువులలోను. బిందులపై వీచెడి గాలిలో గలసి
 పోవుశీకరములలోను. ఎట్లున్నదో అట్లే సాక్షియును, చిగా
 భానుడగు జీవుని బాల్యాదృశస్థలందును, జాగ్రత్స్వప్నసుష్టు
 లందును, మనస్సు దుష్టమై దుర్విషయముల బ్రవేశించునప్పు
 డును, ఆమనస్సే అదుష్టమై యున్నప్పుడుకూడ కలిగియే
 యున్నాడు. అట్లయిన త్రికరణ నిష్ఠంబులగు వ్యాపారంబు
 లాత్మనిష్ఠములుగా దోచుటెట్లందురా! అవిపేకులకవి యాత్మ
 నిష్ఠములుగా తోచునుగాని యదార్థమునకవి యాత్మనిష్ఠము
 లెన్నటికి కావు మనమొక పడవమీద ప్రయాణము చేయు
 చున్నప్పుడు పడవవడివడిగా నడచుచుండగా, పడవలోనున్న
 వారికి పడవ నిలచియున్నట్లును, తత్తీరస్థంబులగు చెట్లువడిగా
 బరువెత్తుచున్నట్లును తోచుటలేదా! చంద్రుని దెసమనము
 చూచునప్పుడు వాయువశమున మేఘములు పోవుచుండ

చందుగ్రిడు పగుగిడు చున్నట్లు తోచుటలేదా! ' అట్లే ' త్రికరణములును చేయుకార్యములకు దేహేంద్రియాధ్యాసచే నాత్మకర్తృత్వ మారోపింపబడినది. ఆకర్తృయు నభోక్తయు నగు పరమాత్మ కేదియును లేదు. అజ్ఞానముచేత కర్తృత్వ మాత్మ యందారోపించినంత మాత్రమున నది యెన్నటికిని కర్తృత్వము భోక్తృత్వము కలదికాదు. ఎండమావుల ప్రవాహముతో మునిగి తడియుట యెన్నటికయిన కలుగునా? దృష్టికల్పిత దోషమున శంఖము పచ్చనిదియగునా! మూఢత్వమున నాకసమున నీలత్వము కల్పించినంత మాత్రమున నాయాకాశము నీల వర్ణముకిలదగునా! కాదు అట్లే అధ్యాస దోషమున పరమాత్మయందు కల్పితమయిన కర్తృత్వమును నిజముకాదు. గనుక, సుకర్మదుష్కర్మలను దేహేంద్రియాదులే చేయుచున్నవి. జడములుకదా యందురా! జడములే, ఆత్మశక్తి వ్యాపకమున జేయుచున్నవి. అయ్యాత్మ శక్తివ్యాపకమున రాగద్వేషాదులు త్రికరణములచే త్రివిధకర్మలను చేయించుచున్నవి. అట్లయిన రాగద్వేషాదులు మాత్రముజడములు కావా... జడములు జడములచే పనులుచేయించుట కలజాయని మీరనవచ్చును. చెప్పెదను నదీజలములు తమ వేగముచే నొడ్డున నున్న చెట్లను వేళ్లతోగూడ కూల్చుట లేదా, వాయువు తన వేగముచే, జెట్లను కొంపలను పడగొట్టుటలేదా, అట్లే జడములగునవియు కర్తృత్వము కలవియగుట తప్పగాదు.

ప్రశ్న... అయ్యా... దేహేంద్రియాదులు జడములని తెలిసియు; నట్టి దేహములు నశించిన పిదప పుత్రులు చేయు

చుండెడి యుత్తరక్రియ తెవరిని గూర్చి?

ఉత్తరము... బాబూ మీరడిగిన ప్రశ్న బాగుగానున్నది. చెప్పెదను సావధానులై వినుండు పుత్తులు తమ్ముగన్నతండ్రి యను గాఢవిశ్వాసముతో నెవరిని పూజించుచుండిరో అట్టి తండ్రి శరీరచ్యుతి బొందిన తరువాత తండ్రినిగూర్చియే యుత్తరక్రియలు చేయుచుండిరి అయితే, ఆతండ్రి ఈశరీర మేనా యనుచోట నేరునముకొంతచ ర్చింపదలచియున్నది. ఏమనిన ఆతండ్రి యొక్క శరీరమే తండ్రియైన యెడల పుత్తులీశరీర మును పగుండబెట్టి యతన్నిపైబడి అనగా, నిర్జీవమగు కళేబర ముపైబడి ఓతండ్రి మాకొఱకై పడరాని కష్టములు పడి మమ్ముసాకిపిన్నవాండ్రనుగుమమ్మింటిపెద్దలనుజేసి పోయితివే యిక మాకు దిక్కెవ్వరు? మమ్మావరించు వారెవరు? మాకష్ట సుఖముల నెవరితో జెప్పికొందుము? మౌనమోపమా? మాకు మాటుమాటయేల చెప్పవని చూచువారికి సైతము జాలికలుగునట్లు శవముపైబడి యేడ్చుట కనుచున్నారము బాబూ, నిజముగా తత్సమయమున ముందున్న శరీరమే తండ్రి యైన యెడల తమచే నంతకుమున్ను తండ్రిగా భావింపబడు శరీరమును ముందుంచుకొనియంత యల్లాడవలసిన కర్మ మేలపట్టినది? గనుక ఈయనుభవమునుబట్టి చూడగా వారికి తండ్రి ఆశరీరముకాదని స్పష్టమగుచున్నది. శరీరము తండ్రి గానప్పుడు ఆత్మ, నామరూపరహిత సజాతీయ విజాతీయ స్వగతశూన్య సచ్చిదానందా ద్వితీయాపరిచ్ఛిన్నుడై యుండు నప్పుడా జనకశబ్దవాచ్యుడెడలండురా! సూక్ష్మ శరీరమే జనకత్వముచే చెప్పదగినవాడు స్థూల సూక్ష్మకారణశరీర

ములు మూడును నశ్వరములే యని చెప్పితిరికదా స్థూలముతో పాటుగా సూక్ష్మకారణములు నశింపవాయనిసందేహమురావచ్చును. స్థూలములతోపాటు సూక్ష్మకారణములు నశింపవు. శ్రీనివాసుడనునాతడుభ్రమచేతనకెప్పుడేరంగుగుడ్డలపైబుద్ధిపుట్టునోఅప్పుడాయారంగుగల వస్త్రములనుధరించుచున్నవిచెడగానేమఱియొకవస్త్రములనుధరించుచుప్రాతగుడ్డలనువిడుచుచు తాను శ్రీనివాసుడుగానే, యన్నట్లు ఒక జీవుడొక సూక్ష్మమునుపాధిగాగొని లెక్కకు మీరిన స్థూలములకర్మానుగుణముగా చాల్చుచు విడచుచు నుండును. ఆప్రకారంగానే స్థూలశరీరము లెన్నియేని వచ్చుచుండును. సూక్ష్మమొక్కటిగానే యుండి ఆవచ్చిన స్థూలముతో త్రివిధకర్మలు చేయించి యాయాశరీరములు పడిపోగానే తాను లోకాంతరాగమన గమనములుచేసి తాబోయిన లోకమున ననుభవింపదగిన సుఖ దుఃఖముల ననుభవించుచు, మరల మరల స్థూలోత్పాదనము చేయుచుండును. సూక్ష్మ శరీరమెట్లు చేయించునందురా! ఇత్త సూక్ష్మశరీరమునకు పదియారవ యవయవమగుట వలన నాత్మయు, అంతఃకరణ ప్రతిబింబితుడగు జీవుడును గలిసి తప్తమయిన యనుప గుండు అగ్నిమయంబయిన చందంబున నై సూక్ష్మము స్థూలముచే కర్మల చేయించు చుండును. కాబట్టి ఈస్థూలమునుండి వెడలిపోయినవాడే అనగా, నంతఃకరణ ప్రతిబింబితుడే మోహ వశమున పుత్రులకు తండ్రియని తోచువాడు కాని స్థూలశరీరము తండ్రిగాదు. ఎందువలన కాదందురా! నాకాలు, నాచేయి, నాకడుపు, నాప్రాణము, నామనస్సు అని వ్యవహరించుటచే స్థూల

యున్నది గనుక స్థూలమున కేయర్హతయును లేదు. అరహత లేని శరీరమునకు పుత్రాదులు పచరించుట యెందుకనిన, రాజుగారిని సంతోష పరచుటకై యతడుండునగునలంకరించుటవలె, ఆ శరీరములోనున్న వానిని సంతోషపరచుటకై యాశరీరమును పచరించుటయగును. ఆశరీరమునకు దహనాది సంస్కారము లేందుకనిన ఆదినుండియు తండ్రిగా భావించి పూజించుచున్నారు. గనుకను, శాస్త్రమూ దేశించినది గనుకను సంస్కారము చేసి తీరవలెను. తరువాత నతని గూర్చి యిచ్చిన తిలోదక, వాసోదక, పిండదానధర్మములతని జెందుననియు తన్మూలమున ప్రేతత్వ నివృత్తియై యతడు స్వర్గాది పుణ్యలోకము లనుభవించుననియు శాస్త్రములు చెప్పినందునను “యత్తదాచరితి శ్రేష్ఠస్తత్త దేవేత రేజనాః సయత్ప్రమాణంకురుతే లోకస్తదనువర్తతే అనెడి భగవద్భాష్యము ననుసరించి గొప్ప గొప్ప విద్వాంసులే భక్తిపూర్వకముగ బరలోక గతుల గూర్చి యొనరించెడి పద్ధతి ననుసరించియును, భోగసాధనమైన నూత్నశరీరమందలి యద్యాసనలన జీవత్వము వచ్చిన వారిని గూర్చి అనగా తండ్రినిగూర్చి యుత్తరక్రియలు చేసి తీరవలెను ప్రశ్న:- విబుధావతంసా! మీరు పన్యసించిన సంగతులు వినగా నేమియు నెఱుంగని మూఢమతు లెట్లు తరింతురాయని తోచుచున్నది. మూఢులకు సుగతి కల్గుమార్గమున్నయెడల దయ చేసి తెలుపవేడుచున్నాను.

ఉత్తరము... జన్మాంతర కృతపుణ్యవశమునగాని మూఢుల కయినను జన్మతరించు మార్గమన్నేషింప బుద్ధిపుట్టదు బుద్ధి పుట్టినా తరించుమార్గములు పెక్కులుగలవు అమార్గములేవి

యందురా తపస్సులు శిలోంచవృత్తి అనగా పరద్రవ్యముల
కాశింపక రోటియొద్ద రాలిపడియున్న గింజలనేటికొని వాని
మూలకముగా తృప్తిపడుట, సత్యమునుపలుకుట పరమార్థ
బోధకంబగు శాస్త్రము చదువుట, శాంతవృత్తి కలిగి
యుండుట, అంతరిగ్రదియములని గ్రహించుట, బహిరేగ్రదియ
ముల నిగ్రహించుట, దానముచేయుట, భగవత్పూజ భగవ
న్నామ సంకీర్తనము, భగవత్కదా శ్రవణము, భగవదసంత
కల్యాణచరిత్రపరనము ఇవియన్నియుతపస్సులేయగును. ఎంత
యవి వేకియైననుపైని పేర్కొన్నవాటిలో నొక్కటియైనతానా
చరింపగలిగెనేనిజన్మపరంపరలయినకొలది సత్కర్మాచరణకు
పక్రమించితత్ఫలములదాశింపకపరమేశ్వరార్పణముచేయుచు
రాగారాగాకరుణాసముద్రుడగుభగవంతుడతనియనన్యభక్తి
సామ్రాజ్యప్రవిష్టుని జేయును. కొన్నిజన్మల భగవదుపాసన
చేయుచు రాగా నతనికి మోక్షేచ్ఛ గలిగి సద్గురువుల నాశ్ర
యించి తదుపదిష్ట మార్గమునవలంబించి ముక్తుడగును.
ప్రశ్న.... మానవుని యాయువెట్లు క్షీణించిపోవును?

ఉత్త.... ఎట్లుక్షీణించునా భరిణలో బెట్టుని కష్టరములాగున
క్షీణించును. చెప్పెదనువిను ప్రతి జీవునకు నహోరాత్రముల
యందిరువది యొక్క వెయ్యిఆరు వందల హంసలు వెడలు
చుండును. హంసలుఛ్వాస నిశ్వాసములద్వారా అనగా,
లోనికిగాలిపీల్చునపుడుహంసనియు విడచునపుడుసంకి అనియుక
లదు.గావుననుకాలస్వరూపుడగుపరమాత్మనుగూర్చిజపింపనిజ
పముస్వభావముగా నదేజరుగుచుంటవలనదీనినజపయందురు.
ఇదే ఆయుక్షీణమునకును నాయుర్వృద్ధికికూడ గారణమగును

మూఢులీయ జపమంత్రాని సంతాన మెఱుంగక వృథాగా
 నల్పాయువులు కావచ్చును. మహాత్ములగు యోగులాయ
 ర్వృద్ధి కలలోనైన దలంపక మహానంద నిమగ్నలై మూలా
 ధారమునుండి నాదోద్ధానముచేసి వరుసగా నాయాచక్రవళ
 ములందున్న వర్ణములతో నజపామాతృకను మేళగించి తత్త
 చ్చక్రముల కదిష్ఠానజేవతలగు గణపతి బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్ర
 జీవ, పరమాత్మ, గురుమూర్తులకు నియమిత సంఖ్యా పూర్వ
 కముగ సమర్పించుచు యోగానందులై జీవన్ముక్తి గాంచు
 చుండిరి. ఇక వారి యాయుర్భాగ్యములు వారి వారి వశములై
 యుండును. ఇక నజ్జలగువారి యాయువులో సగము నిద్రా
 రూపమున భుక్తమగును బాల్యమున నాట పాటలతోను,
 యశావనమున విధి నిషధములును పాపపుణ్యములును తలంపక
 విషయ వాంఛావాగురుల జిక్కి వావి వరుస లెడుంగుక స్త్రీ
 జితుండై కాలమంతయును వ్యర్థముచేసి తుదకు జరావ్యాఘ్ర
 వదన గహ్వరమున జిక్కియు నాశాపాశము లత్యంతము బం
 ధింపదార పుత్రపౌత్రాదులు సైతమేవగించి తన నతినీచముగా
 జూచుటకు వగచుచు చేయునదిలేక కృషించి కృషించి నిర్భా
 గ్యుడై తన యాయుర్భాగ్యమును వృథాగా నశింపజేసిన
 వాడగును. బాబులారా మహాత్ములగు వారు సత్కాలక్షే
 పముచే తమ జీవితమును పవిత్రవంతముగా జేసికొని పోవు
 దురు, ఏవిధమగు జ్ఞానమును లేని. నరపశువులు పరబాధకంబు
 లగు సర్పములవలె తమజీవితమును బహుకళంకయుక్తము
 జేసికొని యసివత్ర వనప్రభృతి బహు భయంకర నరకము
 లనుభవించి మరల వచ్చి క్రిమికీటకాది యోనుల బుట్టుచుండు

దుడు. మహాయోగులు యోగాభ్యాసకులు పుణ్యకర్మ రచ
యితలు. వారి వారి సుకృతానుసారముగ పుణ్యలోకముల
ఫలముననుభవించి మరల ఎచ్చి శుచి మంతంబులగు ధనికుల
యింటనైననులేదా, యోగాభ్యాసకుల యింటనైనను జనించి
మరల మరల సుకృతములే యాచరించుచు జీవన్ముక్తులగుదురు
మొత్తముమీద నాయుర్ధాయము పుణ్యపాపములకు తరిగి
పోవు నదేయయినను మానవుడై జనించినందులకు ఫలమజ్ఞాన
నివృత్తిగాంచుటే యగును.

మాతృకానుసరణము.

మన జీవితము

ఓసోదర సోదరీమణులారా!

మన జీవితమును గురించి మనము చర్చించి కొంత తెలిసికొ
నుట ముఖ్యానసరము ఏమందురేని మనము జనించినది
మొదలు మరణించు వఱకు చేయుచున్న వ్యాపారములు మన
జన్మ సాపల్యమున కనుకూలమైనవా కావా, యనువిషయము
కొందరి కప్పుడప్పుడు తోచినను మనలనావరించి యున్న
మాయా పారమార్థిక విషయముల గప్పి పుచ్చుచుండును.
గనుక పెద్దల సాంగత్యము చేయుచు వారు చెప్పెడి సదుక్తుల
జెవినిడ్డచో మరల కొంచెము మన కాపరమార్థ విషయములు
స్పృహకు వచ్చుచుండును. మనము మాతృగర్భమున నున్న
పుడు చెప్పనలవిగానిఘోరనరకమనుభవించియున్నాము. గర్భ

నరకము శౌరవాది నరకములకంటె భయంకరమును సహింప
 నలవికానిదియు ననుట అతిసయోక్తి కానేరదు. ఏలయం
 దురా ఆగర్భము చీము, నెత్తురు, మలమూత్రములు, మాం
 సము మొదలగు దుర్గంధపదార్థభూయిష్టమై యుండినట్టి మల
 మూత్రాదులలోబడి పొరలాడుచు నూపిరి స్వయముగా వెడ
 లక ఆకలి చిచ్చిన మలమల మాడుచు తల్లి భుజించిన
 కట్వాన్లులవణ పదార్థముల సారము తనకు గ్రహింప నసహ్య
 ముగా నుండియు సంతకంటె నితరపదార్థములులభింపమికి
 దుఃఖించుచు గత్యంతరము గానక తనకు మాత్ర
 భుక్త పదార్థరసమునే యారగించుచు కదలుటకు మెదలుటకు
 వలను వడక మూట కట్టినట్లు జానెడుస్థలములో నిరికికొని
 పడియుండి యచటి దుర్వాసనల భరింపజాలకుండియు నాఘా
 ణించి తీరవలసిన యవసరముగలిగి గాఢాంధకార పరిమిత
 మగు హాశయమున నుండి దిక్కుగానక యించుక పూర్వ
 జ్ఞానము కలిగియుంట వలన పరమేశ్వరా నన్నీ గర్భనరకము
 నుండి వెలుపలికి జేర్చుము అట్లు చేర్చితివేని నాజీవితమంతయు
 నీసేవకు వినియోగించెదను. నీపాదమాన, నీసేవమానను పాప
 కర్మము లాచరింపను. ఓదయామయా! నన్నీ గర్భనరకమున
 మరల మరల బడకుండ ననుగ్రహింపుము. ఓదీనజనబాంధవా
 నాకు నీకంటె దిక్కులేదు రక్షింపుము అని వేడికొనుచు
 రెండు చేతులు జోడించి నెత్తిన జేర్చి మ్రొక్కుచు నదేవిధ
 ముగా తల్లి గర్భగోళము నుండి వెలువడియును నదేధ్యాన
 మనస్కులమైయుండ బిడ్డయేడువ లేదనిసంచములు వాయిం
 తుదు. చల్లగా సాగదీయుదురు తల్లి మొదలగువారు కొదచే

యుదురు. మనకప్పటికా మనస్సుపోయి మరియొక విధముగా
 మారి మాయామయంబగు ప్రపంచమున కభిముఖులమై
 యేడువ మొదలు పెట్టి మాతృ సంరక్షితులమై యాకలి
 జనించినపుడెల్ల నేడ్చుచు జనయిత్రిస్తస్య మొసంగిన గడపు
 నిండ ద్రావి నిదురించుచు బొత్తికలలో మలమూత్రముల
 నించుచు నించిన మలమూత్రములు శరీరమునిండ బాము
 కొనుచు చెప్పరాని యిడుమలబడి శైశవము గడపి యయిదవ
 సంవత్సరము రాగానే విద్యాభ్యాసము జేయుచు నాటబాట
 లతో గాలము పుచ్చుచు పెరిగి వయస్సు రాగానే యహం
 కార మనుకారములకు లోనై యింద్రియ విషయేచ్ఛాపరా
 యణత్వమున కాలము గడుపుచు నాడాతల్లి గర్భములో
 నొనర్చిన భగవద్ధ్యానాదుల విస్మరించి దురహంకారమున
 పండితులమనియు, కవీశ్వరుల మనియు, భోగులమనియు,
 జ్ఞానులమనియు, యోగులమనియు గర్వించి పెద్దలకు నమస్క
 రించినగాని, పెద్దలయెడ వినయ విధేయతలు జూపినగాని తమ
 గౌరవమునకు హానివచ్చునని తలంచి పెద్దలయెడ నిరాదరణము
 నాపుచు భగవద్ధానుల నెగతాళి జేయుచు నొకటి యనయేల
 నానెన్ని కృత్యము లాచరించి యధోగతిపాలు కావలయునో
 న్ని కృతములలో నొకటియేని విడువకచేసి మృత్యుదేవత
 ల్బడి, ఘోర నరకబాధల ననుభవించి మరల వచ్చి
 ను కుక్క కడుపునో పడవలసిన వారిమగుదుము. పుట్టిన
 వానికిచావుతప్పదు. చచ్చినవానికిపుట్టుకతప్పదు మనము మను
 ష్యులమైపుట్టివిధినిషేధములు, ముపాపపుణ్యాలు, జ్ఞానజ్ఞానములు
 కర్తవ్యాకర్తవ్యములు తెలిసికొననవకాశము భగవానునిచే

నియ్యబడి వచ్చినాము గనుక, మనమీజన్మమును వ్యర్థముగా
గడుపరాదు. ఆకలిగొన్నవా డన్నమున్నదని చెప్పికొనినంత
మాత్రమున నాకలితీరినవాడుకాడు. దప్పిగొన్నవాడు జలస్నా
రణమున పిపాసా నివృత్తి చెందడు. కాముకుడు స్త్రీ రూప
ధ్యానమున కామ నివృత్తి జెందినవాడు కాడు. రామశబ్దము
కారాంతమేనా యని యడుగగా నకారాంతమో యికారాం
తమో తెలియదు కాని నాకది ప్రాణాంతముగా నున్నదను
మన బోంట్లకు వేదశాస్త్రీతిహాసముల మాట యెందుకు.
వేదశాస్త్రములు జదువని హానికి ముక్తిలేదని యెవరయినను
చెప్పిరా? చెప్పినను మన కవి విశ్వసనీయములగునా? ఎన్నటి
కిని కావు. రోహి యే వేదము ను జదివెను. బోయ కన్నప్పయే
శాస్త్రము పఠించెను? సాలెపురువు ఏభాష్యమును జదివెను.
ఏనుగు ఏయితిహాసమును వినెను. కోతులు ఏవేదాంతమును
గ్రహించెను. అన్నలాగా భక్తి, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, ముక్తి
ఇవి యెవ్వరిసాములునుగావు వీని యందొక్క మానవజాతికే
గాక, చతుష్పాత్తులకు పక్షులకు కూడ సర్వాధికారముగలదు.
భగవానుడు, సర్వవ్యాపకుడు, సర్వరక్షకుడు, సర్వనియామకుడు
సర్వాతీతుడు అట్టి భగవానుని దివ్యనామ మొక్కతూరి,
భక్తి పూర్వకముగా స్మరించిన యెడల సర్వబంధములు తెగి
పోవును. జన్మ కర్మలు, పటాపంచలగును. ముక్తి కరతలామ
లకమగును. మనమొంతవఱకును మన జనన మరణ దుఃఖప్రవా
హమెట్లింకి పోవునాయని యోచింపవలసిన వారమే కావల
యునుగాని, డంబాచారులము కాకూడదు. డంబములవలని
ప్రయోజనముభయలోక ములందును లేదు. ఈసంసారము

గారడివంటిది. మనమెంత కష్టించి యార్జించినను మనతో మనమార్జించిన ధనము రాదు. ప్రాణము కంటె బ్రాణముగా జూచుకొన్న భార్య ప్రాణనాయువులు బహిర్గతములు కాగానే ఈశరీరమును నాయెంతిలోనుండి వెలుపలికి దీయుడని పెరల బతిమాలును. మనతో నెవ్వరును రాదు. పాపపుణ్యములు మాత్రము మనమేలోకమునకు బోయినను మన వెంటవచ్చును భగవన్నామ విస్మృతికంటె పాప మొందులేదు. భగవన్నామ సంకీర్తనము కంటె పుణ్య మన్యములేదు. గనుక మీప్రాయము వ్యర్థముచేయవద్దు. మహాపాపశుష్కకాంతారమును దహింపవలెనన్న భగవన్నామసంకీర్తనాన్నియే సమర్థమయినది. “కృష్ణేతి మంగళం నామ! యస్యవాచి ప్రవర్తతే భస్మీభవంతి రాజేంద్ర” మహా పాతక కోటయః అని శ్రీశుక మహాయోగి చెప్పియున్నాడు. ఇట్లే యెందరో మహాత్ములు చెప్పినారు గనుక, మీయందరును, భగవద్భక్తి పరాయణులై తరింతుడుగావుతమని ప్రార్థించుచున్నాను.

మనోరథములు

సోదర సోదరీమణులారా! మన జన్మ పద్ధతులను పెద్దలచే గ్రహించి యధార్థచింతనచేసి మనము జన్మరాహిత్యమును చేసికొవలెను. లేనియెడల మహాప్రకృతి క్రమక్రమముగా మనలను మనోరథవాయువు సంగొనిపోయి భయంకర నరక వహ్నికుండమున బడద్రోయును. మనోరథములకు పరిమితి లేదు. ఎట్లందురా బాల్యమున నేది యెట్లు బోయినను కీడ్

లాడ మనోరథము కలుగును. ఇంకకొంచెము పెద్ద కాగానే
 సితిగతులను బట్టియో విద్యను బట్టియో లేక కులగౌరవమును
 బట్టియో ప్రజలందరిలో తనకు గొప్ప గౌరవము కావలయు
 ననియు, అటు తరువాత పెండ్లి చేసుకోవలయు ననియు
 పెండ్లము త్రిలోకసుందరి కావలయుననియు దేనినో పెండ్లి
 యాడిన తరువాత మన జన్మ కీభార్యా సంగమమే పరమ పద
 సోపానమనియు కొంత కాలమయిన పిదప కొడుకులు పుట్ట
 వలయుననియు పుట్టిన తరువాత తన కుమారుడు సర్వవిద్యా
 సారంగతుడు కావలయుననియు నతనికి కోరిన కట్నమిచ్చి
 పిల్ల నిచ్చెడివారు గొప్ప సంబంధము కావలయుననియు తన
 కుమారునకు గలిగిన సంతతికి పెండ్లిండ్లు కావలయుననియు
 వారికి పుత్రులు కలుగవలయుననియు నొకటి యనయేల
 మానవజాతి కోర్కెల జెప్పవలయునన్న నేండ్లును పూండ్లును
 బట్టును. పోనిమ్ము కోరుకొనిన కోర్కెలు కొనసాగునా
 అన్నియు నెన్నటికిని కొనసాగవు ఒకటి రెండు తాను తలంచి
 నట్లయినను తక్కిన వన్నియు స్వప్న మనోరాజ్యములవలె
 వెంటనే నశించును. ఇట్లు వృథామనోరథ ప్రవాహమున
 కుత్సత్తి స్థానమేదా యని యాలోచింపగా మనస్సే యని
 తోచక మానదు. మనము సర్వదా ప్రయత్నించి మనస్సును
 దుష్టమనోరథముల మీదికి పోకుండ నిలిపి ఆత్మాభిముఖము
 చేయుదుమేని యది మెల్లమెల్లగా నాత్మసుఖాను భవమును
 మరిగి, క్రమక్రమముగా నది యాత్మ తాదాత్మ్యమును పొంది
 యానంద స్వరూపమే యగును కావున మనము మనస్సును
 వృథావాసనల మీదికి పరుగులు పారికుండ చేయుట కర్త

వ్యము ముక్తిముక్తియని చెప్పకొనుటయేగాని యాముక్తి
యాకీసము మీదినుండి దిగివచ్చి మనలను వరింపదు. ముక్తి
స్వతస్సిద్ధముగా నుండియే యున్నది. వాసనా వినాశసమేముక్తి
యని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు. గనుక, మీమనస్సును మీవ
శము చేసికొనుట ముఖ్యము.

చిత్తవృత్తిని నిగ్రహించుట

ఓరి జీవా! నీవపరిచ్ఛిన్నుడవై, నిర్వికారుడవై, అద్వితీయుడవై
అఖండ పరిపూర్ణ సచ్చిదానందుడవైన బ్రహ్మవు. నీవడి
యవిద్యావృత్తుండవై మరచి దేహాధ్యాస వలన జిక్కుపడి
మోహాలతా బద్ధుండవై జన్మ పరంపరల నెత్తువాని లాగున
దోచు చుంటివి గాని నిజమునకు, “జన్మైవ తేనాస్మి, తదైవ
మృత్యుః! నాస్త్యేవ నిత్యస్య విభోరజస్య” నిత్యుడవు, విభు
డవు, అజుడవు అగు నీకు జన్మయులేదు అట్లే మృత్యువును
లేదు. నీవు దేహాత్మభ్రాంతి యవిద్యావశంబున జెంది, నాభార్య
నాబిడ్డలు, నాయిల్లు, నాది నాది యని దుర్భ్రమనొంది
యున్నాడవు నీస్వరూప లక్షణములు నిజముగా నీవెఱుంగవు
నీకీ సంసారము అధ్యాసవలన గలిగినది కావున నామాట
యొక్కటి కడపటిదివిను. లోకానువర్తనమును, శాస్త్రాను
వర్తనమును, దేహాను వర్తనమును, మొదలంటవిడచి
స్వాధ్యాసను విడచిపెట్టుము అప్పుడు నీవు నీవే యగుదువు.

ఎ రు క

సోదరా! నీవు ప్రేమించు బంధుమిత్రులును దార పుత్రాదు
లును, దేహసంబంధములుగాని, ఆత్మ సంబంధములుకావు.

నీప్రకాశము నొంది బలవంతమై సంకల్ప వికల్పంబుల నిఘ్న
 సమునకు లెక్కలేనివి జనింపజేయు 'మనస్సు నభిమానశూన్యు
 డవగు నీవభిమానివైనట్లు యంత్రపు బొమ్మలాగున నాడి
 యధఃపతనమగుచున్న వానివలె దోచు చుంటివి. నాది నాది
 యని పొరలాడి నీతాత ముత్తాతలవంటి వారెందరెందరో
 పోయిరి. వారెచటికి పోయిరో, ఏసితిజెందితిరో తరువాత
 నేమికానుంటిరో, మనమూహింప జాలము. ఆపోయినవారు
 వారి శరీరమున గోచియునులేకుండ తగులబెట్టబడిన వారే.
 పూరి పుడకయును వెంటగొంపోయి యెఱుగరు. క్రేమించు
 వారినందరిని వీడి వారెట్లుపోయిరో, పోవలసినవారు నట్లే
 పోవుదురని తెలియుచునే యున్నది. పెద పేరికి దిగినంత
 చినపేరికి దిగునను సామెత వృథాగాదు. ఎండమావులు జలత
 బునిభ్రమసి దప్పిగొనినలేడి తజ్జలంబులకై పరువెత్తిపరువెత్తి
 యులసి యసువులు వాయుచందమున దురాశాదాహ బాధి
 తులమై మగుమరీచెకలబోలిన సంపదకై పాకులాడి తుడ
 కాలేడి చందముననే యగుదుమని జ్ఞాపకముంచుకొనుము.
 అజ్ఞాన నిద్రచుండి మేల్కొనుము. ఈశరీరము నిత్యముగాదని
 త్వరపడుము నిత్యసుఖస్వరూపుడగు నీవు మహాభయంకర
 సంసారారణ్యములో జిక్కినట్లుటించి. ఈయరణ్యములో చుట్టా
 లను దొంగలు, విషయములను పెద్దపులులు, వాంఛలను
 కూరసర్పములును, కామ రోషాదులను భల్లూకములు
 మఱియు ననేక విషయవిషమ దృశ్యములు కలవు. కలవని
 నీవు భయపడ నవసరములేదు, నీవు భయభ్రాంతుల కాకరం
 బగు మనస్సంగము వీడితివేని వెంటనే యివి యన్నియు

నదృశ్యంబులై పోవును. తత్ ఊణమే నీవానంద మయత్వము
చెందగలవు.

గురు శిష్య ప్రశ్నోత్తరములు

శిష్యు... కం॥ శ్రీగురుమూర్తి వటంచును | నే గురుతించితి
మహాత్మ నిరవధికకృపణ | నా గురుతు నాకు దెల్పవే | ధీగణ్య
బుధేంద్రమాన్య! దేశికవర్యా॥

కం॥ తేకువచెడి, భవమను పెను చీకటిలో జిక్కి వెతల
జెందితిని, నమోఽవాకము లొనరించెనఁదుర్ధ్ధికుడ గణింపు
మయ్య! దేశికవర్యా॥

కం॥ తారకముసాంఖ్యమునుగడు | నోరిమి నమస్కమ నెడి
యోగత్రయము॥ గూరిమిదెల్పి కృతార్థతఁధీరోత్తమ నాకు
గూర్చితివి గురువర్యా॥ (సాష్టాంగ నమస్కారమును సలిపి)
గురుప్రభూ... కరుణామయులగు మీ యుపదేశ మందిన
మహాభాగ్యమున నాకు సాధు సజ్జనుల సహవాస మయాచిత
ముగా లభించెను. మానసికంబులగు మాఢ వృత్తులు నశిం
చెను. దేవతారాధన గీతాపారాయణ వేదాంతవాక్య శ్రవణ
జప తపంబులు నిర్విగ్నముగా సాగుచుండెను. పెద్దలను గౌర
వించుట, లోకోపకారము చేయుట మొదలగు కృత్యముల
బాల్గొనుచుంటిని. ఇదియంతయు భవదనుహగ్రమని మీపాదు
కల స్మరించుచుంటినిగాని, అయ్యా నాకృతార్థతకిది చాలునా
చాలనియెడల దీనుడనునన్ను కరుణించి చెప్పదగియుంటినేని
పరమార్థ విశేషముల దెల్పుటకు మిమ్ము ప్రార్థించుచున్నాను
గురువు:- ఓయీ సంతోషము సంతోషము గురువులుపదే
శించిన మార్గమనుసరించుటయే శిష్యులకు గురు ఋణవిముక్తి

గురువు లుపదేశించిన పథము వివర్జించుటయే గురుద్రోహము నీవు సలుపుచున్నదియును పరమార్థమే. ఇంకను నీ కేమిసందేహమో? ఏమి కావలయునో తెల్పుము. శిష్యుల హృదయ సంతాపమును దీర్చుట గురువులవిధి గనుక నీకున్న సందేహముల నివృత్తి చేసెదను చెప్పుము.

శిష్యు... ధన్యుడను దేవా! దేహపరిశోధనమును గూర్చి వినవలయుననియున్న నాయందు దయయంచి తెలుప ప్రార్థించుచున్నాను.

గురు... బిడ్డా మంచి సందేహమే కలిగినది. స్వదేహపరిశోధనము ముఖ్యావసరము. దేహము నశ్వరమనియు జడమనియు దెలియుచున్నదిగనుక, నశ్వరమయినదానిని విచారణ చేసినచో నిత్యమయినదేదో తెలియగలదు. నిత్యమయినదాని నెఱింగిన గాని మనమానంద స్వరూపమును గురుతింపజాలము. చెప్పెదను విను. కరచరణములు కలిగి మరియు మొద్దులాగున గనుపడుచున్నది. గనుక, ఈ దేహము స్థూలమందురు. ఈస్థూలదేహము త్వక్కు, మాంసము, చర్మము, శల్యములు, రక్తము, నరములు, మేధస్సు, మజ్జ, వస, మల మూత్రములు మొదలగు పదార్థ మయమై యుండును మరియు నఖములతోను, రోమములతోను నిండియుండి కలుగుట పుట్టి పెరుగుట, పరిణమించుట, కృశించుట, నశించుట మొదలగు నారు వికారములతో గూడి యుండును. ప్రస్తుత మిట్టి వింత బొమ్మ యేర్పడుటకు తలి దండ్రిల శుక్లశోణితములు కారణము. పంచీకృత మహాభూతసంభవమును కర్మ సంచితమునై జీవునకు భోగస్థానమై యిదియుండును

శిష్యు... సూక్ష్మశరీరమందురే దాని. పుట్టుక యెట్లో సెల విండు.

గురు... శాస్త్రముచే నూహింపదగినదియు స్వానభవ దర్శనీయమును స్థూలములాగున దోచనదియు నగుటవలన దీనిని సూక్ష్మ శరీరమందురు. ఇదియే జీవునకుపాధి. దీని మూలకముగానే జీవుడు యాతాయాతములు జెందుచుండును. ఇది కూడ నిత్యమైనది కాదు. కాని మాటిమాటికి స్థూలశరీరము లాగున నిది సామాన్యముగా నశించునదిగాదు. మొత్తము మీద దీనికిని భంగము లేకపోలేదు అది కారణముగా సూక్ష్మమునకుకూడ శరీరమని పేరు వచ్చినది. జీవుడెన్ని కోట్ల జన్మములెత్తుటకు కూడ నిదే యాధారము. ఇది కర్మేంద్రియములయిదు, జ్ఞానేంద్రియములయిదు, ప్రాణములయిదు, మనస్సుతోకూడిన బుద్ధిచిత్తముతోకూడిన యహంకారము ఈపదు నేమనుకూడి సూక్ష్మమగును. పందొమ్మిదియనికొందఱితమము అప్పుడు మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారములు నాలుగు గ్రహింపనగును.

శిష్యు... కాగణ దేహస్వరూపమెట్టిదో?

గురు... స్థూలసూక్ష్మములు కార్యములై తోచుచున్నవి గనుక కార్యమునుబట్టి కారణమూహింపవలయును. ఎట్లనగా కార్యమయిన పొగనుబట్టి కారణమయినయగ్ని నూహించినట్లే. అదియునుగాక నేను తెలియనివాడను, మూఢుడను, అను ప్రసిద్ధి యొకటికలదు. గనుక స్థూల సూక్ష్మములకు కారణమగుటవలన దానికి కారణ శరీరమని పేరు. కారణమన్న జాలదా? శరీరమనుట యెందుకందువా? అదియును నశించు

నదియేకదా. అందువలన శరీరమని పేరు వచ్చినది.

ఈస్థూలమునకు జాగ్రత, స్వప్నము, సుషుప్తియను మూడవస్థలు కలవు. జాగ్రదవస్థ యనగా సకలేంద్రియముల వలనను బాహ్యములగు విషయము లెంతవరకు గ్రహింప బడుచున్నవో అంతవరకు జాగ్రదవస్థ ఈయవస్థయందభిమానియగు జీవునకు విశ్వుడని పేరు. స్వప్నావస్థయనగా, సకలేంద్రియముల వలనను బాహ్య విషయజ్ఞానమురాక, ఒక మనస్సే విషయాకారంబుగామారిమనస్సేకర్యాకారంబుగా నెంతవరకుండునో అదిస్వప్నావస్థ దీనియందభిమానియగు జీవునకు తైజసుడని పేరు. ఇక సుషుప్త్యవస్థయనగా, సకలేంద్రియంబులకును బాహ్యజ్ఞానమురాక, మనస్సే విషయాకారంబుగానైన నుండక, బుద్ధికారణాకారంబుగా నెంతపర్యంతముండునో అదిసుషుప్త్యవస్థ. దీనియందభిమానియగు జీవుడు ప్రాజ్ఞుడు, మరియు దీనియందు అన్నమయ ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, ఆనందమయములనుపంచకోషములుకలవు. అన్నమయమనగా, అన్నము వలనబుట్టి కాలేసేతులుగలిగిస్తంభమువలె దోచుచుపడ్చికారములతోగూడి యుండునది. ప్రాణమయమనగా, కర్మేంద్రియములు, ప్రాణేంద్రియములు పదియును, ప్రాణమయకోశము. మనోమయమనగా, మనస్సును జ్ఞానేంద్రియములయిదు నీయాలును మనోమయ కోశము. విజ్ఞానమయ కోశమనగా బుద్ధియును జ్ఞానేంద్రియములయిదు నీయాలుగూడియైనది. ఆనందమయమనగా ప్రియమోదములు కలిగి, అజ్ఞానమే ముఖ్యముగా గలది. జ్ఞానేంద్రియములు, కర్మేంద్రియములు, జ్ఞానకర్మేంద్రియ విషయములు పది. మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారం

బులు నాలుగును కలసి ఇరువదినాలుగు తత్త్వములాయెను. ఇరువది యైదవవాడు జీవుడగును. ఇదిగాక ఈ దేహమున కామకోధలోభమోహమదమత్సరంబులను షడ్వర్గముకలదు ఆకలి, దప్పి, శోకము, మోహము, నిద్రా, తంద్రలను షడూర్ములు కలవు. ప్రాణాపానవ్యానోదానాది, పంచప్రాణములు నాగ, కూర్మ, కృకర, దేవజత్త, ధనుంజయములను పంచోప ప్రాణవాయువులు కలవు. ఇవియన్నియు పంచీకరణపద్ధతిని చూడదగును. దశవిధనాదములు, ఊర్ధ్వలోకములు, అదోలోకములు, సప్తద్వీపములు, సప్తసముద్రములు, దేహాత్రయవివరము షడూర్ములు, షడ్భావవికారములు, ఓంకారప్రకరణము, అష్టమదములు, తాపత్రయములు, జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియ వ్యాపారములు, అంతఃకరణ చతుష్టయవివరణము మొదలగు నవి పెద్దలవలన విస్పష్టముగా తెలిసికొనుట మంచిది. ఈపైని పేర్కొనబడిన వన్నియు నాత్మయందధ్యస్తమయినవి గనుక నేతి నేతివాక్యముల హృదయమందుంచుకొని దేహపరిశోధన చేసి ఇందులో నేదియు నేనుగాను నేను నిష్కళ, నిర్వికల్పక సత్రామాత్మ్రుడనని దేహేంద్రియ వ్యతిరిక్తుడనని తెలిసికొనుటయే ఈ దేహపరిశోధన వలన ప్రయోజనము.

శిష్యుడు... స్వామి ఎనుబదినాలుగులక్షల జీవ సముదాయ మందురుగదా! వాని వివరమును తెలువగోరు చున్నాను. గురు... ఓయీ వృక్షజాతులు ఇరువది లక్షలు. జలచరవర్గములు తొమ్మిదిలక్షలు. క్రిమికీటకములు పదునొకండులక్షలు. మానవజాతిభేదములు నాలుగులక్షలు. చతుష్పాత్తులుముప్పదిలక్షలు. పక్షిజాతి పదిలక్షలు, స్వేదజములుఅయిదులక్షలు.

వాయుజము లయిదులక్షలు, మొత్తమొనుబదినాలుగు లక్షలు
 ఇయ్యెనుబది నాలుగులక్షల జీవ సముదాయములో మనుష్య
 జన్మ మాత్రము బహుదుర్లభము. మనుష్యజన్మ బడసిన
 వారిలోవిద్వాంసుడగుట కడుంగడుదుర్లభము. ఆ విద్వాంసు
 లలో నాత్మానాత్మావివేకము గలుగుట వరమ దుర్లభము.
 ఆత్మానాత్మ వివేకము గలవారిలో కేవలబ్రహ్మ విద్వరిష్టు
 డగుట యత్యంత దుర్లభము. ఓయీ బ్రహ్మచారియు; గృహ
 స్థుండును వానప్రస్థుండుకూడ ఆత్మానాత్మ విచారణచేయుట
 ముఖ్యమగువిషయమేగాని, సన్యాసి గానివాడు వేదాంతవిచా
 రణచేయుట కప్పలను త్రాసులో బెట్టి తూచినట్లుండును. అనగా
 త్రాసులోకప్పలునిలుచుటయు, గృహస్థుడగువాని చిత్తవృత్తి
 నిలుచుటయు సమానముగా నుండును. గనుకనే, “మోక్షాధి
 కారీసన్యాసీ గృహస్థః కిలకర్మణి” అని వేదాంతులు చెప్పు
 చున్నారు. అయినను గృహస్థుడకూడ అంతస్సన్యాసియగు నేని
 కృతార్థుడై యగును.

సందేహవాక్య ఫలితములు

అజ్ఞానాంధకార పరివృత్తులై దేహేంద్రియాభిమాన
 మున నొడలు తెలియక కేవల పుణ్యకర్మలయందు గాకున్నను
 మిశ్రమ కర్మలయందైన మనస్సును ప్రవేశపెట్టక కొందరు;
 కొందరు పుణ్యకర్మలయందు మనస్సును ప్రవేశపెట్టి చేయుచు
 కాలము గడపి యాశరీరమును విడచి, తిరిగిజన్మించి, యాయా
 కర్మఫలము లనుభవించుట చిత్రముగానే యుండును కొంద
 రికి భూవసతి కలిగి యుండును. కొందరి కాభూవసతి యుం
 డియు ఋణాధిక్య మగుచుండును. కొందరు ఋణపడియును,

మహాభోగము లనుభవించుదురు. కొందరు మహాధనవంతులయ్యును, నిరుపేదలకంటె త్యాగ భోగములందు హీనులుగా నుందురు. కొందఱు బహుసంతాన వంతులై కుటుంబభారమున నల్లాడి యాకులు మేయుచుందురు. కొందరు మితిమీరిన భాగ్య భోగ్యములు కలిగి సంతానమునకై సర్వ ప్రయత్నములు చేయుచుందురు. కొందరు పుత్రవంతులయ్యును వాకు దుర్బీతిపరులగుటకు జింతించుచుందురు. మరియు ననేకులనేక విధములగు కష్టసుఖముల సందుచున్నారు. ఇదియంతయు జూడగా, నొక్కచిత్తన మొకవృత్తమై పెక్కి ఫలముల గాచినరీతిగా, చేసిన కర్మ యొక్కటియైనను వదియనంతంబులగు ఫలములనీయగలదని తోచుచున్నది. అందువలన కర్మ రతుడైనను దుష్కర్మలనుమాని సుకర్మలయిననుచేసి, చేసిన సత్కర్మఫలమున పేక్షింపక, కర్తృత్వముకూడ తనపై నారోపించుకొనక యుండినచో నట్టి కర్మఫలములు చేసిన వానికి జెందవు. పరమేశ్వరునకే చెందును. తన్ములమున దయామయడగు నద్దేవదేవుడు చిత్తశుద్ధి యొసగి, చిత్తశుద్ధిద్వారా జ్ఞానదానము చేయగలడు. అంతవరకే సత్కర్మఫలమయినను చేయునుగాని జ్ఞానమును మాత్రము కలిగింప నేరదు. గడ్డి మేటికి, నగ్నికి, చీకటికి, తేజమునకు నెట్లు సంయోగము కూడదో అట్లే, జ్ఞానకర్మలకు సంయోగము కలుగదు. ముముక్షువుగనువాడు సంకల్ప నాశనమునకు యత్నించునుగాని, సంకల్పియెన్నటికినికాదు. వానికి సిద్ధులతో ననసరములేదు. అతనికి మోక్షేచ్ఛకూడ బంధమేయగును, లోకములో నెవ్వడైనను ముముక్షుత కైయత్నించుచు స్వప్నల్యములగు

సంకల్ప వికల్పముల చేయుచుండుట మంద లక్షణముగాని
యన్యముకాదు.

వైరాగ్యబోధోపరతులు

(ప్రశ్న.... మహాత్మా వైరాగ్య బోధోపరతుల హేతుస్వ
రూపములును, వాని యవధియు దెలుపగోరు చున్నాను.
గురు.... వైరాగ్యము, బోధ, ఉపరతి, యీమూడును పర
స్పర సహాయములు గలవిగా నుండుట సహజము. కాని
యొకప్పుడొక్కని యందొకటి విడివడును, సమస్తవిషయము
లను కక్కిన యన్నమువలె కోరకుండుట వైరాగ్యమునకు
హేతువు, మొదలా విషయంబులందు వాంఛయే లేకుండుట
స్వరూపము, కోరికల ననుభవించక యెందుకు విడచితిమిరా
యను సందేహము రాకుండుట కార్యము. బోధకు శ్రీవణా
దులు హేతువులు, ఆశ్రీవణాదుల వలన గలిగిన జ్ఞాపముచే
నేను బ్రహ్మను, ప్రపంచమునకు దేహేంద్రియాదులకు నేన
తీతుడననియెడి దృఢనిశ్చయము స్వరూపము. పంచకోశా
దులు నేను గానను నిశ్చయము కార్యము. ఉపరతికి నియ
మాదులు హేతువులు, చిత్త స్తైర్యముస్వరూపము. న్యవహార
శూన్యత్వము, కార్యము, వీని కవధులని చెప్పెదను వినుము,
వాసనలుదయింపకుండుటే వైరాగ్యమునకవధి. అహంకారము
జనింపకుండుటయే బోధకవధి. పరమాత్మయందు లీనమైన
నునోవృత్తి మరల జనింపకుండుటయే యుపరతికవధి. కావున
వైరాగ్యము తన కెంతకలదో జ్ఞానమెంతవరకు గలదో; ఉప
రతి యెంతవరకు కుదిరినదో, పైనానింబట్టి చూచుకొనవల
యును గాని డాంబికపు పోకడలు పోజూచిన నిష్ప్రయోజనము

మంత్రానుష్ఠానము

శిష్యు... గురూత్తమా? మంత్రానుష్ఠానపరులకు ముక్తిసులభముగాలభించునా?

గురు... ఓయీ మంత్రానుష్ఠానములు చేయవలసిన పద్ధతిలో చేయుచుంటిరేని ముక్తిని సులభముగానే పొందగలుగుదురు. చేయవలసిన పద్ధతి వినుము. అనుష్ఠానము మూఢువిధములుగా చేయుచున్నారు. వాచాజపము. మంత్రాక్షరముల బిగ్గరగా నుచ్చరించుచు మంత్రాధిష్ఠాన దేవతను గురుతింపక మనస్సును స్వేచ్ఛగా విడచి చేయుజపము కొంచెము ప్రయోజనకారిగా నుండును. అనగా, పవిత్రములగు మంత్రాక్షరముల నుచ్చరించుట వలన నది వాగ్విద్యయు చేసిన పుణ్యమగును. వృధాగా నట్లయిననుపోదు. ఇక మానసిక జపముపాంశువు. తాను వేరని మంత్రాధిదేవత వేరని తలంచుచు మంత్రాధిదేవతను ధ్యానశ్లోకోక్త ప్రకారముగా పాదాది కేశాంతమును మనస్సున ధ్యానించుచు మంత్రమును బిగ్గరగా నుచ్చరించక తాత్పర్యములతో మంత్రబీజముల నుచ్చరించుచు చేయునది, ఇది వాక్జపముకంటె నూరు రెట్లు ఫలముకలదు. ఇక ధ్యాన జపము దీనినే పరజపమందురు. ఈపరజపానుష్ఠానపరుడు శుచియై విజనప్రదేశమున విశ్రమించి సర్వేంద్రియముల నాకుంచనంబుచేసి యింద్రియ విషయ ధ్యానమయినను చేయక మనస్సును నిలువబెట్టి పవిత్రహృదయుడై మంత్రబీజముల నఖండతేజోమయములుగా మూలాధారమునుండి సహస్రారాంతము భావనచేయుచు నిరతమును విస్మరించి తనకు

మంత్రాధి దేవతకు, గురువులకు, మంత్రమునకు నభేదమును
 పాటించుచు, తాల్కోష్ఠములనైన నాడింపక, శనులుమూసి,
 యానందపరవశుడై, తనువున రోమాంచలము లుప్పతిల,
 సంతర్పితముల మంత్ర బీజముల సూత్రమున గ్రుచ్చబడిన
 మణులవలెను, పర్యుపరిస్థితంబులుగా దర్శించుచు, సంతశ్శవ
 ణముల తన్నాదము నాలించుచు, జేయు జపమును తుడకు
 విరమించి, మనోలయముచేసి, నిశ్చేష్టితుడై తనను మరచి,
 యూరకుండు జపము పర జపము. అనగా ... బిగ్గరగా
 పొరుగువారికి వినబడునట్లు చేయుజపము. స్థూలము రహస్య
 ముగా తనకు మాత్రము వినబడునట్లు జేయు జపము
 సూక్ష్మ జపము తనకుకూడ వినబడకుండ మంత్రాక్షరము
 లను నుచ్చరించకుండ జేయుజపము. పరజపము ఈపరజపమే
 మనోలయము, “జ్ఞానకోటి సమోలయః” మనోలయమే
 బ్రహ్మము, బ్రహ్మమేతాను, దాసూ! విన్నావా! ముక్తిముక్తియని
 వేరుగా నెచ్చటినుంచి వచ్చును? వాసనా క్లేశముల నశింప
 జేసి, గాలితేని చోటనున్న దీపములాగున, నిశ్చలమగు
 మనస్సు కలుగుటే ముక్తి. అనగా ... ననాత్మ స్ఫురణ
 రాకుండుటయే ముక్తి. మహాబుష్టులు ముక్తులుగాక, ముక్తి
 మార్గము తెలియక, తలక్రిందుగా తపస్సు చేసినారని తలం
 చుట యవివేకము. ముక్తులయినంత మాత్రమున ప్రారబ్ధ
 మయిన కర్మ నశింపదు. గనుక ప్రారబ్ధము క్షయమగు
 పర్యంతము శరీరములుండకపోవు. మహాత్ములు బ్రహ్మీ భూ
 తులు గనుక వారికా శరీరములు; శరీర ధర్మములును; బాధ
 కములుకావు. ముక్తులకుకూడ శరీరములు నశింపవా యన

వలదు. కలబంద మూలము నశించినను అది నశింపదు మంట
ఆరిపోయినను పొగ పోదు. అట్లే శరీరములుకూడ యోగులకు
ప్రారబ్ధము క్షయమగు పర్యంతమును పోదు, గనుక మంత్రా
నుష్ఠానముకూడ జ్ఞానయుక్తమయ్యెనేని ముక్తిదాయకమగుట
నిస్సం దేహము.

మ హా మంత్ర మహిమ.

[ఇదిమహాయాగస్వామివారి బోధభాస్కర ప్రతిబింబములోనిది]
సోదరులారా! మహామంత్రములగూర్చి విచారితము. ఏమన
తారక మంత్ర మహిమచేతనే గదా శ్రీ యాంజనేయులు,
వాల్మీకి, విభీషణుడు, గుహుడు, కఫీరు, రామదాసు మొద
లగువారు కృతార్థులైరి. అలాగున శివ మంత్ర మహిమ
చేతనేగదా మార్కండేయుడు, శివనాథ్యులు మొదలగు పదు
నెనమండ్రు సిద్ధులును; తిప్పరు మాణిక్య వాచకులు మొద
లైన యిరువది ముగ్గురు నాయనార్లును మరియు ననేక సిద్ధ
పురుషులసార మహిమ గలవారైరి. అటులనే శ్రీనారాయణ
మహామంత్రమహిమచే నారదాది మహామునులు, నమ్మా
ళ్వారు మొదలైన పండ్రెండువురాళ్వారులను మహా జ్ఞాన
సంపన్నులయిరి, గాయత్రీ మంత్రమును శ్రీవశిష్ట మహాముని
బ్రహ్మాదండములో నావాహనము చేసినందున విశ్వామిత్రు
డాబ్రహ్మా దండమును జయింపజాలకపోయెను. గనుక మంత్ర
మహిమ యగణ్యము. ఫలము నపేక్షించిగాని, సిద్ధినపేక్షించి
గాని యనుష్ఠించిన వారికా ఫలములు కలుగునుగాని, బంధ
రహితము కానేరదు. ఫలాపేక్ష గలవారు బహిర్ముఖులు.

అంతర్ముఖులకుగాని జ్ఞానోదయముకాదు. జ్ఞాన సంపన్నులు గాని వారికెన్ని సిద్ధులుండినను శోక నివృత్తియు, నానంద ప్రాప్తియు కలుగదు. గనుక, చిత్తైకాగ్రతతో జపము చేయుటమంచిది. అట్లుచేసిన జప మావరణ నిక్షేపరహితమగు జ్ఞాన తాదాత్మ్యమునుపొంది, తైలరహితమగు దీపమువలె తనంత దానె శాంతించును. అంతవరకు మంత్ర జపము చేయుచునే యుండవలయును. ఎన్ని మంత్రముల జపింప నేర్చినను నాత్మానాత్మ విచారణలేనివారికి బ్రహ్మ సాక్షాత్కారము కానేరదు. కొండలు మాత్రము నిరంతర జపానుష్ఠానపరులై పరమేశ్వరానుగ్రహమున నాత్మ నిష్ఠయు గల వారగుచున్నారు. కాని యిది యండటికిని సాధ్యముగాదు. పరమేశ్వరారాధన సక్రమముగా జేసినవారికి క్రమముగా వేదాంతానుభవము కలుగుట సుప్రసిద్ధము. అంతదనుక నోపికపట్టి యనుష్ఠింపవలయును. మనమొక ఫలవృక్షమును నాటి ఫలోదయ పర్యంతమావృక్షము నెట్లు పోషింతుమో అట్లే జ్ఞాన ఫలోదయమగు పర్యంతమును భగవదర్చా బీజమును శక్తివంచనలేకుండ పోషించుచునే యుండవలెను. అల్పబుద్ధులును కారణాంతర భక్తిపరులునగు వారికామంత్ర మహిమలు మరుగుపడిపోవును. మహా మంత్రములలో నేకాక్షరమాత్ర మంత్రములును కలవు. అట్టి మహామంత్రము చిన్నదనియు, ఫలమునీయ నోపవనియు నిరశింపరాదు. వట బీజము సూక్ష్మమయినను నది గొప్ప వృక్షముగా బరిణమించునట్లు మహామంత్ర మెంత చిన్నదియైనను దాని పరిణామము గొప్పదియేయగును. అయినను సిద్ధులనుగోరి మంత్రా

నుష్టానము చేయరాదు. సిద్ధులాత్మ జ్ఞానమునకు బాధకములుగాని సాధకములుగావు. పరమేశ్వరాను సంధానములగు జప ధ్యానాదులు, జ్ఞానదములగుటకు సందియములేదు. ఈ మహామంత్రములుగాక శాబరములను నొకమంత్రగణముగలదు. మనమామంత్రముల ననుష్ఠింపరాదు. అనుష్ఠించినచో నవి యహంకార జనన స్థానంబులై, నింద్య వాంఛాపరిపూరితంబులై, యుపాసకుని నరకకూపమున గూల్చిదోయును. తారక మంత్ర మనగా జననమరణ రూపక సంసార సాగరమును తరింపజేసెడి దగుటచే దానికాపేరు వచ్చినది, గనుక తారకమను పడవ నాధారముగా జేసికొని, సంసార పారావారము నుత్తరించి, బ్రహ్మానంద పదవిని పొందవలయును. వత్సము నాశ్రయించి, వెనుకొను ధేనువులాగున, తారకాది దేవత జపితను వెనువెంటనుండి రక్షించుచుండును. పరమాత్మ యమృతుడు గనుక నతని నాశ్రయించిన భక్తులు నమృతత్వమును జెందుదురు. అట్లు అమృతత్వమును పొందవలయునన్న మనశ్శుద్ధితో తారకమంత్రానుష్టానముచేయుట మనకు విధి.

ఒక మానవ జాతికి వృత్తి భేదములు.

ప్రశ్న:- గురుప్రవరా! శరీరములన్నియు భౌతికములేకదా? వృత్తి భేదములేల యేర్పడినవో సెలవిండు.

ఉ॥ ఒక మానవ శరీరములేగాదు, లోకమునగల స్థూల శరీరములన్నియు భౌతికములే. ఒక పంచీకృత మహా భూతముల వల్లనేగాక, జీవుని కర్మయు శరీరమునకు కారణమే

గావున కర్మలయొక్క ఫలము పృథి వ్యాధి భూతములలో
మిళితమై కర్మాను గుణములగు శరీరముల నుత్పాదించును.
అతికారణముగా శరీరవైచిత్ర్యము లేర్పడుచుండును. ఈశరీర
శకటము నభిమానముతో నడిపించుటకు సూక్ష్మము చోద
కతబయియుండును. అయితే ఒక్కొక్కజీవునకు ననంతము
లగు స్థూలములు వచ్చుచుబోవుచునుండును. గాని సూక్ష్మశరీ
రముమాత్రమెన్నటికిమారదు. ఏలయందువా జీవుడొక్కడే
బహు కర్మ ఫలముల ననుభవింప వలసినవాడై
యున్నాడు. గనుక, నాయా కర్మఫలముల నెల్ల నాయా శరీ
రముల ద్వారా తాననుభవించుచుండును. ఒక్కతల్లిదండ్రులకే
నలువురు పుత్రకులు గలిగినచో వారిలో నొకడు భీరుడగును
ఒకడు భీరుడగును, ఒకడు చోరుడగును, ఒకడు జాగుడగును,
నీనిఒట్టి చూడగా నానలువురను కుమారకులనుగాగని వారి
వలన గలుగు సుఖదుఃఖముల ననుభవింపదగిన కర్మమాత్రమే
తల్లిదండ్రులదిగాని. ఆధీరత్వము, భీరత్వము, చోరత్వము,
జారత్వము, మొదలగు వృత్తిభేదములతో జెరలాడవలసిన
కర్మ లాకుమారులొకరించి యున్న వేయగును. ఆతల్లిదండ్రులు
కుమారులు, వారిబాంధవులు, సేవకులు, మున్నగువారందఱు
నొక్క మానవజాతివారే యైనను కర్మఫలములు మాత్రము
వేఱువేఱగుట నలన వృత్తులును కర్మానుసరణములై వేఱు
వేఱుగానే యుండును. ఫలభోక్తజీవుడు గావున తాను
సూక్ష్మశరీరయైయుండి స్థూలములచే బనులు చేయించుచు
సుఖదుఃఖ రూపములతో బ్రారబ్ధ మనుభవించుచు బుద్ధిమారి
నవాడై యుత్తరజన్మల కనుభవనీయములగు నాగామిసంచిత

ముల నొనరించుచుండను. పూర్వజన్మమున కుక్క నక్క
మొదలగు శరీరములందున్న సూక్ష్మమే మానవశరీరమందు
కూడకుక్కనక్కలుగానే యుండి తజ్జంతకర్మలు చేయించు
నని చెప్పట కేవలమవివేకము. దీనినిగురించి విశేషముగాజెప్ప
వలయునన్న గ్రంథవిస్తరమగును. కాని యొక్కయుక్తినిచెప్ప
చున్నాను. గుణగ్రహణలు గ్రహింతురుగావుత శ్రీనివాసుడను
వాడొకడునటకుడు, వాడు హరిశ్చంద్రవేషధారియై విశ్వామి
త్రుని ఋణముతీర్చుటకు రాజ్యమువీడి నక్షత్రకునాజ్ఞకులోబడి
నానాదేశపర్యటనచేసి, తుదకు భార్యను బిడ్డను విక్రయించి
తానుకూడ నమ్ముడుకు పోయి విపరీతమగు దుఃఖముననుభ
వించి కాటికాపరియై పెండ్లమును నటకబోయినాడు ఆపెండ్ల
మును నటకునప్పడెంతో దుఃఖించినాడు వేషముతీసిపారవేసి
శ్రీనివాసుడే అయినాడుగనుక స్థూలదేహములే వేషములు
శ్రీనివాసుడే సూక్ష్మాంగము. స్థూలదేహ వేషములులెక్క
లేనివి వేయునుగాని యీసూక్ష్మదేహును శ్రీనివాసుడెన్న
టికినిమారడు. స్థూలముజడముగనుక, సూక్ష్మాంగము సమస్త
కార్యములు స్థూలముచే జేయించును గనుక, సూక్ష్మాంగము
వెనుకటి పశుత్వమేకలదియై యిప్పుడిమానవ శరీరమందు
న్నచో, మానవుడు గడ్డిమేయనలెను. మేకపోతులరకదున్న
వలెను. పిల్లులు బండ్లులాగవలెను, అట్లుచేయుట పాపగదు
గనుక, సూక్ష్మశరీర మొక్కటిగానే యుండును. పూర్వకర్మ
కనువగు స్థూలశరీరమును దాల్చి తానును స్థూలముతో నేకీ
భవించి స్థూలముద్వారా దుష్టాదుష్ట కర్మలు చేయుచు నందు
వలన గలుగు కష్టసుఖముల తాననుభవించుచుండును.

సూలశరీరము విశేష కర్మజన్యము. సూక్ష్మము సామాన్య
కర్మజన్యము. కావున సూలము లోకప్రాణికనంతములగుట
కును సూక్ష్మమొక్క ప్రాణికొక్క పేయనుటకు సందేహము
లేదు.

జీవ పరిణామము.

ప్రకృతిబద్ధుడై జీవుడెనుబదినాల్గులక్షల జీవకోట్ల యోనులందు
బుట్టుచు గిట్టుచు రాగా రాగా తుదకు మానవుడై పుట్టును.
జ్ఞానాజ్ఞాన వివేకవంతిమగుట వలన నెన్ని యితరజన్మము
లెత్తినను మానవజన్మమందుగాని ముక్తిమార్గము జీవునకు
లభించదని కన్బట్టుచున్నది. అయినను మనుష్యత్వమే పరమ
ార్థమని కొండఱవి వేకులు తలంతురు. అట్లయిన మానవుడైవ
వాడెప్పుడును పరమార్థమునకు యత్నింప నేకూడదు, సూర్యు
డు ప్రకాశమునకై ఏయితరప్రకాశముల నాశ్రియించును?
అట్లే మానవజన్మమే పరమార్థ స్వరూపమైనయెడల నిక పర
మార్థము వేరుగాలేనేలేదనుట తప్పగాదు. మానవుడై పుట్టి
పూర్వపుణ్యపరిపాకమున జ్ఞానభూమికల నేడింటిని క్రమక్రమ
ముగాదాటిసజ్జన సాంగత్యముచేయుచు, పెద్దలు చెప్పినసంగ
తులనాచరించుచు వేదాంత శ్రవణముచేయుచు మెల్లగా జ్ఞాన
భూమికలలో మొదటిదియగు శుభేచ్ఛ అనుభూమినధిరోహించి
నియమితమనస్కుడై, తక్కినవిచారణ తనుమానసిక, సత్త్వా
పత్తి, సంసక్తిసామిక. పదార్థభావన, అనుభూమికలనధిరోహిం
చుటలో తను మానసిక యనుభూమికలోనే యతిదారుణంబు
లగు నింద్రియముల విషయములనుండి మరలించుట మనస్సును

క్షీణింపజేయుట మొదలగు జ్ఞానలక్షణములన్నియు నేర్ప
డును. దీనినే సంగరహితమందురు, తక్కుంగల భూమికల
నారోహించువారికి పునర్జన్మలేదని శాస్త్రములు చెప్పుచుండగా
తురీయ భూమికను గురించి యనుభవశూన్యులగు నస్మదా
దులు చెప్పదగినదియేలేదు. అనగా మనమదిచెప్పటకర్హులము
గామని యర్థము. ప్రత్యగాత్మ అనాద్య విద్యవలనియజ్ఞానముచే
ప్రత్యగాత్మ రజ్జువునుజూచి సర్పమని భయసంభ్రమాదులు
పొందిన మోరకునిలాగున నేను జీవుడనని యధ్యాసకులొనై
నా నా దుఃఖభాజనంబులగు బహుజన్మలుపొంది తుదకు
మనుష్యశరీరియై నిదురించి మేల్కొంచిన తెరగున తెలివిదె
చ్చుకొని యాత్మానాత్మ వివేకజ్ఞులగు గురువుల నాశ్రయించి
గురూపదిష్ట మార్గము ననుసరించి తాను తానగుట జీవవరి
ణామము.

కా మ క్రోధ ము లు.

ప్రశ్న... దేశికోత్తమా; కామక్రోధాదులు విజ్ఞులకు నజ్ఞులకు
తుల్యములై యుండునా?

ఉత్త... అవి యెన్నటికిని విజ్ఞులకు నజ్ఞులకు తుల్యములుగావు
విజ్ఞులందు శతవిధముల నవిపుట్టనే పుట్టవు. పుట్టినను నిర్నిమిత్త
ములుగా పుట్టును. పుట్టినను క్షణికములై యుండును. అజ్ఞాను
లకో, యవినిమిత్తములుగానేపుట్టును. పుట్టియవియామరణాంత
ముండును. ఒక మూడేండ్ల వయస్సుగల బాలునకును వీతరాగి
యగు నొక యువకునకు పోలిక చెప్పవచ్చును. ఏమందువా?

బాలకుని మనస్సు గాఢవాంఛా లోలలముగాదు. వీతరాగి
యను వాని మనస్సును వాంఛాలోలత్వము కలదికాదు. అందు
కని ముందు బాలకుని విషయ మాలోచింతము. బాలకుని
చేతిలో నొకబంగారు నాణెముంచితిమేని దానితో నతడు
కొంతతడ వాడుకొని విసరి పారవై చి మరలదానినతడు సంస్మ
రించుటయైన లేకుండును. అట్లే జ్ఞానియును బంగారమును
మట్టిని సమముగా జూచును. దీనినిబట్టి కామక్రోధాదులు
జ్ఞానులకు బాలులతోటిపాటుగా నుండునని పోలిచి చూచు
కొనవచ్చును. విశ్వామిత్రుడు మేనకనుజూచి మోహించి
తపోవిఘ్నము జెందినను వెంటనే మనకర్మ కాల్చినదని తెలి
సికొని యాజన్మాంతమును కామదాసుడు కాకుండెను. కోపో
ద్రోకమున ననకసనందులు, జయ విజయుల శపించి వెంటనే
వారికి శాపవిముక్తి నొసంగిరి, కావున నిమిత్తపూర్వకము
గానో, యనిమిత్తపూర్వకముగానో యోగులకు కామక్రోధా
దులు జనించినను నవినీటిపైని వ్రాసిన యక్షరములవలె తత్క్ష
ణమే యదృశ్యములగును. అజ్ఞానులకుగల కామరోషాదులు
శిలపై చెక్కిన యక్షరములవలె వారి యాజన్మాంతమేగాక
వంశపరంపరా పతన హేతువులై మెగయుచుండును.

సాధక అక్షణము, సాధక కృత్యము.

శిష్యు... గుర్వవతంసా, ఈషినునియందు వాత్సల్యముంచి
సందేహములన్నియు దీర్చి కృతకృత్యుని గావించితిరి. నాజన్మ
తరించినది. నాయజ్ఞానాంధ కారము విరిసినది నాహృదయాకా

శమున జ్ఞానభానూదయమైనది. పరమానంద భరితుడనైతిని
మహాత్మా చాల శ్రమయిచ్చినందుకు తమింప వేడుకొను
చున్నాను. కడసారి సాధకుని లక్షణంబును సాధకుని ముఖ్య
కృత్యంబును సెలవీయ వేడుచున్నాను ఇదే సమస్కారము.
గురు... ఓయీ గృహస్థుడుగానుండి తరింప నిచ్చగలయాతడే
సాధకుడని చెప్పబడును. అట్టివాడు నిరంతరము అంతర్యాగ
బహిర్యాగములచేయుచునే యుండవలెను. అందు బహిర్యాగ
ము అంతర్యాగమునకు చిత్తశుద్ధిద్వారా సహాయకారియగుట
వలన ముందుబహిర్యాగమననేదో చెప్పుచున్నాను విను, ప్రతి
దివసమునగూడ నాలుగుగడియల రాత్రికలదనగా నిదురలేచి
పాద ప్రక్షాళన మవసరమగునేని చేసికొని ప్రక్కమీదనే
తూర్పు ముఖముగా గాని యుత్తర ముఖముగా గాని విశ్రా
మించి యింద్రియముల నియమించి గురుధ్యానముచేసి తరు
వాత తన యుపాస్యదేవమును ప్రార్థించి హంసకుడి యెడమల
నెటులాడుచున్నదో గమనించి యా కాలు భూమినిమోపి
దిగి దేహకృత్యంబుల దీర్చుకొని, స్నానమాచరించి, శుభ్ర
వస్త్రధారియై తనయుపాస్యదేవతా విగ్రహమును యథాశక్తి
గావర్చించి, తత్సన్నిధానమున గీతాసహస్రనామ స్తోత్ర
పారాయణలు సల్పికొని, యతిధియభ్యాగతులెవరయినవచ్చి
నచో, యథాశక్తిగా వారికన్న పానములిచ్చి, తానును
భుజించి చిత్తమును దుర్విషయంబులమీదికి పోనీక, నామస్మ
రణ చేయుచుండుట ముఖ్యము. మరియు భగవద్ధ్యానము
చేయునపుడు వాంఛారహితుడై చేయవలెను. తాను సాంసా
రిక కృత్యములయందు ప్రవేశింపవలసి వచ్చినను మనసు

నందుమాత్రము భగవదాకృతిని జూచుచు తనకు సుజ్ఞానమును దయచేయించుచుని భగవంతు ననుదినమును ప్రార్థించుచు ముఖ్యముగా సాధుసాంగత్యముతో కాలముగడుపుట సాధకుని లక్షణము. మోక్షేచ్ఛయును సాధకుని లక్షణము లలో ప్రధానాంగము.

సాధకుని నిత్య కృత్యములు.

నిదురించుట, నిదురలేచుట, దేహకృత్యములు దీర్చి కొనుట, స్నానముచేయుట, ఆకలి రోగమునకింత భిక్షాపదమును ప్రాప్తమయినట్లు భుజించుట మరియు నితరకృత్యములను మానుట, కామ్యములను విడచుట, పాపకృత్యముల మానుట, పాపులతో సాంగత్యము వదలుట, సంసారసుఖము దోషభూయిష్ఠమని తలంచుట, పెద్దలను సేవించుచుండుట, కుతర్కవాదములను చేయకుండుట, ప్రతినిముషముకామక్రోధాదుల జేరనీయకుండుట, దేహమే నేననుభ్రాంతిని విడచి పెట్టుట, పెద్దలతో వివాదమాడకుండుట, శీతోష్ణముల సహించుట, ఉదాసీనుడైయుండుట, వృధాగా మాటలాడకుండుట, ఒకనితో స్నేహముగాని విరోధముగాని లేకయుండుట, ఏకాంతముగానుండి బ్రహ్మమునందు జిత్తమును చేర్చియుంచుట మొదలగునవి కలిగి నిశ్చలమగు మనస్సుతో భ్రాంతిచేతనే యేవస్తువులు పృథక్కులుగా నాచే చూడబడినవో యాయావస్తువులు తత్వదృష్టిచేత నేనేయగుచున్నాను. గనుక నాకంటె నన్యమిండుకయైననులేదు. కామాది సర్వవృత్తు

లకు నేనుద్రష్టను. అవికారుడను. ఇంద్రియములకు, ఇంద్రియ
వృత్తులకు నేను సాక్షినిగాని, కర్తను భోక్తనుగాదు. నేను
దేహమునుగాను, ఇంద్రియములుగాను, ప్రాణములుగాను,
అహంకారమునుగాను, మనస్సునుగాను, బుద్ధినికాను, వాని
యన్నిటికిని వాని వికారములకును సాక్షి నైన ప్రత్యగాత్మను
మాత్రమే యగుదును.

నేను వాక్కునకు సాక్షిని, ప్రాణవృత్తులకు సాక్షిని, బుద్ధికి
సాక్షిని, బుద్ధి వృత్తికిని సాక్షిని, కర్ణములు మొదలగు నింద్రి
యముల సాక్షిని నిత్యుడయిన ప్రత్యగాత్మను అద్వయుడను,
అవరిచ్చినుడను, సజాతీయ విజాతీయ స్వగత భేదరహితుడను
ఆకాశములాగున నిర్వికారుడను. సచ్చిదానందాకృతిని నేను
బ్రహ్మమును నేను బ్రహ్మమునని భావనచేయుచు సంపూర్ణ
భావనుడై యుపాధిరహితమగు బ్రహ్మముగా నఖిండాకార
మయమై బ్రహ్మానందభాగ్యము కలుగగానే తానుగూడ
నయ్యఖిండాకారలీనుడై తననుగూడ మఱచియు నేమియులేక
నిస్తరంగ సముద్రములాగున నగునంతవరకు నిముషనిముస
మునకు సమాధిచేయుచుండుట సాధకుని కృత్యములు. వస్తు
వును గురుతింపగలవానికయినను అనాదివాసనలుబాధకములై
యుండును. గనుక వాసనలను జేరనీయక, సంతతమును
బ్రహ్మానందభరితుడై యుండుట, సాధకుని ముఖ్యకృత్యము.

(శ్రీ) (శ్రీ) (శ్రీ)

మంగళం మహాత్.

(శ్రీ) పరమేశ్వరార్పణమస్తు.